

INATSIMMIT PIVIUSUMUT

MEEQQANIK INISSIINERUP NALAANI ISUMAGINNINNERMI SULLISSINERMI PISSUTSIT

FRA LOV TIL PRAKSIS

EN UNDERSØGELSE AF VILKÅRENE FOR DET SOCIALE ARBEJDE MED BØRN

Meeqqat pisinnaatitaaffi pillugit sullissivik MIO Meeqqat Illersuisuanik Aaja Chemnitz Larsen-imik siuttoqartoq siullertut aallutissavaa Naalagaaffit Peqatigiit Meeqqat pillugit isumaqatigiissutaa aallaavigalugu meeqqat inuusuttullu inuiaqatigiinni soqutigisaat isumannaatsumik siuarsaanissani. MIOp anguniagaraa meeqqat inuusuttullu nipaasa inuiaqatigiinni nukittunerulerlutillu erseqqinnerulernissaat.

Børnerettighedsinstitutionen MIO med Børnetalsmand Aaja Chemnitz Larsen i spidsen har til opgave at sikre og fremme børn og unges interesser i samfundet med udgangspunkt i FNs Børnekonvention. MIOs mål er, at børn og unges stemmer bliver stærkere og tydeligere i samfundet.

4	AALLAQQAASIUT	4	FORORD
6	MISISSUINEQ	6	UNDERSØGELSEN
8	Apersuilluni misissuineq	8	Kvalitative interview
11	Kisitsisitigut paasissutissat	11	Kvantitative oplysninger
12	SULIAMIK ISUMAGINNITTUT SULINERANNI ATUGASSARITITAASUT	12	RAMMERNE FOR SAGSBEHANDLERNES ARBEJDE
14	Suliat amerlassusaat	14	Sagstal
18	Sulianik isumaginnittup suliat amerlassusaannik misigisai kingunerilu	18	Sagsbehandlernes oplevelse af sagsmængde og konsekvenser
22	Pingaarnersuineq	22	Prioritering
23	Ilinniagaqassutsikkut tunuliaquttat	23	Faglighed
28	Suliat naammaginartumik amerlassusillit?	28	Passende antal sager?
30	Suliassaq suliassaannaangilaq - aamma sulianik isumaginnittoq sulianik isumaginnittuinnaangilaq	30	En sag er ikke bare en sag – og en sagsbehandler ikke bare en sagsbehandler
31	Sulianik isumaginnittut taarsaannerat	31	Sagsbehandlerskifte
33	Ilisimasanik piginnaasanillu ineriartortitsineq	33	Viden og kompetenceudvikling
36	INATSIMMIIT ATUUTSITSINERMUT	36	FRA LOV TIL PRAKSIS
37	Nalunaarutiginninnerit	37	Underretninger
41	Akuutitsineq	41	Inddragelse
48	Iliuusissatut periarfissat atortussallu	48	Handlemuligheder og redskaber
54	Iliuusissatut pilersaarutit	54	Handleplaner
58	Suliassaqrfit / sulianillu ilisimasallit akimorlugit sulineq	58	Tværfagligt/tværfagligt arbejde
60	NAAMMAGINARPA?	60	ER DET GODT NOK?
64	MEEQQAT ILLERSUISUATA INNERSUUSUTAI	64	BØRNETALSMANDENS ANBEFALINGER

AALLAQQAASIUT FORORD

MIO aallartimalli, MIO-meersut allat peqatigalugit, Kalaallit Nunaanni sumiiffiit arfineq-marluk tikissimavakka. Siunertarisimavartut meeqqat aammalu meeqqat inuuniarnerminni annertuumik ajornartorsiorlut atugaannik sullissinermik ilisimasallit oqaloqatiginissaat. Oqaloqatiginninnerpassuit taakku tupaallannangitsumik takutippaat meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit aalajangersagaani piviunngortitsinissatsinnut sulii ajornartorsiorlut. Oqaloqatiginninnerit aamma takutippaat meerarpassuit ikiorneqaraluarlutik pitsaanerusumik inuunqalersimangitsut.

Misissuinitta ”Inuk inuuvoq – qanorluunniit mikitigigaluaruni”, 2013-ip upernaavani saqqummersup takutippaa meeqqanut suliat amigartumik ingerlanneqartartut.. Suliani amerlasuuni iliuusissatut pilersaarutit amigaatigineqartut, meeqqat akuutinneqartari-aqaraluartut akuutinneqarneq ajorput, soorluttaaq meeqqat tunuli-aqutaat oqaluttuassartaallu ilaatigut annikitsuinnarmik allaasari-neqartarsimasut.

Isumaginninnerup iluani sulisimasutut ilisimavara sulianik isumaginnittut meeqqat pisariaqartitsisut ikiorniartugit annertuumik suliaqartartut, nalunngilarattaq sullissisut amerlasuutigut sulinerminni atukkamik pitsaanngitsunik atugassaqartitaallutik sululullutillu sulisartut, amerlasuutigut suliat sorliit naammassineqarsinnaanersut pingaarnersiorlutik sulisariaqartarlutik.

Ajornartorsiuataasorli tassaavoq meeqqat ikiorneqarnissaminnik pisariaqartitsilluinnartut tamatumuuna eqqugaasarmata.

Nalunaarusiami matumani saqqummiuppavut MIO-p misissuinerani inerniliussat. Kommuneni sisamaasuni sulianik isumaginnittut aqutsisullu oqaloqatigaavut, inunnik isumaginninnerup iluani sulinerminni isummersuutaat misilittagaallu paasisaqarfigerusulugit. Sulianik isumaginnittut misissuinermit atatillugu amalluinnarlutik suliarfik pillugu oqaluttuarsinnaammata qutsavigaakka. Ataqpinningaarluta oqaatsisi ingerlateqqinniarimavavut.

Meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiisarneq pillugu nutaamik inatsi-siliorneq maanna ingerlanneqarpoq – inatsit meeqqat pitsaanerpaamik sukkanerpaamillu ikiorneqarnissaannik qularnaarinnittussaq. Suliat isumagineqartarnerinik sukkanererusumik pi-masaqaatitaqassaaq. Isumaqarpunga inatsit pitsanngorsarlugu sulineq pitsaasuusooq, kisiannili sulinermit atugassarititaasut pitsaasuun-gippata meeqqamut sullinneqartumut allaanerusumik malugineqarnaviannigilaq.

Siden MIOs opstart har jeg, sammen med andre fra MIO, været 7 forskellige steder i Grønland. Vores formål har været at tale med børn og børneprofessionelle om særligt udsatte børns levevilkår. Ikke overraskende har disse mange samtaler vist, at vi stadig problemer med at leve op til de rettigheder, som FN's børnekonvention giver børnene. Samtalerne har også vist, at en del af de børn, som modtager hjælp, alligevel ikke trives.

Vores undersøgelse ”Et menneske er et menneske – lige meget hvor lille det er”, som udkom i foråret 2013 viste, at der er mangler i sagsbehandlingen for disse børn. I mange sager mangler der handleplaner, børnene inddrages ikke, som de burde og børnenes baggrund og historie er nogle gange meget sparsomt beskrevet.

Med en fortid indenfor det sociale område ved jeg, at sagsbehandlere gør et stort stykke arbejde for at hjælpe de børn, som har behov, men jeg ved også, at arbejdet ofte foregår under svære vilkår med et stort arbejdspress, hvor det ofte er nødvendigt at prioritere hvilke opgaver, der kan nås.

Problemet er, at det er de særligt udsatte børn, som betaler prisen.

I denne rapport præsenterer vi resultaterne af en undersøgelse, som MIO har lavet. Vi har talt med sagsbehandlere og ledere i alle 4 kommuner for at få deres egne holdninger og erfaringer med det sociale arbejde. Jeg vil gerne sige tak til de sagsbehandlere, som åbenhjerteligt har fortalt om deres arbejde i forbindelse med denne undersøgelse. Vi har med største respekt forsøgt at videreformidle jeres ord.

Der arbejdes i øjeblikket på en ny lov om hjælp til børn og unge – en lov som skal sikre, at børn får den bedst mulige hjælp hurtigt. Det vil stille større krav til sagsbehandlingen. Jeg mener, det er godt, at der arbejdes på at gøre lovgivningen bedre, men hvis rammerne for det praktiske arbejde ikke er der, så vil det ikke gøre en reel forskel for det enkelte barn.

Isumaqarpunga tamatta angorusukkipput meeqqat misigisaqaru-jussuareersimasut toqqissimasumik peroriartortinneqassasut, pisariaqartitamikkullu tapersorsorneqarlutillu isumassorneqarnissaat qulakkeerneqassasoq. Tamanna nammineerluni pinaviannigilaq. Sullissisut suliaminnut piginnaanillit pisariaqartinneqarput, meeqqanik taakkulu ilaquataannik qanoq ingerlanerininik oqaloqatiginnissinnaasut,- piffissaqarlutik periarfissaqarlutillu iliuusissamik eqqortumik erngerlutik aallartitsisinnaasut, ernumassutaasinnaasoq siulleq takkunniariapat. Meeqqap qanoq ingerlaneranic, aammalu meeqqamut ilaquataanullu iliuusissatut pilersaarutigineqartup ajunngitsumik ingerlaneranic piffissaqarfialugu malittarinnissinnaaneq piffissamik pisariaqartitsiviuvoq.

Neriutigaara misissuinerup ersarissisissagaa inuiaqatigiinni meeqqanut ikiorneqarnissaminnik pisariaqartitsisunut ikiuiniar-nitsinni unammilligassaqartugut. Taamaattumik isumaqarpunga akisussaassuseqarluta immitsinnut apeqquserluta aperisariaqar-tugut isumalluutivut, piginnaasavut iliuseqarnissamullu periarfis-savut naammannersut.

Atuarluarisi!

Inuulluaqqusillunga

Jeg tror, vi alle har en ambition om, at børn, som allerede har været meget gennem, skal sikres en tryk opvækst med den støtte og omsorg, de har behov for. Det er ikke noget, som sker af sig selv. Det kræver kompetente medarbejdere, som har tid til at tale med børnene og deres familier om, hvordan de fungerer, - som har tid og mulighed for at sætte den rette indsats i værk, når den første bekymring viser sig. Det kræver tid til at følge op på, hvordan barnet trives og om den plan, der er lagt for barnet og familien, fortsat opfylder de behov, der er.

Jeg håber, undersøgelsen vil kaste lys på, at der er nogle praktiske udfordringer i forhold til at støtte de mest udsatte børn i vores samfund. Derfor mener jeg, at vi bør se selvkritisk og ansvarligt på, om der er ressourcer, kompetencer og handlemuligheder nok.

Rigtig god læsning!

De bedste hilsner

AAJA CHEMNITZ LARSEN

Meeqqat Illersuisuat, MIO Børnetalsmand, MIO

**MISISSUINEQ
UNDERSØGELSEN**

Meeqqanik inuusuttunillu isumaginninnikkut sullissisut atugaat pillugit MIO septembarimi 2012-imi misissuisitsilluni aallartip-poq. Misissuinerimi anguniarneqarpoq isumaginninnikkut sullissinerup qanoq timitalerneqartarnera paasiniassallugu. Inatsisit atuutsinneqarnerisalu akornanni nikingasoqarpa? Taamaassi-mappat meeqqat inuunerminni atugarliortut sullinneqarnerannut tamanna qanoq isumaqarpa? Nalunaarusiami matumani misissuinermit paasisat allaaserineqarput.

MIO-p kommuneni sisamaasuni illoqarfiit tikeraarpai, taakkunanilu meeqqat inuusuttullu pillugit sulianik isumaginnittut aqut-sisullu arlalissuit apersorlugit. Inuiaqatigiinni kalaallini isumaginninnikkut sullissinerimi atugassarititaasut assigiinngitsorujussuupput, sullissinerimi periarfissarititaasut kiisalu iliuseqarnis-samat periarfissarititaasut sinerissami sumiineq apeqqutaalluni assigiinngitsorujussuusinnaallutik. Meeqqat pillugit suliat pitsaassusaannut tamanna aalangiisuusarpoq.

Suliat meeqqanut tunngasutillit aalajangersimasut MIO-mut saaf-figinnissutaasartut takutippaat suliat ataasiakkaat suliarine-qartarnerat pitsaanngorsaavigineqarsinnaasut, kingunipiluutaa-sinnaasullu aarleqqutigalugit suliaq manna ingerlanneqalerpoq.

Piffissap misissuiffiusup ingerlanerani MIO misissuinermik al-lamik ingerlataqarpoq, meeqqat angerlarsimaffimmik avataannut inissinneqarnerminni misigisaat pillugit ersersitsiviusumik. Meeqqat 33-t sinerissami ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnut ilaqutariinnulluunniit inissinneqarsimasut apersornerisigut misissuineq ingerlanneqarluni. Misissuinerup inerneraa nalunaar-usiaq taaguuteqartoq ”Inuk inuuvoq – qanorluunniit mikitigigalu-aruni”. Misissuinerup ersersippaa inatsisip atuuttup arlalitsigut amigaateqarnera. Meeqqanik akuutitsineq pitsaanngilaq. Asser-suutigalugu meeqqat anginerusut iliussissatut pilersaarusiorner-mi akuutinneqarnej ajorput. Misissuinerimi MIO-p sinerissami inissiiviusartuni assigiinngitsuni meeqqat pillugit immikkut ilisi-masallit atassuteqarfigai, angajoqqaarsiallu arlalissuit oqaloqati-galugit. Taakku ilaasa suliat nalunaarsorneqanngitsut, aamma iliussissatut pilersaarusiat pisariaqartitsineq naapertorlugu nutar-terneqartannginnerat kiisalu sulianik isumaginnittut taarseraat-tarnersuat allallu oqaluttuaraat.

Tamanna tunngavigalugu MIO-p kommunit piumasaqarfigai meeqqat inuusuttullu pillugit suliat amerlassusaasa nalunaarsor-nerinik aamma suliamik isumaginnittup ataatsip suliat qassit su-liarisarnerai pillugit kisitsisinik pissarsiffigerusullugit, suliamik isumaginnittut suliaasa pitsaassusaannut tamanna apeqqutaaq-

MIO igangsatte i september 2012 en undersøgelse af det sociale arbejdes vilkår på børn- og ungeområdet. Målet var at undersøge, hvordan det sociale arbejde udmøntes i praksis. Er der et gab mellem lovgivning og praksis? Og i givet fald – hvad betyder det for arbejdet med de udsatte børn? I denne rapport beskrives resultaterne af undersøgelsen.

MIO har besøgt byer i alle fire kommuner og har interviewet en række sagsbehandlere og ledere på børn- og ungeområdet. Det sociale arbejde har meget forskellige vilkår i det grønlandske samfund og ressourcer og handlemuligheder kan være meget forskellige, alt efter hvor man er i landet. Det har konsekvenser for kvaliteten af det arbejde, der sker i børnesagerne.

De henvendelser, MIO får om konkrete børnesager, understøtter, at der i nogle sager er plads til forbedringer og det er netop vores interesse for konsekvenserne, der har drevet projektet.

MIO har i samme tidsperiode gennemført en anden undersøgelse, som belyser anbragte børns oplevelser i forbindelse med anbringelsen. Undersøgelsen er lavet på baggrund af interview med 33 anbragte børn rundt i landet på døgninstitutioner og i plejefamilier. Resultaterne er udgivet som en rapport med titlen ”Et menneske er et menneske – lige meget hvor lille det er”. Undersøgelsen viser, at der på flere områder er mangler i forhold til den gældende lovgivning. Det kniber med inddragelsen af børnene. De store børn inddrages f.eks. ikke i arbejdet med handleplaner. I forbindelse med denne undersøgelse har MIO været i kontakt med en lang række børneprofessionelle på anbringelsesstederne og har talt med plejeforældre forskellige steder i Grønland. Flere af disse fortæller om sager, som ikke er ajourførte, handleplaner som ikke revideres efter behov, utallige sagsbehandlerskift m.v.

Derfor har MIO bedt kommunerne redegøre for antal børn- og unge sager, samt sagstallet pr. sagsbehandler ud fra en formodning om, at dette tal har en betydning for kvaliteten af det sociale arbejde sagsbehandlerne kan lave. Kommunerne er også blevet bedt om at redegøre for flere forskellige andre forhold f.eks. sagsbehandlingstider, sagsbehandlerens faglige baggrund og normering.

taasoq pasitsaanneqarsinnaamat. Kommunit allanik aamma piu-masaqarfigineqarput, soorlu suliat ingerlannerini piffissaq ator-neqartartoq, aamma suliamik isumaginnittut tunuliaqutaannik kiisalu atorfiit qassit inuttaqartitaanissaannut tunngasunik nalunaarsuuti-nik piumasaqarfigineqarlutik.

Inatsimmiit atuutsisinermut taamaalilluni pingasunut immikkuu-aluttunngorlugu misissuinerut ingerlanneqarpoq. Tassalu pitsaas-sutsimut tunngatillugu sulianik isumaginnittunik apersuinikkut, kisitsisinik kommuninit pissarsinikkut aamma isumaginninnikkut sullinneqarnermik meeqqat misilittagaat naapertorlugit apersorlugit pitsaassutsimik paasiniaanikkut. Taama periuseqarnikkut anguni-arneqarpoq nuna tamakkerlugu meeqqat inuusuttullu pillugit sullis-sinerup annertussusaata paasisaqarfiginissaata qulakkeerneqarnis-saa, ilutigitillugulu isumaginninnikkut sullissinerup kingunerisin-naasai pillugit paasinninerunissaq anguniarneqarluni, sulianik isu-maginnittunik, aqutsisunik meeqqanillu apersuinikkut ersersitsivi-usumik. Misissuinermi inerniliussat inuit ataasiakkaat sulinerannut atugassarititaasunut naammassisinnaasaannullu namminneq nalili-nerat kisimi taamaalilluni tunngavineqanngilaq.

Misissuinerup taamaallaat sammivigai isumaginninnikkut sullissi-nerit, kommunini meeqqanut inuusuttunullu immikkoortortani sul-lissisut suliaannut tunngasut. Ilaqutariinnut sullissiviit, miljøarbej-derit (inuusuttunik qanimut sullissisut) aamma atuarfinni isumagin-ninnermi siunnersortit isumaginninnikkut suliaat misissuinermi sammineqanngillat.

APERSUILLUNI MISISSUINEQ

MIO-p Uummannami, Ilulissani, Maniitsumi, Nuummi, Qaqortumi aamma Tasiilami sulianik isumaginnittut aqutsisullu attavigineqar-sinnaasut tamaasa apersorpai. Katillugit sulianik isumaginnittut 16-it aqutsisullu tallimat apersorpavut.

Apersuinerit aalajangersimasumik aaqqissuussamik apeqqutinik najoqquartaarluni ingerlanneqarput. Najoqqutarineqartoq apersui-nermi aallaavittut atorneqarpoq, taamaattorli itisiliissutissamik apeqquteqarnissamut periarfissiisoqarluni, soorluttaaq suliamik isumaginnittut apeqqutini immikkut soqutiginaateqartitaminni iti-nerusumik nassuiaateqarnissaminut periarfissinneqarsimasut.

Sulianik isumaginnittut apeqqutinik meeqqanut tunngasunik suli-aqarnissamut paasisimasaqassutsimik tunngavissagissaarnersut paasiniaarlugu apersorpavut. Ilaatigut ilinniarsimassutsikkut tunu-liaqutaannik aammalu qanoq sivisutigisumik meeqqat pillugit suli-assanngortitanik suliaqarsimanersut aperineqarput. Sulianik isu-maginnittut ataasiakkaat qanoq amerlatigisunik suliaqarnerannik paasiniaavigaavut, tassungalugu tunngatillugu suliat qanoq naliler-suiffigisarneraat – suliat qanoq amerlatigisut ”oqimaatsutut” nali-liivigineqartarnersut paasiniaarlugu. Ilanggullugu apeqqutigaarput suliat qanoq pingaarnersiorneqartarnersut, aamma meeqqanut tunngasunik suliat pitsaasumik ingerlanneqassappata sullissisut ataasiakkaat suliassanik qanoq amerlatigisunik suliaqassasut naleqquttuusorineraat.

Fra lov til praksis er således baseret på 3 delundersø-gelser. Dels kvalitative interviews med sagsbehandlere, kvantitative data fra kommunerne, og kvalitative interview med børn, som har erfaringer med sagsbe-handlingen. Målet med denne tilgang er at sikre ind-sigt på landsplan i sagsmængderne på børn- og unge-området, samtidigt med at der søges skabt en forståelse af konsekvenserne for det sociale arbejde via interviewene med sagsbehandlere, ledere og børn. Undersø-gelsens resultater bygger således ikke udelukkede på enkeltpersoners selvvaluerede arbejdsvilkår og -præ-stationer.

Undersøgelsen omhandler udelukkende det sociale ar-bejde, som myndighedssagsbehandlere i kommuner-nes Børn- og ungeafdelinger laver. Det sociale arbejde, som udføres i familiecentre, af miljøkonsulenter og socialrådgivere på skoler m.v., beskæftiger undersøgelsen sig ikke med.

KVALITATIVE INTERVIEW

MIO har interviewet alle tilgængelige sagsbehandlere og mellemledere i Uummanaq, Ilulissat, Maniitsoq, Nuuk, Qaqortoq og Tasiilaq. I alt har vi talt med 16 sagsbehandlere og 5 ledere.

Interviewene er semistrukturerede interview lavet med udgangspunkt i en interviewguide. Guiden er brugt som udgangspunkt for interviewene, men der er givet plads til at stille uddybende spørgsmål, ligesom sagsbehandlerne har kunnet uddybe, hvis de har fundet et emne særligt interessant.

Vi har stillet sagsbehandlerne spørgsmål, som har skullet give indsigt i deres forudsætninger for at ar-bejde med børnesager. De er blandt andet blevet spurgt om deres uddannelsesmæssige baggrund og hvor længe de har arbejdet med børnesager. Vi spurgte også ind til den enkelte sagsbehandlers sagsmængde, herunder hvordan de vægtede sagerne - hvor stor en del af sa-gerne der blev vurderet som ”tunge” sager. Ligeledes spurgte vi om, hvordan sagerne blev prioriteret, samt hvad, de vurderer, vil være et passende antal sager for en sagsbehandler, hvis kvaliteten af sagsarbejdet med børnene skal være god.

Meeraq atugarissaarani ineriartornerminilu akornutaasinnaasumik peroriartortoq pillugu avataaniit nalunaarutiginninnerit aallavigalugit suliat sammineqalernissaat MIO-mit kissaatigineqarpoq. Tamanna tunngavigalugu sulianik isumaginnittut aperaavut avataaniit nalunaarutiginnissutit tigusaartagaat pitsaassutsimikkut qanoq innersut, aamma meeqqap inissisimaffiata iluarsiivigineqarnissaa siunertaralugu (pisariaqarsorineqarpat) suliat aallartinnissaanut piffissaq qanoq sivistigisoq atorneqakkajuttarnersoq paasiniarlugu. Tassunga tunngatillugu sulianik isumaginnittut aamma qinuigineqarput iliuuseqarnissaminut naammattumik periarfissaqartitaanerlutik naliliivigeqqullugu.

Apeqqutit ilaat suliamik isumaginnittut meeqqanik akuutinneqarnissaminut piukkunnarsereersunik akuutitsinerannut tunngapput, tamatumunnga tunngavigineqarluni misissuinerup ”Inuk inuuvoq”-p paasinarsisimmagu meerarpassuit angerlarsimaffiup avataanut inissineqarsimasut imminnut tunngatillugu suliani sulianik isumaginnittunit akuutinneqarneq ajortut.

Kiisalu apeqqutigaarput suliamik isumaginnittup ilisimasalinnik attuumassutilinnik suleqateqartarnera qanoq ingerlanneqartarner-soq, aamma ilisimasatigut piginnaangorsarnermut – sulisunut ataa-siakkaanut immikkoortortanullu periarfissiissutit qanoq innersut.

Suliamik isumaginnittut qaninnertut aqutsisorisaat periarfissaqar-neq naapertorlugu apersorpagut. Sulianik isumaginnittunut apeq-

MIO har ønsket at få sat fokus på de sager, hvor der kommer en underretning udefra på, at et barn ikke trives eller at barnets udvikling er i fare. Vi spurgte derfor også sagsbehandlerne om kvaliteten af de underretninger, de får, og hvor længe der typisk går, inden de kan sætte noget i værk for at løse barnets situation (hvis det vurderes nødvendigt). I den forbindelse blev sagsbehandlerne også bedt om at vurdere, om de har tilstrækkelige redskaber eller handlemuligheder til dette.

En del spørgsmål handlede om sagsbehandlernes inddragelse af de børn, som er modne nok til det, hvilket hænger sammen med, at undersøgelsen ”Et menneske er et menneske” viste, at mange anbragte børn ikke er blevet inddraget af sagsbehandlerne i forbindelse med deres sag.

Endeligt stillede vi spørgsmål om, hvordan det tværprofessionelle arbejde fungerer for den pågældende sagsbehandler, samt spørgsmål om viden og kompetenceudvikling – både for den enkelte medarbejder, men også på afdelingsniveau.

Vi har også lavet interview med sagsbehandlerenes nærmeste leder, der hvor det har været muligt. De blev

qutigisatta assinginiq arlalissuarnik apersorneqarput, kiisalu suliat suliarineqartarnerisa qanoq aaqqissuunneqartarnerinik, aamma sulisut piginnaangorsarneqarnissaat siunertaralugu qanoq sulissutiginnittarnerusut paasiniallugu.

Siunertarineqartoq tassaavoq isumaginninnikkut sullissinermi unammillernartut suunerisa ersersinniarnarat, taamaalliluta kinguneqarluartussamik suliat pitsaangorsaavigineqarnissaannik inner-suussuteqarniassagatta.

Illoqarfiit apersuiffigineqartut toqqarneqarput kommuneni sisamaasuni sumiiffiit siammassissumik paasisaqarfiginissaat kissaatiginarmat. Meeqqanut tunngatillugu sulianik isumaginninnermik suliallit sumiiffinni tamaginni tamakkerlugit tikinneqarsinnaasimangillat, soorluttaaq sulianik isumaginnittut tamakkerlugit oqaloqatigineqarsinnaasimangitsut, pikkorissarnerit allanillu suliaqarneri pissutigalugit. Tamakkerlugit oqaloqatigineqannginnerat misissuinnermut sunniuteqarsinnaavoq, taamaattoorli ilimagaarput soorlu suliat amerlassusaat immikkoortortaqtiginni amerlaqtigii kannersimassasut, taamaalliluta sulianik isumaginnittut amerlasuut oqaloqatiginerisigut pissutsit qanoq ittuunerinik tikkuussisinnaalluta.

Nuummi, inunnik isumaginnittoqarfimmi amerlanerpaanik sulisoqarnerpaaffiusumi, sulianik isumaginnittut toqqaannartumik meeqqanik attaveqartartut kisiisa apersorpavut, angajoqqaarsianut sulianik isumaginnittut allallu apersornagit.

Taakku toqqarneqarnerinut pissutaavoq toqqaannartumik meeqqanut attaveqartarnerup ersersinnissaa kissaatigigatsigu.

Apersuinerit immiussissutilerluni immiunneqarput, apersuisoq oqaloqatigiinnermik aallussilluarsinnaaqqullugu. Taamaalliluni apersuinerup kingorna oqaaseqaatigineqartut tusarnaqqissaarneqarsinnaasimallutik.

Apersuinerit aallartinnerini misissuineq oqaluttuarisarpaput, kiisalu ilisimatitsissutigisaralugu misissuinerup siunertarinngikkaa sulianik isumaginnittut ataasiakkaat suliaasa pitsaassusaat nalilersusallugu, aammalu kommunemi suliarineqartut pitsaassusaasa naliivigineqarnissaat nakkutigineqarnissaallu siunertarineqanngimmat. Taamaattumik aamma aqutsisut sulianillu isumaginnittut ilisimatinneqarput suliat ataasiakkaat tigullattaarlugit qanoq ingerlanneqarsimanerini misissorneqassanngitsut.

Sulianut isumaginnittut ilisimatinneqarput apersuineri akissutaannut tunngatillugu kinaassusaat saqqummiunneqassanngitsooq. Kinaassutsimik saqqummiussinnginnikkut qulakkearniarneqarpoq suliamik isumaginnittoq suliami annertussusaanut aamma meeqqanut tunngatillugu isumaginninnikkut sullissinermi aporfeqarani oqaluttuarsinnaanissaa. Uagutsinnut pingaaruteqarpoq misissuineq nalunaarusiarlu una peqataasunut tujorminartumik kinguneqannginnissaa, aamma nakkutilliiniarluta taamaaliunnginnatta, kiisannili pineqartut pillugit sullissinikkut periarfissarititaasut pillugit oqallinnermik aallartitserusulluta.

stillet mange af de samme spørgsmål som sagsbehandlerne, og desuden stillet spørgsmål om organisering af arbejdet og hvordan der arbejdes med at kvalificere medarbejderne.

Formålet har været, at belyse hvilke områder af det sociale arbejde, der er en udfordring, så vi på den baggrund kan give konstruktive anbefalinger om et løft.

De byer, hvor der er foretaget interview, er valgt ud fra et ønske om geografisk repræsentation i alle fire kommuner. Det har ikke været muligt at komme rundt til alle de steder, hvor der sidder sagsbehandlere og behandler børnesager, ligesom det ikke har været muligt at komme til at tale med alle sagsbehandlere pga. kursus eller andre aktiviteter. Det kan have betydning for undersøgelsen, at vi ikke har talt med alle, men vi formoder, at f.eks. arbejds mængden vil være nogenlunde den samme indenfor samme afdeling, således at vi kan pege på tendenser ud fra den relativt store del af sagsbehandlere, som vi har talt med.

I Nuuk, hvor der er flest sagsbehandlere på området, har vi udelukkende interviewet de sagsbehandlere, som sagsbehandler med kontakt til børnene, mens plejefamiliesagsbehandlere m.v. ikke blev interviewet. Denne gruppe er valgt, fordi vi ønskede at belyse området med direkte kontakt til børnene.

Interviewene er optaget med diktafon, så interviewer har kunnet koncentrere sig om dialogen. Derved har det efterfølgende været muligt at gennemhøre udtalelserne.

Vi har ved indledningen til hvert interview fortalt om undersøgelsen, herunder informeret om at undersøgelsen ikke har til formål at vurdere kvaliteten af den enkelte sagsbehandlers arbejde, ligesom heller ikke tilsyn af kvaliteten af det sagsarbejde, der laves i kommunen, er målet. Både ledere og sagsbehandlere er derfor også orienteret om, at der ikke laves tjek i enkelt sager.

Sagsbehandlerne er blevet orienteret om, at deres svar bliver anonymiserede. Anonymiseringen skal sikre, at den enkelte sagsbehandler tør udtale sig frit ift. sagsmængde og praksis i det sociale arbejde på børneområdet. Det har været vigtigt for os, at undersøgelsen og denne rapport ikke får ubehagelige konsekvenser for de medvirkende og vores ærinde er ikke kontrol, men i stedet at få sat debat i gang om ressourcerne til området.

NALUNAARUSIAQ "INUK INUUVOQ" MIO.GL-IMI AANEQARSINNAAVOQ

RAPPORTEN "ET MENNESKE ER ET MENNESKE" KAN HENTES PÅ MIO.GL

KISITSISITIGUT PAASISSUTISSAT

Misissuinerup aappaa tassaavoq kommunet suleqatigalugit kisitsisigitigut misissuineq. Kommunit suliaqarfinnut aalajangersimasunut tunngasunik paasissutissanik piumasaqarfigaavut. MIO-p tamatumani pingaarnertut aalluppai suliat suliarineqarnerini atugassarititaasut, tassunga ilaallutik suliamik isumaginnittut ilinniarsimasusaannut tunngasut, aamma suliamik isumaginnittut ataasiakkaat suliaasa amerlassusaat, kiisalu sulianut ataasiakkaanut tunngatilugu suliaqarnerit. Kommunit piumaffigineqarput meeqqat akuutin-neqartarnerannut, nalunaarutiginnittoqartillugu suliarinnittarneq qanoq sivisutigisarnersoq, iliuuseqarnermut atillugu suliaqarnerit. Kommunit piumaffigineqarput meeqqat akuutin-neqartarnerannut, nalunaarutiginnittoqartillugu suliarinnittarneq qanoq sivisutigisarnersoq, iliuuseqarnermut atillugu suliaqarnerit. Kommunit piumaffigineqarput meeqqat akuutin-neqartarnerannut, nalunaarutiginnittoqartillugu suliarinnittarneq qanoq sivisutigisarnersoq, iliuuseqarnermut atillugu suliaqarnerit. Kommunit piumaffigineqarput meeqqat akuutin-neqartarnerannut, nalunaarutiginnittoqartillugu suliarinnittarneq qanoq sivisutigisarnersoq, iliuuseqarnermut atillugu suliaqarnerit.

Kommunit paasissutissanik pissarsiniarnermi siunertarineqarpoq sullissisarneq aamma pingaarnersiuilluni suliarinnittarnerit ataasimut paasisaqarfiginerulernissaat, aammalu nunap immikkoortuini assigiinngissutit erseqqissumik paasisaqarfiginissaat.

Kommunit nalunaarsuusiaminnik qanoq saqqummiussissallutik namminneq aalajangerpaat, tamatumani kingunerulugu paasissutissat imaaliaallaannarlugit sanilliunneqarsinnannginnerat. Taakkuli takutitsippit – nangaassuteqalaarfiusumik – sullissinermi atugassarititaasut assigiinnginnerujussuinik, tassani suliat amerlassusaannut aamma ilinniarsimassutsikkut tunuliaquttanik assinnigissutsinut kiisalu kommunet ataasiakkaat suliaqarnerit qanoq piareersaasiortarnerinik pingaarnersiuillutillu suliaqarnerannik takutitsisumik.

Kommunit tamanit paasissutissanik pissarsiniarneq ajornaku-suungaatsiarsimavoq, arlalinniillu erseqqissaatigineqarpoq illoqarfikkaartumik kommunikkaartumilluunniit suliat amerlassusaannut, aamma sulianik isumaginnittut suliaasa amerlassusaannut tunngatilugu paasissutissanik tamakkiisumik takussutissaqanngitsoq. Taakku misissuinerit atillugu suliarineqarput. Kommunit arlalitsigit suliat amerlassusaannut tunngatilugu apeqqutit kisiisa aamma akiniartarsimavaat.

KVANTITATIVE OPLYSNINGER

Anden del af undersøgelsen er en kvantitativ undersøgelse i samarbejde med kommunerne. Vi har bedt kommunerne om oplysninger inden for nærmere definerede områder. Her har MIOs fokus både været på vilkårene for udførelsen af arbejdet – herunder sagsbehandlernes uddannelsesniveau samt hvor mange sager, den enkelte sagsbehandler sidder med, men også på det konkrete sagsarbejde. Kommunerne er blevet bedt om at forholde sig til om børnene inddrages, hvor længe sagsbehandlingstiden er på underretninger, om der laves handleplaner, samt prioriteringer ift. projektet Tidlig indsats og fortsættelse af foranstaltninger for unge efter de er fyldt 18 år.

Målet med at indhente oplysningerne fra kommunerne var at danne et samlet billede af forhold og prioriteringer, men også til at stille skarpt på de regionale forskelle.

Kommunerne har selv valgt formen på deres opgørelser, hvilket har betydet, at oplysningerne ikke umiddelbart er sammenlignelige. De giver dog - med visse forbehold - et indblik i, hvor forskellige forudsætningerne er for arbejdet - forstået som sagsomfang og uddannelsesmæssige forudsætninger, samt hvordan de enkelte kommuner tilrettelægger og prioriterer arbejdet.

Det har været meget svært at få oplysninger fra alle kommunerne og flere steder har man gjort opmærksom på, at der ikke foreligger et overblik over det samlede antal sager på by eller kommuneplan, samt over de enkelte sagsbehandlernes sagsmængder. Dette er konstrueret til lejligheden. Kommunerne har i flere tilfælde også udelukkende forholdt sig til netop spørgsmålene relateret til sagsmængden.

Ilisimaneqarluppoq inooqataanikkut ajornartorsiortunik sullissisuuneq ajornakusoortuusoq, aamma isumaginninnermi sullissisunut atugassarititaasut amerlasuutigut pitsaavallaarneq ajortut – akulikitsimillu tusartakkat ilagaat sulianik isumaginnittut suliassarpas-suarnik ulikkaartut. Inuit arlalissuit suliannut tunniusimalluinnartut pikkorilluinnartullu naammattoorsimavavut, inuiaqatigiinni inoqatitsinnik pisariaqartitsisunik ikiuiniarlutik assoroortut.

Isumaginninnermik sulialinnut atugassarititaasut kisimik tusaamanerlugaanngillat – aamma sulianik isumaginninnermik suliat pitsaassusaat inuiaqatigiinni siammasissumik tusaamanerlugaapput. Sulianik isumaginnittut arriippallaamik qisuariartarput – imaluunniit qisuariaateqanngivissortarput – soorlu nalunaarutiginnittoqartillugu suliat malersoqqinneqarneq ajorput, meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat tunngavigalugu angerlarsimaffiup avataanut inissiisoqartillugu piumasaqaataasoq uffa taama piumasaqaatitaqaraluartoq. Tusartarparput meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiisarneq inissiiginnarnerusartoq, meeqqat pineqartut pingaarnertullugit aallunneqarnissaat pinngitsoortinneqartarluni. Naggataatigut, minnerunngitsumillu tusakkajunneqartarpoq meeqqat pisortanit isumagineqalersimasut inersimasunngorlutik namminiilernerminni amerlasuutigut ilaqutariuussutsiminni ajornartorsiutit kingornuttaraat.

Taamaakkaluartorli tamarmi eqqortuunngilaq. MIO-p misissuinerata ”Inuk inuuvoq – qanorluunniit mikitigigaluaruni”, meeqqat angerlarsimaffimmi avataanut inissinneqarsimasut oqaaseqaataat tunngavigalugit suliaasup aamma takutippaa isumaginninnikkut sullissinerit sulianik isumaginnittunit suliarineqartartut aamma ilaatigut ajunngilluinnartumik iluatsittartut. Ajoraluartumilli aamma arlalissuarnik assersuutissaqarpoq, meeraqartoq assigiinngitsunut amerlasuunut inissinneqartarsimasunik ajornartorsiutaasa aaqqiviginiarneranni ataqatigiittumik ingerlaavartumillu sullissinnermik takussutissartaqanngitsumik aammalu aaqqiissuteqarnissamut periarfissanik amigaateqartoqartunik.

Ajornakusoorpoq pissutaasut ajunngitsumik ajortumilluunniit kinguneqarnersut pillugit tikkuaassalluni, ilimagineqarsinnaavorlu pissutsit assigiinngitsorpassuit tamatumunnga nassuiaatigineqarsinnaasut. Tamatumani pineqarput suliamik isumaginnittut sulinerat, meeqqat ataasiakkaat, inissiiviit, iliuusissatut periarfissat, qanoq siusitsigisukkut iliuuseqartoqartarnersoq il.il. Nalunaarusiap matuma pingaarnertut itisiliiviginiagaa tassatuaavoq sulianik isumaginninnermi suliaqarnermi pissutsit qulaajassallugit.

Det er en slet skjult hemmelighed, at det at arbejde med socialt udsatte er svært og at forholdene for det sociale arbejde ofte er ringe – blandt andet høres det ofte, at sagsbehandlerne sidder med kæmpe bunker af sager. Vi har oplevet en række meget engagerede og dygtige mennesker, som kæmper for de mennesker i vores samfund, som har det svært.

Det er ikke alene vilkårene for socialarbejderne, som har et dårligt ry – også kvaliteten af det sociale arbejde, som udføres i sagsbehandlerregi, har et dårligt ry i det brede samfund. Sagsbehandlerne reagerer langsomt – eller slet ikke - f.eks. på underretninger, der laves ikke opfølgning i sagerne, som Landstingsforordningen om hjælp til børn og unge ellers kræver i anbringelsessager. Vi hører, at anbringelserne er rene opbevaringer uden fokus på det enkelte barn. Sidst men ikke mindst høres det ofte, at de børn, som det offentlige tager ansvaret for, tit bliver lige så socialt belastede som deres familier, når de selv bliver voksne og skal stå på egne ben.

Det er selvfølgelig ikke hele sandheden. MIOs undersøgelse ”Et menneske er et menneske – lige meget hvor lille det er”, som er baseret på anbragte børns udtalelser, viste ganske rigtigt, at det kniber med at overholde lovgivningen bl.a. ift. inddragelse af børnene, men viste også, at det sociale arbejde, som sagsbehandlerne udfører, også nogle gange lykkes rigtigt godt. Desværre er der også en del eksempler på børn, som har været anbragt mange steder og hvor der mangler både kontinuitet og handlemuligheder i forhold til deres problemer.

Det er vanskeligt at pege på årsagerne til om det går godt eller skidt, og der vil formentligt være tale om en multifaktuel forklaring. Det handler både om sagsbehandlerens arbejde, de enkelte børn, anbringelsesstedet, handlemuligheder, hvor tidligt der laves en indsats osv. Det, som denne rapport sætter fokus på, er udelukkende de faktorer, som har med selve sagsbehandlingen at gøre.

SULIAT AMERLASSUSAAT

MIO-p kommuneni ataasiakkaani meeqqanik inuusuttunillu pillugit sulianik isumaginnittut ataasiakkaarlutik suliaat qanoq amerlatiginersut misissuiffiginarlugu toqqarsimavaa. Tamanna tunngaveqarpoq pasitsaanneqarmat suliat amerlassusaasa suliat pitsaassusaat sunniivigisaraat. ”Inuk inuuvoq – qanorluunniit mikitigigaluaruni”-p suliaralugu sinerissami MIO-p angalanerani akulikitsumik – meeqqanit sulianillu ilisimasalinnit – tusartarput meeqqat suliani imminnut tunngassuteqartuni suliaqartoqartillugu akuutinneqartanneginerat, aammalu meeqqat inissinneqarfiini allakkiaatigineqartut sullissisunit pissarsiarineqartartut amigaateqartorujussuarnik paasisutissartaqartartut. Suliat ajorput, tamatumalu kingunerisaanik malinnaavigineqarsinnaaneq ajorpoq ikiorsiissutit suut aallartinneqarsimanersut, aamma meeqqap ineriartorneranut atugarissaarneanullu tunngasut malinnaavigineqarsinnaanatik.

Kalaallit Nunaanni Inunnik isumaginnittut peqatigiiffiata (NIISIP) ukiuni kingullerni pingasuni sulianut tunngatillugu missingersuusiorluni killiliussanik aalajangersaanissaq pimoorullugu anguniaraluarpa, kinguneqanngitsumilli. Nunani arlalinni avatitsinniituni sulianut tunngatillugu missingersuusiorluni suliaassanik aalajangersaanissaq eqqartorneqarpoq – sumiiffinnilu arlalinni aalajangersaavigineqarput – pisortat suliamik ingerlatsisut akornanniinnaagaluartoq.

Meeqqat pillugit suliani missingersuusiorluni amerlassusiliilluni suliaqartalernissaq Danmarkimi isumaginninnermi siunnersortit peqatigiiffiata aamma assoroorutigaa – pasitsaassinerit pineqartut assigalugit. Suliat amerlassusaasa pitsaassusaasalu imminnut attuumassuteqarnerat erseqqissumik paasinarsisinneqarnissaat anguniarlugu peqatigiiffik misiliummik aallartitsiniarluni kissaateqarpoq, tamannali suli iluatsinngilaq. Suliat akuleriissillugit 30-35-t akornanniikkaangata sulianut kinguneqaataasinnaasut Danmarkimi isumaginninnermi siunnersortit peqatigiiffiata tulliuttumi taaneqartut ilimagai.

SAGSTAL

MIO har valgt at undersøge sagstallene for de enkelte kommuner og pr. sagsbehandlere på børne- og ungeområdet. Det skyldes en antagelse om, at sagstallet påvirker kvaliteten af sagsbehandlingen. På MIOs rejser rundt i landet i forbindelse med undersøgelsen ”Et menneske er et menneske – lige meget hvor lille det er” hørte vi meget ofte – både fra børn og fra fagfolk – at børnene ikke bliver inddraget i deres sager, og at de papirer, de professionelle omkring barnet på anbringelsesstederne får, er meget mangelfulde. Sagerne er ikke ajourførte, hvilket betyder, at det ikke er muligt at få et overblik over de indsatser, der har været iværksat, og over barnets udvikling og trivsel.

Grønlands Socialrådgiverforening (NIISIP) har de sidste 3 år kæmpet for at få vejledende sagstal på området, uden resultat. I flere lande omkring os diskuteres vejledende sagstal – og nogle steder fastsættes de - om ikke andet - af den myndighed, som har sagerne.

I Danmark kæmper socialrådgiverforeningen også for faste sagstal på børneområdet – ud fra de samme antagelser. For at skabe evidens for sammenhæng mellem sagstal og kvalitet i sagsbehandlingen har foreningen ønsket at igangsætte forsøg, men det er endnu ikke lykkedes. Dansk socialrådgiverforening har følgende hypoteser om konsekvenserne af et vejledende sagstal på 30-35 sager med blandet kompleksitet.

SULIAT MISSINGERSUUSIORLUNI AMERLASSUSILIKKAT MALILLUGIT SULINEQ IMA KINGUNEQARSINNAAVOQ

- Nalunaarutiginnittoqartillugu sukkannerusumik suleriarsinnaanissaq
- Suliat isumagineqarnerini kukkunerit ikileriarnert
- Siusinnerusukkut tulluunnerusunillu suliniuteqarnerit
- Annikinnerusumik suliniuteqarfiginninnermik pisariaqartitsineq, annerusumik nalinginnaasumik sullissinerup iluani ingerlanneqarsinnaasumik
- Meeqqat inooqataanikkut ajornartorsiuernissaminnut ulorianartorsiorlut nalinginnaasumik atuarnerminnik ingerlatsiinnarnissaannik qularnaarinnineq annerusoq
- Meeqqanik iniissiinermi ataqatigiissaagaannerusumik suliaqarneq, aamma meeqqat atugaannik aalaakkaanerulersitsineq
- Angajoqqaat meeqqallu ikiorsiinissamut inatsit malillugu ikiorserneqartut akornani iluarisimaarinnineq annertunerusoq
- Sulianik isumaginnittunut sulinermi atugassarititaasut pitsaannerusut, napparsimanerit ikinnerusut aamma sulisut taarseaannerat annikinnerusoq.¹

VEJLEDEnde SAGSTAL VIL FØRE TIL

- Hurtigere reaktionstid på underretninger
- Færre formelle fejl i sagsbehandlingen
- Tidligere og mere præcise indsatser
- Mindre indgribende foranstaltninger, der i højere grad sker inden for normalsystemet
- Højere grad af fastholdelse af socialt udsatte børn i det normale skolesystem
- Mere kontinuitet i anbringelserne og mere stabilitet i børnenes vilkår
- Større tilfredshed blandt forældre og børn, som modtager hjælp efter servicelovens paragraffer
- Bedre arbejdsmiljø for sagsbehandlere, lavere sygefravær og mindre personaleomsætning.¹

Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni isumaginninnikkut sullissinerit imaaliillaannaq imminnut assersuunneqarsinnaanngillat, taamaattorli isumaqarpugut pissutaasutut ilimagineqartut Kalaallit Nunaanni aamma piusut, kiisalu tunngaviatigut meeqqanik sullissinermi atugassarititaasut imminnut assersuunneqarsinnaasut. Sulianik isumaginnittunik ilinniarsimasunik pissarsiniarnerup ajornakusoornera aamma sulianik isumaginnittut suliffimminniiginartinnissaasa ajornakusooramat. Sulianik isumaginninnerup pitsaanerpaaffissaminiilernissaanut periarfissarititaasut atorlugit pitsanngorsaanissamut peqataarusuppugut.

SULIAT PILLUGIT MAANNA KISITSISAATIGINEQARTUT

Meeqqat inuusuttullu pillugit sulianik isumaginnittut qassinik suliaqarneri pillugit kommunit nalunaarusioqquneqarput. Kommunit sulianik nalunaarusianik assigiinngitsorujussuarnik periuseqarlutik utertitsippat. Sulianik isumaginnittut agguaqatigiissillugu suliaat qassiunersut ilaasa nalunaarutigaaq, ilaasalu sulianik isumaginnittut ataasiakkaat qanoq amerlatigisunik suliaqarnerat nalunaarutigalugit. Aammattaaq sulianik kisitsisit nalunaarutigineqartut meeqqanik ilaqutariinnilluunniit sullissinerunersut assigiinngitsumik nalunaarutigineqarlutik, kiisalu suliat qassiunersut ilumut nalunaarutigineqarneri paasinarani, aammalu ingerlatsiviit ataasiakkaat iluini taakkunani allanngorartoqartuq takuneqarsinnaalluni.

Man kan ikke umiddelbart sammenligne socialt arbejde i Danmark med socialt arbejde i Grønland, men alligevel mener vi, at disse hypoteser også er aktuelle for Grønland og de grundlæggende vilkår for arbejdet med børn må antages at kunne sammenlignes. Måske forstærkes tendenserne endda af, at det her er vanskeligere at få formelt kvalificerede sagsbehandlere og af, at sagsbehandlere er svære at fastholde i deres stillinger. Vi vil gerne medvirke til, at sagsbehandlingen bliver så optimal, som forholdene tillader.

AKTUELLE SAGSTAL

Kommunerne er blevet bedt om at redegøre for sagstallet for børn- og ungesagsbehandlere. De tilbagemeldinger, som kommunerne har lavet, er meget forskellige i deres opgørelsesmåder. Nogle redegør for, hvor mange sager sagsbehandlere i gennemsnit har, mens andre redegør for de enkelte sagsbehandlers sagsmængder. Ligeledes er der forskel på, om sagstallet opgøres i børn eller i familier, og om sagstallet overhovedet oplyses, og der ses også variation i dette indenfor de enkelte forvaltninger.

¹ Dansk socialrådgiverforening, 25. juni 2010.

¹ Dansk socialrådgiverforening, 25. juni 2010.

KISITSISIT SULIANUT TUNNGASUT KOMMUNENIT SAQQUMMIUNNEQARTUT

Suliat amerlassusaat, meeqqat inuusuttullu pillugit sulianik isumaginnittup ataatsip suliai Angajoqqaarsiat pillugit sulianik isumaginnittut

QAASUITSUP KOMMUNIA	
Qaanaaq: Suliat agguaqatigiissillugu 25-t (suliat 50-t sullissisunut marlunnut)	Immikkoortinneqanngillat
Upernavik: Suliat agguaqatigiissillugu 26-t (suliat 79-t sullissisunut pingasunut)	
Ummannaq: Suliat agguaqatigiissillugu 19-t (suliat 57-t sullissisunut pingasunut)	
Ilulissat: Suliat agguaqatigiissillugu 17-it (suliat 104-t sullissisunut arfinilinnut – pingasut inuttaqanngikkallartut)	
Qasigiannguut: Suliat 26-t (sullissisut qassiuneri nalunaarutigineqanngilaq)	
Aasiaat: Suliat agguaqatigiissillugu 20-t (suliat 82-it sullissisunut sisamanut – marluk inuttaqanngikkallartut)	
Kangaatsiaq: Suliat agguaqatigiissillugu 18-it (suliat 54-it sullissisunut pingasunut)	
Qeqertarsuaq: Suliat 17-it (sullissisoq ataaseq)	

QEQQATA KOMMUNIA	
Sisimiut: 60+	80 (qassiunissaat nalunaarutigineqanngilaq)
Maniitsoq: Paasissutissiisutiginneqanngilaq	

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ	
Nuuk: Suliat 60-it	Paasissutissiisutiginneqanngilaq
Tasiilaq: Suliat 45-t	
Paamiut: Suliat 25-t	
Angalallutik sullissisartut marluk, Nuup Illoqqortoormiullu nunaqarfiini sullissisut: suliat katillugit 35-t	

KOMMUNE KUJALLEQ	
Qaqortoq: agguaqatigiissillugu suliat 20-t	Immikkoortinneqanngillat
Illoqarfiit sinnerinit kisitsisinik pissarsisoqarsinnaasimannngilaq	

Assigiinngitsumik periuseqarluni nalunaarusiornerit kinguneranik ataatsimut isigalugu suliat amerlassusaat paasiuminaassinnaavoq, taamaattoarli takuneqarsinnaapjaarluni.*

* Paasissutissat piffissami 2012-p ukiaaniit 2013-imi marsip tungaanut pissarsiarineqarput, kingornalu allannguuteqartoqarsimasinnaalluni.

OPLYSTE SAGSTAL FRA KOMMUNERNE

Antal sager pr. sagsbehandler med børn og ungesager Plejefamilie-sagsbehandlere

QAASUITSUP KOMMUNE	
Qaanaaq: 25 sager i gns. (50 sager til 2 sagsbehandlere)	Ikke adskilt
Upernavik: 26 sager i gns. (79 sager til 3 sagsbehandlere)	
Ummannaq: 19 sager i gns. (57 sager til 3 sagsbehandlere)	
Ilulissat: 17 sager i gns. (104 sager til 6 sagsbehandlere - pt. 3 vakante stillinger)	
Qasigiannguut: 26 sager (antal sagsbehandlere ikke oplyst)	
Aasiaat: 20 sager i gennemsnit (82 sager til 4 sagsbehandlere - pt. 2 vakante stillinger)	
Kangaatsiaq: 18 sager i gns. (54 sager til 3 sagsbehandlere)	
Qeqertarsuaq: 17 sager (1 sagsbehandler)	

QEQQATA KOMMUNIA	
Sisimiut: 60+	80 (normeringer ikke oplyst)
Maniitsoq: ikke oplyst	

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ	
Nuuk: 60 sager	Ikke oplyst
Tasiilaq: 45 sager	
Paamiut: 25 sager	
Rejsehold på 2 som betjener bygder til Nuuk og til Ittoqqortoormiit: i alt 35 sager	

KOMMUNE KUJALLEQ	
Qaqortoq: i gns. 20 sager	Ikke adskilt
Det har ikke været muligt at få sagstal fra de øvrige byer	

De forskellige opgørelsesmetoder har den konsekvens, at vi ikke kan skabe et samlet billede af sagsmængderne, men der ses alligevel tendenser.*

* Oplysningerne er indhentet i perioden efteråret 2012 til marts 2013, og der kan i mellemtiden være sket ændringer.

MIO-p isumaginnikkut sullissisut suliaasa pitsaassusaat tunngavigalugit, aammalu sulianik isumaginnittut suliaassarpassuaqarnerat pillugit ilisimalersimasani tunngavigalugit kisitsisit sumiiffinni tamani annertunerujussuussasut ilimagisimagaluarpa. Kommunit kisitsisaataat malillugit kommunini ataasiakkaani sulianik isumaginnittut suliaasa amerlassusaat assigiinngitsorujussuupput. Pingaartumik Kommuneqarfik Sermersuumi aamma Qeqqata Kommuniani kisitsisit amerlapput. Kisitsisit allanngorarnerat tunngaviinnarlugu suliat amerlassusaat pillugit inernilisoqarsinnaangilaq. Pissutsit soorlu atorfeqartitaanerit sivissusaat, sulinerup aaqjissuusaanera aamma ilinniarsimassutsikkut tunuliaquttat pissutaaqataanerat taasariaqarput, tamannalu uterfigeqqissavarput.

SULIAT AMERLASSUSAAT SULIANIK ISUMAGINNITTUNIT NALUNARUTIGINEQARTUT

Siusinnerusukkut oqaatigineqareersutut sulianik isumaginnittut suliaasa amerlassusaat assigiinngitsorujussuupput. Suliat amerlassusaat sulianik isumaginnittunit nalunaarutigineqartut kommunenit nalunaarutigineqartut assigiinngangajappai (nalunaarutigineqarsimappata). Sulianik isumaginnittut immikkoortortani illoqarfinnilu ilaannaaneersut taamaallaat oqaloqatigisimagatsigit sulianik isumaginnittut paasissutissiisutaat suliat amerlassusaannik tamakkii-sumik takutitsisinnaangillat, taamaallaalli assigiissutsinik arlalitsigut tikkuussisinnaallutik.

Takuneqarsinnaasoq ersarisoq tassaavoq Kommuneqarfik Sermersuumi sulianik isumaginnittut amerlanerpaanik suliaqarmata. Nuummi sulianik isumaginnittut oqaluttuaraat suliat 55-it 130-llu akornanni suliaralugit, taakkununga ilaallutik atorfiup inuttaqanngitsup suliaassartai sulianik isumaginnittut akornanni agguanneqartartut. Taakku kommunip pisortatigoortumik kisitsisaataaniit amerlanerujussuupput. Tasiilami kisitsisit 50+-iuvoq. Qaasuitsup Kommuniani aamma Kommune Kujallermi suliat amerlassusaat annikinneerarsuupput, taamaallutik sulianik isumaginnittut ilaatigut qulit 30-llu akornanni suliaqartarlutik. Qeqqata Kommuniani sulianik isumaginnittut oqaluttuaraat suliat 30+-inik suliaqartarlutik, taakkulu qaavati-gut aarlerinaatilimmik inissisimasunut suliat aamma suliarisarlugit.

Isumaqarpunga sulianik isumaginnittunik aqutsisumillu apersuinerup takutikkaa sukkasuumik pitsaasumillu meeqqat inuiaqatigiinnit ikiorneqarnissaminnik pisariaqartitsisut ikiornissaannut unammilligassat amerlasuujullutillu tamatigoortuusut. Aaqjissutaasussamik iliuusissamik eqqartuisoqarnissaanik nassaartoqarnissaanillu pisariaqartitsisoqarpoq, tassa qanoq ililluta sulianik isumaginnittut suliaasa amerlassusaat killilimmik aalajangersimasunngortissinnaanerlugit, taamaallutik meeqqanik ataasiakkaanik sulinerminni pitsaanerpaamik piffissaq pisariaqartitartik atorlugu sullissisinnaaqqullugit – sulianik amerlassusiliineq qularnaarinnissinnaasoq meeqqat pisariaqartitsisut tamarmik siusinnerpaaq atorlugu ikiorserneqarsinnaaqqullugit. Iluarsissutaasinnaavoq assersuutigalugu suliat qanoq amerlatiginissaannik killiliinissaq, sulianik isumaginnittut taamaallutik sulianik 100-t sinnerlugit amerlatigisunik suliaqannginnissaat qulakkeersinnaaqqullugu, soorlu tamanna sumiiffinni assigiinngitsuni maanna naammattuugassaasoq.

Aaja

MIO forventede på baggrund af de oplysninger, vi på forhånd havde fået om kvaliteten af det sociale arbejde og arbejdspresset på sagsbehandlerne, at tallene overalt ville være meget høje. Der synes på baggrund af kommunernes tal at være stor forskel på, hvor mange sager sagsbehandlerne sidder med i de enkelte kommuner. Tallene er særligt høje i Kommuneqarfik Sermersooq og Qeqqata Kommunian. Der kan ikke drages generelle konklusioner med sagstallet som eneste variabel. Forhold som ansættelsestid, organisering og faglig baggrund må også tillægges betydning, hvilket vi vender tilbage til.

OPLYSTE SAGSTAL FRA SAGSBEHANDLERNE

Som tidligere nævnt er det meget forskelligt, hvor mange sager, sagsbehandlerne har. De sagstal sagsbehandlerne oplyser, følger i nogen grad oplysningerne fra kommunerne (i det omfang de foreligger). Da vi kun har talt med sagsbehandlere i nogle afdelinger og i nogle byer, giver sagsbehandlerne oplysninger ikke et fuldt billede af sagsmængderne, men kan blot vise nogle tendenser.

Tendensen er klart, at sagsbehandlerne i Kommuneqarfik Sermersooq har flest sager. I Nuuk fortæller sagsbehandlerne, at de sidder med mellem 55 og 130 sager inkl. sager, som fordeles mellem sagsbehandlerne, når der er vakante stillinger. Det er markant højere end de officielle tal fra kommunen. I Tasiilaq er tallet 50+. Sagsmængden i Qaasuitsup Kommunian og Kommune Kujalleq er meget mindre, så sagsbehandlere i nogle tilfælde har helt ned til mellem 10 og 30 sager. I Qeqqata Kommunian oplyser sagsbehandlerne, at de har 30+ sager og at risikosager kommer oveni dette tal.

Jeg synes, interviewene med sagsbehandlere og ledere bekræfter, at udfordringerne i forhold til at sikre en hurtigt og kompetent indsats for de børn, som har behov for samfundets hjælp, er mange og alsidige. Der er et behov for at få drøftet og finde en løsning på, hvordan vi kan sikre, at sagsbehandlerne har et sagstal, som gør, at de har den fornødne tid til, at der kan arbejdes for den bedste løsning for det enkelte barn – et sagstal som kan sikre, at alle børn som har behov, også får hjælp så tidligt som muligt. Det kunne f.eks. være en løsning at festsætte et vejledende sagstal, så sagsbehandlere ikke kommer til at sidde med over 100 sager, som tilfældet er nogle steder nu.

Aaja

SULIANIK ISUMAGINNITTUP SULIAT AMERLASSUSAANNIK MISIGISAI KINGUNERILU

Tupaallaatissaavoq sulianik isumaginnittut amerlasuut suliat qanoq amerlatigisut akisussaaffiginerlugit ilisimanngimmatigit. Sumiiffiit ilaanni suliat ataasiakkaat eqqarsaatigalugit sulianik isumaginnittut aaqqissuussaasumik sulinerat annikitsuarsuuvoq. Sumiiffinni alani sulianik isumaginnittut suliat qassit akisussaaffiginerlugit allatueqqissaarlutik malittarinnipput. Tamatuma ilimanarsisippaa sulianik isumaginnittup suliffiata aaqqissuussaanerata aamma immikkoortotami ileqqut qanoq ittuunerisa apeqqutaanerannik aallaaveqartoq. Taamaalilluni sulianik isumaginnittut suliamik malittarinninnerat immikkoortotap aaqqissuulluagaanerani takuneqarsinnaavoq – killormoortuanillu aamma. Kingullermut tunngatillugu suliat amerlassusaat ilisimanekaratillu ingerlanneqarnerat aaqqissuulluagaanngillat.

SULIAT OQIMAATSUT

Suliat amerlassusaat kisimik apeqqutaanngillat sulianik isumaginnittup suliaminik naammassinnissinnaaneranut, aamma suliat oqimaatsutut tamakkiisumillu malittariuminaatsutut misinnaraluarpat. Ilinniarsimassutsikkut tunuliaquttat kiisalu suliat annerussusaat aamma apeqqutaataapput.

Suliat aallaaviisa sakkortussusaat sulianik isumaginnittunit assigiinngitsorujussuarnik nalilersorneqarput. Sulianik isumaginnittut paasiniaavigaavut suliaq qaqugukkut oqimaatsutut ajornakusoortutullu isigisarneraat. Tamanna sulianik isumaginnittut assigiinngitsorujussuarnik akissuteqarfigaat, ilaasa inooqataanermi ajornartorsiutit suuneri apeqqutaatikaat, ilaasalu sullissinerminni atugasarititaasut apeqqutaatikaat. Suliat oqimaatsutut aamma misigineqartarput naammattumik iliussissaasuanermi. Tassaasinnaallutik ulloq unnuarluk angerlarsimaffinni inissaqartitsisoqannginnera. Iliussissaaleqisarneq sulianik isumaginnittorpassuarnut ajornartorsiutaavoqinitooq, pingaartumik Nuup avataani – aammattaarli Nuummi.

SAGSBEHANDLERNES OPLEVELSE AF SAGSMÆNGDE OG KONSEKVENSER

Det er slående, at mange af sagsbehandlerne ikke har overblik over, hvor mange sager, de har ansvaret for. Nogle steder er der meget lidt struktur på de konkrete sager, som den enkelte sagsbehandler sidder med. Andre steder har sagsbehandlerne opdaterede sagslister og ved præcist, hvor mange sager de har ansvaret for. Der synes at være en tendens til, at dette er sammenhængende med den organisation, som den enkelte sagsbehandler er en del af eller et spørgsmål om kultur i afdelingen. Således afspejles et højt niveau af struktur i den enkelte afdeling også i sagsbehandlerens overblik over sagerne – og omvendt. Omvendt synes der ikke at være en sammenhæng mellem sagsmængde og overblik over denne.

TUNGE SAGER

Sagstallet alene har ikke nødvendigvis betydning for, om sagsbehandlerne kan nå at udføre arbejdet og om sagsarbejdet føles tungt og uoverskueligt. Både uddannelsesbaggrund og kompleksiteten af sagerne har også betydning.

Kompleksiteten i sagsstammerne vurderes meget forskelligt af sagsbehandlerne. Vi spurgte sagsbehandlerne, hvornår de oplever en sag som værende tung eller svær. Det havde sagsbehandlerne meget forskellige bud på, hvoraf nogle er bundet til de sociale problemers karakter, mens andre er bundet til rammerne for det sociale arbejde. Sagerne opleves også som tunge, hvis der ikke er tilstrækkelige handlemuligheder. Det kan handle om, at det er svært at få en døgninstitutionssplads. Netop manglende handlemuligheder er en problemstilling, som fylder meget for mange af sagsbehandlerne, især udenfor – men også i Nuuk.

Taakku saniatigut sulianik isumaginnittut ilaat ajornartorsiuteqartarput suliat ilaannut oqimaannerulersitsisartumik. Soorlu oqaatsitigut ajornartorsiutaasinnaapput, suliat suliarinerisa suleriaatsilluunniit ajornakusoornulerannik kinguneqartumik, taamalu suliat arriitsumik suliarineqarnerinik kinguneqartumik. Sulianik isumaginnittup ima oqaluttuaraa:

”Nammineq qanoq iliornissaq nalunnigikkaluarlugu piffissaq sivisuallaartoq atorneqaraangat artornartarpoq, iliuuseqariaannaananga inunnik isumaginninnermut ataatsimiititamit allanilluunniit akuerineqaaqartussaasarmata. Tamanna naarluutigisarpara...sivisuallaartarpoq”.

Suliat qanoq amerlatigisut sulianik isumaginnittut artornartutut misigisarneraat assigiinngitsorujussuuvuq. Ilaannit suliat tamarluinnarmik artornartutut nalilersorneqarput, ilaqutariit sullinneqartut ajornartorsiutaat annertuut pissutigalugit, ilaasali suliat ilaannamineerangui artornartutut misigisimavaat. Sulianik isumaginnittut ataasiakkaat suliaasa amerlassusaat aamma suliat oqimaatsutut misigineqarneri imminnut attuumassuteqarsorinarput. Nasuiaatigineqarsinnaasoq - sulianik isumaginnittut oqaluttuarisaat tapertaliullugit – tassaasinnaavoq sulianik isumaginnittut suliasarpassuallit pingaarnersiuisariaqartarmata, taamalu amerlanerpaatigut suliat pinartut ajornakusoortullu kisiisa suliarisariaqartarlugit. **Allatut oqaatigalugu, suliat oqimaatsut kisiisa suliarinis-saannut taamaallaat periarfissaqarput.**

Apersukkatta ilaasa suliat oqitsut oqimaatsullu immikkoortissinnaallugit isumaqanngillat, suliat meeqqanut tunngasut tamarluinnarmik pingaaruteqarmata. Aqutsisoq ataaseq ima oqarpoq:

”Pisuni tamani meeqqanut inuusuttunullu tunngasuni tamatigut ajornakusoortarpoq, meeraq eqqorneqartoq pissutigalugu, qanorluunniit killissaqaraluarpat suut oqinnerusut suullu oqimaannerusut, ajornartorsiut meeqqamut annertuumik ilungersunareermat... taamaattumik suliassamik maani tamatigut tigusaqaraangatta ilungersunartuusarpoq, maani ingerlatsivitsinni meeraq qajassuulluinnarlugu suliaq suliarisussaagatsigu, ilutigitillugulu meeqqap pisariaqartitaa aallaavigalugu ikiorsiiniartussaalluta. Uanga immikkoortissinnaanngilakka”.

Aqutsisup ilanngullugu tunngavilersuutigaa, ajornartorsiut suugaluartorluunniit apeqqutaatinnagu meeqqamik isumassuisup isumassuisinnaassusaa pillugu misissuinerit aallartinneqartussaamata, isumassuisullu aamma suleqatigineqartussaammata.

Derudover har nogle sagsbehandlere rent praktiske problemer, som i visse sager gør arbejdet tungere. Det kan f.eks. være sprogproblemer, som komplicerer arbejdet eller arbejds gange, som gør sagsarbejdet langsommeligt. En sagsbehandler udtrykker det således:

”Det er tungt, når det tager for lang tid, og jeg ved, hvad der skal gøres, men jeg bare ikke kan gøre det, fordi det skal igennem socialudvalget og godkendes her og der. Det giver mig ondt i maven ... det tager for lang tid.”

Det er meget forskelligt, hvor stor en del af sagerne, sagsbehandlernes oplever som tunge. For nogle opleves alle sagerne som tunge pga. massive problemer i familierne, mens det andre steder kun er en lille del af sagerne, der opleves som tunge. Der synes at være en sammenhæng mellem den samlede sagsmængde hos den enkelte sagsbehandler og oplevelsen af hvor stor en del af sagsbehandlerens sagsmængde, der opleves som tung. En nærliggende forklaring kunne - sammenholdt med sagsbehandlerens udtalelser - være, at sagsbehandlere med mange sager er nødt til at prioritere og derfor oftest udelukkende arbejder i de mest akutte og vanskelige sager. **De når med andre ord aldrig til andet end de tunge sager.**

En del af dem, vi har interviewet, mener ikke, at de kan skelne mellem tunge og lette sager, fordi alle sager med børn er lige vigtige. En leder siger:

”Når det har med børn og unge at gøre i alle situationer, så er de lige svære, fordi det berører barnet uanset hvor grænsen er, ift. hvad der er let og hvad er svært, fordi problemstillingen er vanskelig nok for barnet ... så hver gang vi modtager en sag her, så er det en vanskelig sag i og med at vi her i vores forvaltning skal sagsbehandle sagen med bedst mulige hensyn til barnet, samtidigt med at vi yder den hjælpeforanstaltning barnet har brug for. Jeg skelner ikke.”

Lederen underbygger endvidere med, at der, uanset problemstillingen, skal etableres en undersøgelse af omsorgspersonernes evne til at drage omsorg for barnet, og at der skal etableres samarbejde med disse omsorgspersoner.

INOQATAANIKKUT AJORNARTORSIUTIT ILISARNAATAAT

Pissutsit assigiinngitsorpassuit pissutigalugit suliaq oqimaatsutut inittutullu sulianik isumaginnittunit misigineqarsinnaavoq. Qassiit oqaatigaat angajoqqaanik suleqateqarniarneq attaveqarniarnerlu iluatsittumik ingerlanngikkaangata suliat oqimaannerpaasartut. Ilaqutariit inooqataanikkut annertuumik ajornartorsiuteqarsinnaapput suliarli oqimaatsutut misinnarani, angajoqqaat suleqatikkuminarpata.

Taama oqareerluta aamma oqaatigisariaqarpoq ilaqutariit ilai ima ajornartorsiuteqartigisartut allaat suliamik isumaginnittut tungaanniit annertuumik suliniuteqartoqartariaqartarluni. Sulianik isumaginnittunit suliat makku taaneqarput:

- Ajornartorsiutit uteqqiattut, soorlu meeqqat arlaleriarlutik angerlarsimaffiup avataanut inissinneqariarlutik angerlarteqqinneqartartut.
- Kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliorfiginninnerit.
- Imigassamik ikiaroorntumilluunniit atornerluinerit.
- Inuusuttuaqqat imigassamik atuisut, killeqanngitsumillu pissusilersortut.
- Meeqqat killissaminnik nalusut, aamma meeqqat inuusuttuaqqallu suleqataarusunngitsut.
- Angajoqqaat ajornartorsiuteqarnerminnik takunnissimangitsut, qitornaallu isertugaqanngivillutik ajornartorsiutit pillugit oqaluttuurtut.
- Angajoqqaat tarnimikkut nappaatillit, taakku immikkut sullinneqartariaqarmata aamma kingorna.

Amerlasuutitigut suliat oqimaatsut qulaaniittunik arlariinnik ataatsikkut imaqartarput. Assersuutigalugu aqutsisut ilaat oqaluttuarpoq nammineq suliassaqarfimmi amerlanerpaartaat oqimaatsusut, atornerluinernik, kinguaassiuutitigut atornerluinernik, isumassuunnginnermik pitsaasumillu attaveqarfiusinnaasunik amigaateqarnermik imaqarmata.

Kommunimi allami aqutsisoq oqaluttuarpoq immikkoortortaminni suliat sakkortuut annertuujusut. Kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliornerit amerlasuut nalunaarutigineqartarput, ajornartorsiullu tamanna annertunerujartuinnartumik takussaaleriartorpoq. Atuarfinniit peqqinnissaqarfimmiillu nalunaarutigineqartartut amerlasoorujussuit tigusarpaat, suliassallu amerlangaarmata tamakku ingerlateqqinnissaat nukissaqarfingineqarneq ajortoq. Immikkoortortami suliassat amerlangaarmata pingaarnersiuiuarneq ingerlattariaqartoq, taamaakkaluartorli tamarmik naammassineqarsinnaaneq ajorlutik. Kommunimi pineqartumi sulianik isumaginnittoq nassuiaavoq, ilaqutariit inooqataanikkut ajornartorsiutaasa annertussusaat nammineq suliaminut artornartorsiutaanngitsut:

”Suliaq uannut artornartortaraa pingaarnersiuisariaqarnerup inittunerujussua, pingaarnersiuiineq, pingaarnersiuiineq (...) kinguaassiuutitigut atornerluineq pillugu suliassaq imaluunniit persuttaaneq pillugu suliassaq pingaarnertussavara. Sorleq ilungersunarnerua? Aamma innuttaasut suleqatigisavullu piginnaatitaaffitik aallaavigalugit sulliteqqusut akiuuffigaavut – taamaalorsinnaanngilagu.”

DE SOCIALE PROBLEMERS KARAKTER

Det er meget forskellige faktorer, der gør om en sag opleves som tung og fylder meget for den enkelte sagsbehandler. Flere peger på, at sagerne er tungest, når samarbejdet og kommunikationen med forældrene ikke fungerer. Der kan godt være store sociale problemer i en familie uden at sagen føles tung, hvis bare forældrene samarbejder.

Når det er sagt, er der også i nogle familier så massive problemer, så det kræver en stor indsats fra sagsbehandlerens side. Sagsbehandlerne nævner sager med:

- Tilbagevendende problemer, som f.eks. gør, at børn anbringes og hjemgives i flere omgange.
- Seksuelt misbrug.
- Misbrug af alkohol og/eller hash.
- Unge teenagere som drikker og har en grænseløs adfærd.
- Børn uden grænser og børn og unge som ikke vil samarbejde.
- Forældre uden selverkendelse ift. problemerne, hvor det er børnene, som uden filter fortæller om problemerne.
- Psykisk syge forældre, fordi det kræver en ekstra indsats og både for- og efterarbejde.

Ofte indeholder de tunge sager flere af ovenstående problemer på en gang. En leder udtaler f.eks., at hovedparten af sagerne i hendes område er tunge, og indeholder både misbrug, seksuelt misbrug, omsorgssvigt og manglede positivt netværk.

I en anden kommune fortæller en leder, at tyngden i afdelingens sager er stor. Der er rigtigt mange underretninger om seksuelle overgreb og det er en problematik, som bliver mere og mere synlig. Man modtager rigtigt mange underretninger fra både skole og sundhedsvæsen, og har grundet sagsmængden slet ikke ressourcer til at følge op på det. Et højt sagstal i afdelingen betyder, at der hele tiden skal prioriteres og at det hele alligevel ikke kan nås. En sagsbehandler i samme kommune fortæller, at det ikke er de komplicerede sociale problemer familierne har, der gør arbejdet tungt for hende:

”Det, der gør arbejdet tungt for mig, er, at der er så meget prioritering, prioritering og prioritering (...) skal jeg prioritere den her sag om seksuelt misbrug eller denne her om vold. Hvilken en er mest alvorlig? (...) Vi skal også kæmpe med borgere og samarbejdspartnere, som synes, at nu skal vi altså også få givet dem den service, som de har krav på – det kan vi jo ikke.”

SULIAT AMERLASSUSAAT TAMATUMALU KINGUNERI

Tupaallaatigineqarsinnaanngitsumik sulianik isumaginnittut suliakinnerpaat isumaqarput inatsit malillugu suliassat naammassisinnaallugit, taamatullu aamma taakkununga aqutsisuusut oqaloqatigisavut naliliipput. Nuummi, sulianik amerlanerpaanik assigiinngissitaarnerpaanillu suliaraqfusumi, sulianik isumaginnittut arlallit oqaluttuarput suliassatik naammassisinnaanngilluinnarlugit, annertuumillu pingaarnersiuisariaqarnerup kingunerisaanik suliassat ilungersunartut kisiisa aallutariaqarlugit, suliassat allat, soorlu meeqqanut kaattunut, qiasunut, atuariartornerluunniit ajortunut tunngasut kingulliunneqartariaqarlutik. Suliamik isumaginnittoq ataaseq ima oqarpoq:

”Isumassugassanik sumiginnaaqataavugut – meeqqat isumassorneqarnissaralunik sumiginnaaqataavugut”.

Suliat pitsaassusaannut tamanna aamma kinguneqarpoq. Sulianik isumaginnittoq torruitiinnarlugu ima oqarpoq:

”Tamakkiisumik angerlarsimaffiup avataanut inissiisarnernik nakkutiginnissinnaaneq katanneqartarpoq. Tamatumani pisussaaffeqaraluarpuq nakkutiginnissatsinnut, aamma iliuusissatut pilersaarutit nutarsartarnissaannut kiisalu najortiginnissamut isumaqatigiissutit, meeqqap pisariaqartitaa kissaataalu aallaavigalugit pitsaasumik pilersaarusiortartussaagaluarpuvut, ulapputeqangaarattali, suliallu nukinginnartut saniatigut suliareqarlugit, sulisarpugut ajornartorsiutit sakkortunerpaaginnaat qaangerniarsaralugit(...). Taamaalilluni suliat suliareqarnerisa pitsaassusaat nakkutigineqarsinnaajunnaartarpoq”.

Suliat pitsaassusaannik qularnaarinninngitsoortarneq, sulianik isumaginnittut arlallit isumaat naapertorlugit meeqqat ilaasa kukkusumik inissinneqartarnerannik kinguneqartarpoq, kingusinaartumillu iliuuseqarfineqarsinnaajunnaareersut paasineqartartunik, imaluunniit angerlarsimaffiup avataanut inissiivissamik tulluurtumik peqanngikkaangat meeqqat assigiinngitsunut inissinneqattaalersartut, meeqqap ineriartorneranut annertuumik akornutaasumik. Suliamik isumaginnittoq assersuutigalugu ima oqarpoq:

”Meeqqat ilaat inissinneqattaartarnerminnit sunnerneqartarput, pissutigalugu pissutsinut nutaanut naleqqussaqaataartariaqartamik inunnut nutaanut, avatangiisinut nutaanut, malit-tarisassanut nutaanut, inigisanut nutaanut, sulisunut nutaanut, meeqqanut nutaanut... sungiusimasallu peeruttut (...) Meeqqat attaveqariaatsimikkut matujartulersarput, inunnullu tatiginnissuseerukkiartulersarlutik”.

Nalornissutigineqarsinnaanngilaq suliat amerlanerujussuisa, tamanna kommunit ilaanni takuneqarsinnaavoq, akuersaarneqarsinnaanngitsumik sullissineq ingerlanerluttumik kingunipiloqartarmat. Sulianik isumaginnittut arlallit suliat amerlaval-larnerujussuisa kingunerannik nalunaarutiginnittoqartillugu qisuariajaartannginnerminnut pissutaanerarpaat, suliap pitsaassusaannut malersoqqinnissaanullu aamma akornutaasumik. Taamaattumik pisariaqartinneqavippoq suliassaqarfimmi tamatumani isumalluutigineqartut qulaajaavigineqarnissaat. Aaja

ANTAL SAGER OG KONSEKVENSER

Ikke overraskende mener sagsbehandlerne med de laveste sagstal bedst, at de kan nå arbejdsopgaverne og kan leve op til lovgivningen, og det samme vurderes af de af deres ledere, som vi har talt med. I Nuuk, hvor sagsbehandlerne har flest sager og sager med meget forskelligartet indhold, fortæller flere, at de slet ikke kan nå opgaverne, og at der prioriteres kraftigt med den konsekvens, at fokus bliver på de mest alvorlige sager, mens andre, som f.eks. handler om børn, som er sultne, fryser eller ikke kommer i skole, må vente længere. En sagsbehandler siger:

”Det er omsorgssvigt vi er med til at lave – vi er med til at omsorgssvigte børnene.”

Samtidigt har det konsekvenser for kvaliteten af arbejdet. En sagsbehandler siger direkte:

”Man mister overblik over f.eks. anbringelsessager. Der er man jo forpligtet til at have tilsyn og forny handleplaner og samkvemsaftaler og planlægge ordentligt i forhold til barnets behov og ønsker, men på baggrund af, at man har så travlt, og vi også har akutte sager ved siden af, arbejder vi meget ud fra brandslukning (...). På den måde mister man overblik over at kvalitetssikre sagsbehandlingen.”

Den manglede kvalitetssikring betyder iflg. flere sagsbehandlere, at nogle børn bliver anbragt forkert og at det opdages for sent til, at der kan gøres noget ved det, eller at der ikke findes et egnet anbringelsestilbud og at børnene derfor flyttes mellem forskellige anbringelsessteder med store konsekvenser for barnets udvikling. En sagsbehandler siger f.eks.

”Der er nogen børn, der er prægede af de mange anbringelser, fordi de hele tiden skal etablere nye relationer til nye mennesker og forholde sig til nyt sted, nye regler, nyt hus, nyt personale, nye børn ... og gamle relationer der forsvinder (...) Børnene begynder at lukke for kontakt, kommunikation og tillid til folk.”

Der er ingen tvivl om, at den høje sagsmængde, som ses i nogle af kommunerne, giver en uacceptabel sagsbehandling. Flere af sagsbehandlerne peger netop på den høje sagsmængde, som den direkte årsag til langsom reaktion på underretninger, dårlig kvalitet i sagsbehandlingen og manglende opfølgning. Der er derfor et stort behov for at få set på ressourcer til området.

Aaja

PINGAARNERSIUINEQ

Kommunini assigiinngitsuni suliat pingaarnersiorneqartarnerat assigiinngisitaartorujussuuvoq, sumiiffinnili amerlanerpaani sulianik isumaginnittut namminneq suliasat pingaarnersiortarpaat. Sumiiffiit ilaanni suliasat suut nukinginnartutut nalilerneqarnerat aallaavigalugu naliiisoqartarpoq. Tamatumani periutsit aalajangersimalluinnartut atorlugit malittarisassaqaarpoq, qaqugukkut suliasaq nukingernartutut nalilerneqassanersoq. Soorlu suliasat kinguaassiuutitigit atornerluinermut tunngasut, persuttaanermut tunngasut imaluunniit imminoriartoqarsimatillugu meeqqalluunniit qaniginerpaasaani toqusoqarsimatillugu (angajoqqaat, qatanngutit). Tamatuma kinguneranik, qulaani taakkartorneqartut ilaaniinngitsunik, meeqqat ajornartorsiutillit ilaatigut ikiorneqarnissaminnut utaqqisariaqartarput.

Tamatuma saniatigut sulianik isumaginnittut sumiiffinni arlariinneersut oqaluttuaraat suliasat namminneerlutik pingaarnersioreertartut. Ima paasillugu, suliami akuusut nillianerpaat apeqqutaatillugit suliasat suliarineqartarlutik. Aqutsisup ataatsip tamanna patsiseqassangattippaa suliasat ilaat ernumassutigalugit saaffiginnissutaasimasut ukiuni arlariinni qisuariarfigineqarsimangitsut tassanngaanartumik sakkortuumik takkuttarnerannik. Tamanna isumaqarsinnaavoq suliasat oqinnerusut inooqataanikkut ajornartorsiutinguussinnaasut annertuut - Taamaalillutik suliasat namminneerlutik pingaarnersiuisarput. Aqutsisup oqarneratut suliat aaqqissuussaasumik suliarineqannginnerannik, aamma malersoqqinneqartannginnerannik kiisalu ataqatigiissarneqartannginnerannit tamanna aallaaveqarpoq.

Sulianilli isumaginnittut ilaannit suliat amerlassusaat pingaarnersiwinermut pissutaatinneqarput. Sulianik isumaginnittoq ataaseq oqaluttuarpoq suliasat amerlangaarmata "suliasat ilungersunannginnerusut" tikinngisaannarlugit:

*"...Suliasat pingaarnersioraluartillugit eqqarsartarpunga:
"Una aamma suliasaraara, aamma una, aamma una, aamma una, aamma meeraq oqaloqatigisussaavara, angajoqqaavilu aamma oqaloqatigisussaallugit". Tassa taamatut. Stressilerneq ajorpunga, kisianni malugisinnaavara... suliasaq itinerusumik iserfigisinnaa-nagu. Ajornartorsiutit soqutaannginnerusut siulliullugit suliareqqaartariaqarpakka, suliariniagara naammassissagukku".*

Sumiiffimmi ataatsimi aaqqissuussamik ingerlatsisoqarpoq, piginnaasat aallaavigalugit pingaarnersiuiiffusumik. Soorlu sulianik isumaginnittut ilinniarsimangitsut suliasat aalajangersimasut kisiisa suliarisinnaavaat, isumaginninnermilu siunnersorti aqutsisuusup suliarineqartut tamaasa akuuffigai, suliat eqqortumik suliarineqarnissaat qulakkeerniarlugu. Allani suliasat pillugit ataatsimiittoqartarpoq, suliasat oqaluseralugit pingaarnersiorlugillu ingerlanneqartarlutik.

PRIORITERING

Der er stor forskel på, hvordan sagerne prioriteres i de forskellige kommuner, men langt de fleste steder er det den enkelte sagsbehandler, som prioriterer sagerne. Nogle steder sker vurderingen med udgangspunkt i, hvad der vurderes som akutte sager. Der er der helt faste retningslinjer for, hvornår en sag vurderes som akut. Det handler f.eks. om sager med seksuelt misbrug, vold, eller hvor der er selvmordsforsøg eller dødsfald i barnets allernærmeste familie (forældre, søskende). Det betyder, at børn med problemer, som ikke hører med under denne definition, nogle gange kommer til at vente på hjælp.

Derudover taler sagsbehandlerne flere steder om sager, som prioriterer sig selv. Det vil sige, at der bliver arbejdet i de sager, hvor de involverede råber højest. En leder peger på, at **det kan skyldes sager, hvor der ikke er blevet reageret på bekymrings skrivelser i flere år og hvor læsset så pludseligt vælter med et brag.** Det kan betyde, at lettere sager bliver til svære sociale problemer – så prioriterer sagerne sig selv. Det skyldes ifølge lederen manglende struktur, manglende opfølgning og mangel på kontinuitet i arbejdet.

For nogle sagsbehandlere er det dog mængden af sager, som gør, at der på prioriteres. En sagsbehandler fortæller, at der er så mange sager, så hun aldrig når til de "mindre alvorlige sager":

"... Selv om man prioriterer sagerne, så tænker man: "Jeg har også den og jeg har også den og den og den og jeg skal også snakke med barnet, og jeg skal også snakke med forældrene". Det er sådan. Jeg bliver ikke stresset, men jeg kan mærke det... at jeg ikke kan gå dybt ind i sagen. Jeg må tage de overfladiske problemer først, hvis jeg skal nå det, jeg skal."

Et enkelt sted har man organiseret sig, så der prioriteres ud fra kundskaber. Sagsbehandlere uden en faglig baggrund for arbejdet får f.eks. kun bestemte typer sager, og der er en ledende socialrådgiver, som er med ind over alle sager for at sikre fagligheden. Andre steder afholdes der sagsmøder, hvor man diskuterer sager og prioriterer dem.

Amerlanertigulli sulianik isumaginnittut ataasiakkaat namminneerlutik akisussaaffigisarpaat suliassaatininnik pingaarnersiuinisartik, aamma suliassat ima amerlatigigaluarpata allaat meeqqat ikiorneqarnissaminnik pisariaqartitsitut ikiorneqanngitsoornerannik kinguneqartarluni. **Sulianik isumaginnittut malillugit aamma nalinginnaasuvoq suliassat ilungersunarluinnartut kisiisa sularisariaqarnerat pillugu naammagalugu atortariaqarneranik ilisimatinneqartarneq.** Tamatumunnga tunngatillugu sulianik isumaginnittut arlallit ujjartorpaat aqutsisut akisussaaffimmik tigusisariaqalersut, meeqqat inuuniarnermikkut ajornartorsiortut sullinneqarnerisa pitsaassusaat pillugu aammalu suliaqartunut atugassaritinneqartut pillugit politikerinut erseqqissaatigeqqullugu.

ILINNIAGAQAASSUTSIKKUT TUNULIAQUTTAT

Suliat meeqqanut tunngasut ilungersunangaatsiarsinnaapput, inatsisinillu ilisimasaqarnissamik, meeqqat ineriartornerannik ilisimasaqarnissamik aamma tarnip pissusaanik ilisimasaqarnissamik kii-salu meeqqanik inersimasunillu pitsaasunik oqaloqateqarsinnaanermut pitsaasunik aallaavissanik atortussaqaqtariaqarluni – ilaannangui taama taaginnarlugit. Isumaginninnerup iluani ilinniaqaqarsimaneq taamaalilluni ajornartorsiutinik ilungersunarsinnaasunik suliaqarnermi nakuussutaavoq, ilutigitillugulu sulianik isumaginnittut ataqatigiissumik suliassat sularinissaannut sungiusarnerqartariaqarlutik. Kingullertut taaneqartup suliap pitsaassusaanut aamma tamakkiisumik isiginissaanut apeqqutaqataavoq, sulianik isumaginnittut suliassarpassuarnik tigungmiaqaraanni.

Kommunit piumasaqarfigaavut sulianik isumaginnittut sulisorisamik ilinniarsimassusaannut takussutissiamik nassitseqqullugit, kisiannili paasissutissat tamaginnit pissarniariniarneri iluatsissimangilaq*. Paasissutissat pissarsiarisavut imminnut assersuukkumi-naapput, aammalu takussutissiillutik aqqissuussaanerit katitigaa-nerillu assigiinnitsunerinik, kommunini ataasiakkaani aammali sumiiffinni assigiinnitsuni ataatsimut kommuneqatigiittuni. Sulisorisat ilaat taamaalillutik immikkoortortani sulianik isumaginnittusarput, pisortat suliassaataasa saniatigut allanik aamma suliaqartunik.

* Paasissutissat piffissami 2012-p ukiaaniit 2013-imi marsip tungaanut pissarsiarineqarput, kingornalu allannguuteqartoqarsimasinnaalluni.

Det er dog oftest den enkelte sagsbehandler, som står med ansvaret ift. prioritering i sin sagsstamme, også når sagsmængderne betyder, at der er nogle børn, som ikke får den hjælp, de har behov for. **Det er ifølge sagsbehandlerne heller ikke ualmindeligt at få at vide, at man må leve med kun at kunne nå brandslukning.** Flere sagsbehandlere efterlyser i den forbindelse, at ledelsen tager ansvaret på sig ift. at gøre politikerne opmærksomme på kvaliteten af det arbejde, der kan laves for de udsatte børn, med de vilkår arbejdet foregår under.

FAGLIGHED

Børnesager kan være meget komplicerede og kræver indsigt i lovgivning, børns udvikling og psykologi, samt redskaber til at lave gode samtaler med både børn og voksne – for blot at nævne nogle ting. Uddannelse indenfor det sociale område giver således en ballast til at arbejde med de komplicerede problemstillinger samtidigt med, at sagsbehandlerne optrænes i en systematisk tilgang til sagsarbejdet. Sidstnævnte har både betydning for kvaliteten af sagsarbejdet og for overskueligheden, når man som sagsbehandler sidder med en stor sagsmængde.

Vi har bedt kommunerne indsende oversigter over deres sagsbehandleres uddannelsesniveau, men det er ikke lykkedes at få oplysninger fra alle*. De oplysninger, vi har fået, er ikke umiddelbart sammenlignelige og reflekterer forskellige organisatoriske valg og sammensætninger både i de enkelte kommuner, men også i forhold til bosteder indenfor samme kommune. Nogle af normeringerne kan således dække over sagsbehandlere i afdelingen, som sidder med andre opgaver end myndighedsopgaver.

* Oplysningerne er indhentet i perioden efteråret 2012 til marts 2013, og der kan i mellemtiden være sket ændringer.

Kommunit ataasiakkaat nalunaarutaat ataani takuneqarsinnaapput isumaginnittut ilinniagaqassutsikkut tunuliaquttat:

QAASIUTSUP KOMMUNIA

Nalunaarsorneqanngillat

QEQQATA KOMMUNIA

Sisimiut – *Sulisussarititaasut*: 6 katillugit

1 isumaginninnermi siunnersorti, 1 siunnersortimut ikiorti,
1 perorsaasutut tunuliaqutalik, 2 allaffimmiuunerit aamma
1 inuttaqanngitsoq (taakkunannga 2 ilaqutariinnut
meerarsialinnut siunnersortit)

Maniitsoq – *Sulisussarititaasut*: 6 katillugit .

1 isumaginninnermi siunnersorti, 2 siunnersortimut ikiortit,
1 allaffimmiutut ilinniagalik, 1 isumaginninnermut peqqinnis-
samullu ikiorti, 1 inuttaqanngitsoq. (taakkunannga ataaseq
ilaqutariinnik meerarsialinnik suliaqartartoq aamma
2 pisortanit ikiorsiissutunik suliaqartartut)

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Nuuk – *Sulisussarititaasut*: 20.

19 isumaginninnermi siunnersortit aamma 1 allaffimmiuuneq

Tasiilaq – *Sulisussarititaasut*: 4.

1 isumaginninnermi siunnersorti sulianik aqutsisoq, kiisalu
3 assigiinngitsunik taaneqanngitsunik tunuliaqutallit

Paamiut – *Sulisussarititaasut*: 2.

2 siunnersortimut ikiortit

Ittoqqortoormiit – *Sulisussarititaasut*: Angalallutik sullissisartut 2.

1 isumaginninnermi siunnersorti aamma alla allamik ilinniagalik.

KOMMUNE KUJALLEQ

Qaqortoq – *Sulisussarititaasut*: Paasissutissiissutigineqanngilaq.

1 peqqinnissamut ikiorti, 1 siunnersortimut ikiorti/ allaffimmiu-
tut ilinniagalik, 1 isumaginninnermut peqqinnissamullu ikiorti.

Illoqarfinit allanit nalunaarsuutit amigataapput

Nedenfor følger oplysningerne fra de enkelte kommuner vedrørende sagsbehandlernes faglige baggrund:

QAASIUTSUP KOMMUNE

Mangler opgørelse

QEQQATA KOMMUNIA

Sisimiut – *Normering*: 6 samlet set.

1 socialrådgiver, 1 rådgivningsassistent, 1 med
pædagogisk baggrund, 2 overassistenter og
1 vakant (heraf er 2 familieplejekonsulenter)

Maniitsoq – *Normering*: 6 samlet set.

1 socialrådgiver, 2 rådgivningsassistenter,
1 kontoruddannet, 1 social- og sundhedshjælper,
1 vakant. (heraf en familieplejesagsbehandler og
2 offentlig hjælp-sagsbehandlere)

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Nuuk – *Normering*: 20.

19 socialrådgivere og 1 overassistent

Tasiilaq – *Normering*: 4.

1 socialrådgiver som områdeleder, samt
3 med anden baggrund som ikke er specificeret

Paamiut – *Normering*: 2.

2 rådgivningsassistenter

Ittoqqortoormiit – *Normering*: Rejsehold på 2.

1 socialrådgiver, 1 med anden uddannelse.

KOMMUNE KUJALLEQ

Qaqortoq – *Normering*: Ikke oplyst.

1 sundhedsassistent, 1 rådgivningsassistent/HK-
uddannet, 1 social- og sundhedsassistent.

Mangler opgørelse fra andre byer

ILINNIAGAQASSUTSIMUT TUNNGATILLUGU MALUGINIAKKAT

Paasissutissat malillugit takuneqarsinnaasutut sulianik isumaginnittut ilinniarsimassutsimikkut Nuummi sinerissamilu assigiinngitsorujussuupput, sumiiffinni amerlasuuni immikkoortortani isumaginninnermi siunnersorti ataasiinnaasarluni. Ilinniarsimassutsikkut tunuliaquttat sumiiffinni arlalinni suliffimmi ataatsimi aamma assigiinngitsorujussuupput. Sulianik isumaginnittunik apersuinitisinni tamanna qularnaarlugu ersersinneqarpoq, namminneq paasissutissiinerat tunngavigalugu aammali isumaginninnikkut ajornartorsutit pillugit sullisinerminni qisuariaataasigut takuneqarsinnaalluni. Tamannali ima paasineqassanngilaq sulianik isumaginnittut ilinniarsimannngitsut pitsaasumik annertuumillu suliaqanngitsut, kisiannili meeqqat inatsisitigut illersorneqarnissaat eqqarsaatigalugu inatsisunik aammalu sulianut tunngatillugu malittarisassanik ilisimasakinneq ajornartorsuutaasinnaavoq. Ilinniarsimassuseq iliuusissanik aammalu meeqqat akuutinneqarnissaasa pingaaruteqassusianik ilisimasaqarnermik tunuliaqutsiisarpoq.

Assigiinngissuseq aamma takuneqarsinnaavoq sumiiffiit ilaanni erseqqilluinnartumik aammalu suliasat nassuiaasersorlugit suleriaaseqartoqarmat, allanili suliat aallartinnerini aatsaat periutsit aaqqissuussamik ingerlanniarneqartaraluarsimasut imaluunniit nammineq aaqqiiviginiarneqartarsimarpasillutik, assersuutigalugu sulianik ilisimasalinnik ikiortissarsiorlarlutik – ilaannikkut piffissami aalajangersimasuinnarmi – illoqarfigisaminniittoqartillugu.

Sumiiffiit ilaanni inatsisunik imaluunniit sulianik isumaginnittut sulineranni ikiorsiissutaasinnaasutut periarfissanik ilisimasaqarnerat annikitsuarsuavoq. Assersuutigalugu sulianik isumaginnittot ataaseq oqaluttuarpoq kommunimi periusissiaq malillugu suliat killiffii pillugit nalunaarsuutit atorineq ajorlugit, ”suliasat takkuttut malillugit suliarinnartarlugit”. Aamma immikkoortortami amerlasuutigut ikiuussinnaasumik peqanngikkaluaraangat. Alla oqarpoq:

”Tamakkulerinissannut ilinniarsimannngilanga, kisianni ajunngitsorujussuarmik ingerlavoq. Isumatusaarneq tamakkulu... kisianni paragraffinut malittarisassanullu tunngasut ilisimannngilavut. Taamaammat apersuisartorujussuuwugut”.

Aaqqissuussaasumik suliaqariaaseqarneq isumaginninnikkut sullisinermi tunngaviulluinnartut ilagaat. Taamaakkaluartoq sulianik isumaginnittut apersukkatta amerlanersaasa aaqqissuussaasumik suliat ingerlanneq ajorlugit oqaluttuaraat. Tamanna sulianik isumaginnittut ilinniarsimasunit ilinniarsimannngitsunilu atuuppoq. Sulianik isumaginnittut suliaspassuallit akornanni ajornartorsuutaasoq takkuttuortoq tassaavoq, sulianik isumaginnittut oqaluttuarnerat malillugu, suliasat nukinginnartut takkukkaangata pilersaarusiaareersut aaqqissuussamillu ingerlatsineq tamarmi tunullinneqartarmata.

OBSERVATIONER I FORHOLD TIL FAGLIGHED

Som det ses af oplysningerne, er der en væsentlig forskel på sagsbehandlerne faglige baggrund i Nuuk og i byerne på kysten, hvor der mange steder kun er en enkelt socialrådgiver i afdelingen. Det faglige niveau er nogle steder også meget forskelligt internt i de enkelte organisationer. Det er blevet bekræftet ved vores interview med sagsbehandlerne, både af deres egne oplysninger og i deres refleksioner over socialfaglige problemstillinger. Dermed ikke sagt, at de uddannede sagsbehandlere ikke gør et godt og stort arbejde, men i forhold til børnenes retssikkerhed kan manglende kendskab til lovgivningen og sagsbehandlingsregler være problematisk. Uddannelse giver redskaber og indsigt i, hvorfor det er vigtigt at prioritere inddragelse af børnene.

Forskellen afspejles også i, at der nogle steder arbejdes ud fra eksplicite metoder og arbejdsgangsbeskrivelser, mens andre steder bærer præg af tilløb til sådanne metoder og systematikker eller en ad hoc-tilgang til sagsarbejdet, hvor man eksempelvis trækker på de faglige kompetencer, der – nogen gange midlertidigt – er i byen.

Nogle steder er kendskabet til lovgivningen eller de hjælperedskaber, som sagsbehandlerne har til rådighed, meget sparsomt. En sagsbehandler fortæller f.eks., at hun ikke bruger de tjeklister, der er i kommunens system, men i stedet bare ”løser opgaverne, som de kommer”. Det på trods af, at der ofte ikke er andre i afdelingen, som har tid til at hjælpe. En anden siger:

”Jeg er ikke uddannet til at lave de her ting, men det går meget godt. Sund fornuft og det der... men alt det med paragraffer og regler, det kender vi ikke. Derfor spørger vi meget.”

En systematisk tilgang til sagsbehandlingen er en af grundpillerne i socialt arbejde. Alligevel fortæller en meget stor del af de sagsbehandlere, vi har talt med, at de ikke bruger en særlig systematik i arbejdet eller at de ikke arbejder systematisk med sagerne. Det gælder for både uddannede og ikke uddannede sagsbehandlere. Et gennemgående problem for de sagsbehandlere, som har mange sager, er i følge sagsbehandlerne beretninger, at de akutte sager hele tiden trænger enhver

Tamatuma kingunerisaanik pilersaarusiorkkamik sulianik ingerlatsisoqarneq ajorpoq, soorluttaa piffissalersukkamik sulianik ingerlareersunik malinnaanissaq pisinnaangitsoq, imaluunniit sivi-kitsuararsuarmik taamaallaat pisinnaasoq. Isumaginninnermi siunnersortitut ilinniarsimasoq assersuutigalugu ima oqarpoq:

”Aaqqissuussamik? Naagga. Suliassanut allattorsimaffiuteqarpunga, piffissaqalaaraangama ilaanneeriarlunga misissortakkannik”.

Suliap qaffasissusaata qulakkeernissaanut atorneqarsinnaapput ilitser-suutit, imaluunniit suleriaasissat pillugit malittarisassat, soorlu nalunaarutiginnittoqartillugu inissiisoqartilluguluunniit aaqqissuussamik suliat ingerlannissaannut atorneqarsinnaasunik, taamalu suliat suliarineqarnerini assigiinnerusumik sulinissaq qulakkeerlugu. Tamanna ingammik sulianik isumaginnittunut isumaginninnerup tungaatigut ilinniarsimangitsunut iluaqutaassagaluarpog. Tamatumanili pisari-aqarpoq sulianik isumaginnittut ilitseruutit malinnissaminut piffissaqartariaqarnerat. Sulianik isumaginnittut arlallit tikkuarpat taama suleriaaseqarnissamik malittarisassanik amigateqarlutik, suli-anillu isumaginnittut ataasiakkaat ilitseruutit suleriaatsinillu malittarisassanik assigiinngitsunit pissarsiartartut.

Sulianik isumaginnittoq ataaseq ujartuivoq, soorlu assigiissumik pi-umasaqaammilluunniit meeqqamut pitsaanerususaaq qulakkeerniar-lugu suleriaaseqarnissamik, (akuersisitsisoqassatillugu soorlu aala-jangersimasumik periuseqartoqartoq). Taanna isumaqarpoq sulianik isumaginnittut pi-umasaqarfigineqarsinnaasut, soorlu meeqqamik inissiisoqartillugu qanoq iliornissamik, aamma meeqqap nammineq pineqartilluni akuutinneqarnissaanut tunngatillugu malinneqartus-samik, imaattoqartillugu:

- Meeraq qanoq sukumiitigisumik oqaluttuunneqarsinnaasoq, assersuutigalugu suna pillugu inissinneqarneranut tunngasumik
- Meeqqamut kina suliamik isumaginnittuunersoq pillugu paasissutissiineq
- Meeqqap suut pisinnaatitaaffiginerai
- Suliamik isumaginnittoq qanoq akulikitsigisumik attaveqarfigineqartarnerisooq, aamma suliamik isumaginnittoq qaqugukkut meeqqap inissinneqarfianut pulaassanersoq.

Sumiiffiit ilaanni misiligarneqarsimavoq ilinniarsimassuseq naaper-torlugu aaqqissuussineq, taamaallitut sulianik isumaginnittut isuma-ginninnerup tungaatigut ilinniagaqarsimangitsut sulianik oqinne-rusunik suliaqartillugit. Soorlu suliaqatigiit assigiinngitsut suleqati-giinnissaanut aallarnisaanerit, aamma angajoqqaanik meeqqanillu oqaloqatiginninnerit suliaralugit, sinnerisa soorlu allakkianik inner-sussutit immikkoortotami isumaginninnermi siunnersortitumut ingerlateqqitassanik suliaqarneq ingerlattaraat. Aqutsisunit nassuiaati-gineqarpoq nalilersuinerup ingerlarnganik aamma pingaarnersuiner-mik aallaaveqartoq, isumaginninnermi siunnersortitumut amigateqar-neq pissutigalugu. Suliassat allat ilinniarsimangitsunit tiggummine-qartut ilaatigut tassaasinnapput inissiivigineqarsinnaasumik nutaa-mik ujaasineq, iliuusissatut pilersaarutit ujartuineq imaluunniit ilaqutariinnut tunngatillugu aallarniutaasumik suliaqarnerneq, taakku pisortanit ilisimaarineqariinngikkaangata.

plan eller struktur i baggrunden. Det betyder, at der ikke arbejdes systematisk i sagerne ligesom planlæg-ning af opfølgning i eksisterende sager ved at sætte tid af i kalenderen ikke er muligt eller kun holder i kort tid. En uddannet socialrådgiver siger f.eks.:

”Systematik? Nej. Jeg har en sagsliste, som jeg kikker på en gang imellem, når jeg har lidt tid.”

Et muligt redskab til at sikre det faglige niveau kunne være vejledninger eller arbejdsgangsbeskrivelser f.eks. ved underretninger eller anbringelser, som kan støtte systematikken i sagsarbejdet og sikre en vis ensartethed i sagsbehandlingen. Dette kan især være en støtte for de sagsbehandlere, som ikke har social-faglig uddannelse. Det forudsætter dog, at sagsbe-handlerne har tid nok til at følge vejledningerne. Flere sagsbehandlere peger på, at der mangler sådanne red-skaber og at de enkelte sagsbehandlere henter vejled-ninger og procedurer forskellige steder fra..

En sagsbehandler efterlyser f.eks. standarder eller krav til hvordan sagsbehandlere skal sikre fokus på barnets tarv (der er procedurer ift. f.eks. samtykke). Hun mener, der kan stilles krav til sagsbehandleren blandt andet i forhold til, hvad man skal gøre, når man an-bringer et barn og hvordan barnet inddrages i sin egen sag i forhold til:

- Hvor meget man skal fortælle barnet, f.eks. om hvorfor det er anbragt
- Information om hvem der er barnets sagsbehandler
- Hvilke rettigheder barnet har
- Hvor ofte der vil være kontakt med sagsbehandleren og hvornår sagsbehandleren kommer på besøg på anbringelsesstedet.

Nogle steder har man forsøgt at organisere sig efter de faglige ressourcer, så sagsbehandlere uden en social-faglig baggrund tager sig af de lettere sager. Det kan f.eks. være det indledende tværfaglige samarbejde og samtaler med forældre og børn, mens resten, hvor der f.eks. skal udarbejdes skriftlige indstillinger, går vi-dere til en socialrådgiver i samme afdeling. Fra ledel-sen side beskrives det som en visiteringsproces og prioritering pga. mangel på socialrådgivere. Andre opgaver, som ligger hos ikke-uddannede, kan f.eks. være at finde et nyt anbringelsessted, rykke for handle-planer eller tage de indledende skridt i en sag med en familie, som ikke i forvejen er kendt i systemet.

Aqutsisut aamma piumaffigaavut ilinniarsimassutsikkut qaffasissuseq isiginiqqullugu, tamatumalu sulinermut tunngatillugu qanoq kinguneqarnera ilanngullugu. Aqutsisup ataatsip unammillernartutut oqaatigaa, sulianik isumaginnittut isumaginninnerup iluani tunngaviumik ilinniagaqarsimannikkaangata. Tamatuma kingunerisarpaa aaqjissuussamik sulinissaat killeqartarmat, aamma suliassat qanoq suliareriarnissaannut tunngaviumik ilisimasassatigut amigaa-teqartarmata. Suliassat annikinnerusumik ajornartorsiutitallit allaat, soorlu iliuusissatut pilersarusiornernut tunngasut initoorujussuan-gorsinnaasarlutik. Aqutsisoq malillugu aamma taamaalilluni suliassat oqinnerusunut oqimaannerusunulluunniit nalilissallugit pisariaaruttarpoq.

Aqutsisoq ataaseq malillugu kingunerusinnaasup aappaa taassaa-voq, **naliliiniarnerni sunnertittoqarsinnaasoq, aammalu inuttut nammineq attuumassuteqarneq imaluunniit suliarni attuumasutillinnut ilisimaarinninneq aallaavigalugu nalilersuinerit sularineqalersinnaallutik, isumaginnikkut inatsimmut aallaavineqartussamut nalilersuinissamut taarsiullugu.**

Kommunit ilaanni aqutsisoq oqaluttuarpoq, kommunit kattussuunerisa kingunerisaanik suliassat illoqarfinni allaneersut attuumasuteqarfigilernerisa takutikkaat sumiiffinniit sumiiffinnut suliassanik isumaginninneq assigiinnigissuteqartorujussuusinnaasoq. Tamatuma takutissimavaa pisariaqartoq sumiiffinni tamaginni inatsit malillugu assigiimmik suliassat isumagineqartarnissaasa qulakkeerneqarnissaat.

Ilinniarsimassutsikkut piginnaasaqarnissamik pisariaqartitsineq taamaalilluni aqutsisoqatigiinnit isumaqataaffigineqarpoq, ilaatigullu ajornartorsiutaavoq sulisorisat ilinniarnnerisa nalaanni pinngitsoorneqarsinnaannginnerat. Taamaattumik sumiiffiit ilaanni sulisut suliassaqarfinnut aalajangersimasunut piginnaanngorsarneqartarput.

Alla, aqutsisut ilaannit oqaatigineqattaartoq, aamma sulianik isumaginnittut oqaloqatigineqarnerannit uteqqianeqartoq tassaavoq suliarni aallaavigalugit siunersioqatigiinnissamik aqunneqarnissamilu pisariaqartitsineq – suliassaqarfiup iluani ilinniagaqarsimagaluaaraanni ilinniagaqarsimannikkaanniluunniit. Ilinniarsimaneq kisimi suliarni pikkorisuseqarnermut uuttuutaanngilaq – aqutsineq aammalu ataqatigiissumik aaqjissuussineq suliarni pitsaassusaata qulakkeernissaanut aqutaqataasinnaapput, sumiiffinni isumaginninnermi siunnersortinik tamakkiisumik atorfeqartitsiviungitsuni. **Suliat pillugit siunersioqatigiissinnaaneq siunertarlugu aqutsisut ammanerunissaat sumiiffiit ilaanni sulianik isumaginnittunit ugartorneqarpoq, sumiiffilli ilaanni sulisut aqutsisorisaminnik nersorinnipput suliarninnut atatillugu pikkorisuseqarluarlutik siunnersioqatigineqarsinnaasarmata.**

Misissuinita takutippaa sumiiffiit ilaanni amerlanerusunik ilinniarnnerusimanagerusunillu sulisoqarnissaq pisariaqartinneqartoq. Sulisut amerlanerusut qulakkeerinnittuusinnaapput nalunaarutiginnittoqartillugu erngeriumik qisuariaateqartoqarnissaanik. Isumaqarpunga nalunaarutiginnittoqartillugu nalunaaruttap akunnerisa 24-it ingerlaneranni iluini isumaginnittoqarfimmit qisuariaateqartarnissaq anguniartariaqaripput. Aaja

Vi bad også lederne forholde sig til det faglige niveau og hvilken betydning, det har for arbejdet. En leder påpeger det som en udfordring, når sagsbehandlere ikke har en grunduddannelse indenfor det socialfaglige område. Det betyder, at de mangler systematik og grundkunds-kaber ift., hvordan de griber en sag an. Selv mindre problemstillinger eller opgaver, som f.eks. udarbejdelse af en handleplan, kommer derfor til at fylde rigtigt meget. Det betyder ifølge lederen også, at det ikke giver mening at skelne mellem tunge og lette sager.

En anden konsekvens er ifølge en leder, at man i forhold til vurderinger **let bliver revet med og laver vurderinger på baggrund af personlige relationer eller kendskab til involverede i sagen i stedet for egentlige socialfaglige vurderinger iht. lovgivningen.**

I en af kommunerne fortæller en leder, at kommunesammenlægningen har betydet, at man nu kommer i berøring med sager fra andre byer, hvilket har synliggjort, at sagsbehandlingen kan være meget forskellig fra sted til sted. Det har vist et behov for at sikre, at der sagsbehandles efter lovgivningen alle steder.

Behovet for faglige kompetencer anerkendes således på ledelsesniveau, men vanskeliggøres blandt andet af problemer med at undvære medarbejdere under uddannelsen. Nogle steder arbejder man derfor bevidst med opkvalificering af personale til specifikke funktioner.

Noget, som går igen i en del af både ledernes udtalelser og i en del af sagsbehandlerinterviewene, er behovet for faglig sparring og ledelse – både for uddannede og ikke-uddannede indenfor området. Uddannelse er ikke den eneste faktor, som afgør fagligheden – ledelse og systematik kan medvirke til, at et fagligt niveau kan sikres, hvor der ikke er socialrådgivere til rådighed til alle stillinger. **Nogle steder efterlyser sagsbehandlere netop mere tilgængelig ledelse til faglig sparring, mens medarbejderne andre steder roser ledelsen for kompetent og tilgængelig faglig sparring.**

Vores undersøgelse viser, at der flere steder er behov for mere og bedre uddannet personale. Mere personale vil kunne sikre, at der kan reageres på underretninger hurtigt. Jeg mener, at vi bør stræbe efter, at der handles indenfor 24 timer efter underretningen er modtaget på socialforvaltningen. Aaja

SULIAT NAAMMAGINARTUMIK AMERLASSUSILLIT?

Sulianik isumaginnittut ataasiakkaat suliassanik qanoq amerlatigisunik suliaqartarnissaannik tikkuussinissaq ajornakusoorpoq, tamanna sulianik isumaginnittunut ataasiakkaanut naleqquttuusariaqassammat. Sulianik isumaginnittup suliambut atatillugu piginnaasaqarnerat aamma suliat annertussusaat katitigaanerallu apeqqu-taaqataassammata, kiisalu suliat pillugit siunersieqatigiissinnaanerit aamma suliffiup aaqqissuussaanera aqunneqarneratalu ataqatiginnerat aamma apeqqu-taaqataassallutik.

Sulianik isumaginnittut arlallit oqaluttuaraat suliat amerlassusaat kisimi pissutaanngitsoq suliainnik naammassinnissaminnut ajornakusooritissinnaasarnerminnut. Suliat aaqqissuusamik ingerlanissaat ilaannut peqqu-taavoq, assersuutigalugu assigiinngiaartorpassuarnik aammalu allaffissornikkut suliassanik suliaqartarnertik, taamalu akuttunngitsumik suliassanik sungiusimanngisaminnik suliaqartarnertik, imaluunniit meeqqat, angajoqqaat angajoqqaarsiallu tamaasa assigiimmik sullinniartussaagamikkut suliainnik naammassinniniapiloorinnaasarlutik.

Sulianik isumaginnittut paasiniaavigaavut suliat pitsaasumik inatsillu malillugu suliarissagunikkut qanoq amerlatigisariaqarsorineraat. Akissutigineqartut tunuliaqataralugit tamanut tunngatillugu oqaatigiuminaappoq, taamaattorli sulianik isumaginnittut 30-t misaannik sulianik tigumiaqartut isumaqarput suliassat naammaginartumik naammassineqarsinnaasut, taamalu suliarineqartut "ajunngitsut", kisiannili aamma taamaalilluni suliassat naammattut. Sulianik isumaginnittut ataasiakkaat arlariiaanik suliaqartut aamma suliassat pitsaasumik tulleriarnerisigut suliassaminnik nammassinnaallutik isumaqarput. Taamaattoqartillugu taasariaqarpoq taamak amerlanerusunik suliaqarsinnaasut tassaammata inunnik siunnersuisartutut ilinniagaqarsimasuusut. Sulianik isumaginnittut 65-it sinnerlugit assigiinngitsunik suliassanik tigummiagaqartut isumaqanngilluinnarput pisariaqartitsit tamaasa pitsaasumik iliuuseqarfisinniaallugit. Tamatuma takutippaa suliassat 65-it amerlavallaartut, meeqqat tamaasa pitsaasumik isumagineqassappata.

Suliassat ikinnerunissaasa oqaluuserineqarnerannut atatillugu sulianik isumaginnittoq ataaseq ima oqarpoq.

"Ilaqutariit qaninnerusumik malinnaavigisinnaanissaat takorloorsinnaavara (...) tamaalilluta immaqa iluarsivigisinnaasavut arlaqassagaluarput. Imaluunniit ajortumik pisoqalinnnginnerani pasitsaassisinnaagaluarutta. Amerlasoorpassuartigummi qisuariatarpugut aatsaat ajortoqavikkaangat. Suliat ilaat suliaritillugit eqqarsarnartarpoq – "massakkorpiaq ikiorneqalaarsinnaagaluarunik ajunngitsumik ingerlasinnaagaluarput", kisianni tamanna periarfissaqarfingngilarput. Taamaammat suut tamarmik ajortinnissaat utaqqisarparput".

PASSENDE ANTAL SAGER?

Det er svært at pege på, hvor mange sager det vil være passende, at en sagsbehandler har, fordi det vil være individuelt fra sagsbehandler til sagsbehandler. Det afhænger både af sagsbehandlerens faglige kompetencer, sagernes kompleksitet og sammensætning, mulighederne for faglig sparring og den organisatoriske og ledelsesmæssige kontekst.

Flere sagsbehandlere fortæller, at det ikke kun er sagsmængden, som gør, at de har svært ved at nå opgaverne. Det handler for nogle også om organisering af opgaverne f.eks. at de sidder med meget forskelligartede opgaver samt administrative opgaver og derfor ofte vil have opgaver, som de ikke er trænet i eller opgaver hvor de skal varetage både børnenes, forældrenes og plejefamiliernes interesser.

Vi spurgte sagsbehandlerne, hvor mange sager, de mener, vil være passende, hvis de skal kunne gøre et godt arbejde og følge lovgivningen. Det er svært at sige noget generelt på baggrund af svarene, men tendensen er, at sagsbehandlere, som sidder med omkring 30 sager mener, at arbejdet kan udføres tilfredsstillende, så der er "orden i tingene", men at der så også er nok at lave. Enkelte sagsbehandlere med flere sager, mener også de kan nå arbejdet med den rette prioritering. Det skal her nævnes, at der så er tale om socialrådgiveruddannede sagsbehandlere. Sagsbehandlere, som sidder med over 65 sager af svingende kompleksitet, mener slet ikke, de formår at lave en ordentligt indsats til alle, som har behov. Det indikerer, at 65 sager er for mange til, at der kan tages ordentligt hånd om alle børn.

En sagsbehandler kommenterer en drøftelse om et lavere sagstal således:

"Jeg kunne forestille mig at følge familierne tættere på (...) der var måske nogen ting, som man kunne klare på den måde. Eller få fanget noget i opløbet, inden det gik galt. I mange tilfælde reagerer vi jo først, når det er rigtigt skidt. I nogle sager tænker man – "hvis bare de fik en lille smule hjælp nu, så vil det nok gå" men det har vi ikke mulighed for. Så vi venter til alle de røde lamper blinker."

Aqutsisut aamma erseqqissumik amerlassusiliinngillat, sulianik isumaginnittut suliaasat qassit naammassisinnaassaneraat piviusorsiortuursorineritsik pillugu. Aqutsisut arlallit tikkuarpaat immikkoortortaminni suliaasat aamma nalunaarutiginninnerit ima amerlatigisartut sulianik isumaginnittut suliaminnik naammassisinnaanerat killeqartarluni. Aqutsisup allap oqaluttuaraa suliaasat amerlasuut sulianut sunniuteqartarnerat assigiinngitsorujussuusoq. Sulisut ilaat allaffissornermut pikkorissorujussuupput, allaniillu ajornannginnerusumik sulisinnaasarlutik. Suliat suliarinerini kingornalu allaffissorinikkut suliarinerini pitsaasumik periuseqartarput, tamatumalu kinguneranik suliaasat immikkoortortami piffissaritaasoq naapertorlugu naammassinnaasarlugit. Aqutsisoq alla isumaqarpoq ilinniarsimasusseq suliat qanoq amerlatigisut suliarisinnaanerannut annertuumik apeqquataasoq. Aqutsisup taassuma misilittagaa naapertorlugu, **suliaasat annikkaluilluunniit sulianik isumaginnittunut, isumaginninnikkut ilinniagaqarsimanngitsunut, piffissamik annertuumik atuiffiusartut.** Tamanna suliat amerlassusaat pillugit sulianik isumaginnittunik apersuinermit naqissuserneqarpoq.

Sulianik isumaginnittut suliaasarpassuarnik tigumiagaqartut aqutsisui oqaloqatigisimanngilavut, taamaattumillu oqaatigisinnaanagu sulisut suliaasaqarpallaarnerat qanoq naliliiviginaat. Tamanna pissuteqarpoq kommunimi pineqartumi sulianik isumaginnittut toqqarlugit oqaloqatigissagigut innersuunneqaratta.

Inerniliinerli imaattariaqarpoq, suliat pitsaasumik suliarineqarnissaannut sulianik isumaginnittut apersorneqartut ilarpassui namminneq suliaasat amerlassusaasa naammaginartut naliligaannut sanilliullugu suliaasaqarpallaarujussuuartut. Ilutigitillugu sulianik isumaginnittut ilarpassuinit suliaasat amerlanerujussuupput, nunani avannarlerni soorlu Sverigemi Danmarkimilu isumaginninnikkut sullissinerup pitsaasumik ingerlassinnaanissaannut naliliivigineqartarnerinut sanilliullugu, aammalu suliaasat ilarpassui ilaqutariinnut sakkortuumik arlariiaanik ajornartorsiuteqartunut tunngasuusarlutik, soorlu persuttaanermut aamma kinguaassiuutitigut atornerluinernut kiisalu atornerluinernut allanut tunngasuusarlutik. Ilaqutariit malinnaavigineqarnissaminnik, aammalu iliuseqarfigineqarlutik aallartinneqarsimanertik aallaavigalugu malinnaavigineqarnissaminnik pisariaqartitsisut. Meeqqanik inooqataanermikkut ajornartorsiortunik sullissisunut atugassarititaasut sukumiisumik sammineqarnissaasa pisariaqartinneqarnerat tamatuma naqissuserpaa, taamaalilluta inuiaqatigiittut pisussaaffipput malillugu meeqqat ikiorneqarnissaminnik pisariaqartitsisut pisinnaatitaaffeqartullu tamarmik ikiorsersinnaaqullugit.

Lederne sætter heller ikke klare tal på, hvor mange sager de mener, en sagsbehandler realistisk set vil kunne klare. Flere ledere påpeger, at deres sagsbehandlere ikke kan nå arbejdet med den mængde sager, der er i afdelingen og de underretninger, der kommer ind. En anden leder fortæller, at det er meget forskelligt, hvad et stort sagstal betyder for arbejdet. Nogle medarbejdere er rigtigt gode til det administrative, og klarer det lettere end andre. De har en god rytme i sagsbehandlingen og det efterfølgende papirarbejde, hvilket betyder, at de godt kan nå arbejdet med den tid, der er til rådighed i hendes afdeling. En anden leder mener, at uddannelse har stor betydning for hvor mange sager en sagsbehandler kan have. Lederens erfaring er, at **selv mindre opgaver kommer til at fylde meget tidsmæssigt for de sagsbehandlere der ikke er socialfagligt uddannede.** Dette understøttes af interviewene med sagsbehandlere og deres sagstal.

Vi har ikke interviewet ledere for sagsbehandlere, som sidder med rigtigt mange sager og kan derfor ikke sige, hvordan de vurderer medarbejdernes arbejdspress. Dette skyldes, at vi i den pågældende kommune blev henvist til at tale direkte med sagsbehandlere.

Helt overordnet må konklusionen dog være, at en stor del af de interviewede sagsbehandlere har sagstal, som ligger langt over det, sagsbehandlere selv vurderer, vil være ideelt ift. at kunne nå at lave kvalitet i sagsarbejdet. Samtidigt ligger sagstallene for mange af sagsbehandlere langt over de sagstal, man i andre nordiske lande som f.eks. Sverige og Danmark vurderer, er ideelt i forhold til at kunne lave godt socialt arbejde, og mange af sagerne handler om familier med flere alvorlige og komplekse problematikker som f.eks. vold, seksuelt misbrug og misbrug. Det er familier, hvor der både er behov for at være opsøgende og hvor der er behov for løbende opfølgning på de tiltag, der er iværksat. Det understreger behovet for, at der sættes fokus på vilkårene for arbejdet med udsatte børn, så alle børn som har behov for hjælp, også får den hjælp, de har krav på og som vi som samfund har pligt til at give dem.

SULIASSAQ SULIASSAANNAANGILAQ - AAMMA SULIANIK ISUMAGINNITTOQ SULIANIK ISUMAGINNITTUINNAANGILAQ

EN SAG ER IKKE BARE EN SAG - OG EN SAGSBEHANDLER IKKE BARE EN SAGSBEHANDLER

Nalunaatsumik oqaatigineqarsinnaangilaq sulianik isumaginnittup suliassat meeqqanut tunngasut qanoq amerlatigisut illersorneqarsinnaasumik suliarsinnaanerai. Suliassat sulianik isumaginnittunit suliarineqartut assigiinngitsorujussuupput, suliarineqarnissaannullu allanngorartorujussuarmik pisariaqartitsisoqarluni. Tassa suliassat 30-t suliassaannangillat 30-t. Suliati ilaanni ajornartorsiutit annikitsut pissutigalugit angajoqqaat meerarluunniit kommunimi isumaginnittunut attaveqalersarput, suliassalli allat soorlu kinguaassiuutitigut atornerluinermik pasitsaassisoqartillugu erngertumik iliuuseqarfigineqartariaqarput, initoorujussuusinnaallutillu. Ilutigitillugulu sumiffimmi sulineri aaqqissuusaaaneq, sulianillu isumaginnittup piginnaasaat misilittagaallu aamma sunniuteqartarlutik.

Taamaattumik aamma assigiisumik innersuussisoqarsinnaangilaq sulianik isumaginnittoq sulianik qassinik tigumiaqarsinnaanera pillugu. Danmarkimi isumaginninnermi siunnersortit peqatigiiffiata innersuussutigaa meeqqat pillugit sulianik isumaginnittoq ilaqutariit pillugit sulianik 35-inik ingerlataqarsinnaasoq. Aalajangersimasumik amerlassusiliilluni suliaqartarneq Danmarkimi atuutilersinneqarnikuunngilaq, kommunerpassuilli takusinnaavaat sulianik isumaginnittup suliassakinnerusut sulianut qanimut malinnaanissaminut periarfissaqarnerussasut, tamannalu aningaasarsionnikkut pitsaaquteqarluni. Ikiorsiiniutit aallartinneqartartut siusissukkut aallartinneqartarput, taamaalilluni pisariaqartitsineq annikinnerusarluni, taamalu ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasatigut ileqqaarutaasinnaalluni.

Sverigemi tamatuma assinganik misilittagaqartoqarpoq. Kommunit ilaanni meeqqat ilaqutariillu pillugit sulianik isumaginnittut taamaallaat 15-20-nik suliaqartarlutik. Tamatuma malitsigisaanik suliati qaninnerujussuarmik malinnaavigineqartarput, ajornartorsiutini aporaannernillu annikinnerulersitsiviusumik, taamalu meeqqat ilaqutariillu sivikinnerusumik sulissunneqarnissamik pisariaqartitsisarlutik. Svenskit misilittagaasa qularnaarpaat suliassat ikinnerunissaasa naleqquttuunerat, aammalu allatut aaqqissuusilluni sulisoqarsinnaaneranik isumassarsiorfigineqarsinnaalluni. Sverigemi kommunit ilaat pointilersuilluni periuseq atorpaat, suliassat artornassusaat naapertorlugit pingaarnersuisoqartarluni, kiisalu sulianik isumaginnittoq sapinngisamik pointimi aalajangersimasumi inissisimassalluni. Tamatumuunakkut sulianik isumaginnittup ilaqutariinnik qanimut malinnaasinnaanera periarfissinneqartarput.

Pingajuattut iluarsiiniutaasinnaasutut periarfissaq tassaavoq suliussarititaasunik aalajangersaasinaasut, soorlu sulianut isumaginnittumut ataatsimut suliassat 35-t sulisussamik ataatsimik ilasinermik kinguneqartittarlugu. Iluarsiissutaasinaasumili tamatumani sulianik isumaginnittut ataasiakkaarlugit eqqarsaatigineqanngillat, soorlu ilaqutariinni ajornartorsiutit qanoq annertutiginerannut imaluunniit sulianik isumaginnittup aalajangersimasup piginnaasaanut tunngatillugu.

Der kan ikke sættes et klart tal på, hvor mange sager det er forsvarligt, at en sagsbehandler inden for børneområdet sidder med. De sager, sagsbehandlerne har, er meget forskellige og kræver en meget varierende arbejdsindsats. 30 sager er altså ikke bare 30 sager. I nogle sager er det mindre problemer, som gør, at familien eller barnet kommer i kontakt med kommunens sagsbehandlere, mens andre sager f.eks. sager med mistanke om seksuelt misbrug vil kræve øjeblikkelig handling og vil fylde meget. Samtidigt har den lokale organisering og sagsbehandlernes kompetencer og erfaring også betydning.

Derfor kan der heller ikke gives et entydigt byd på, hvor mange sager en sagsbehandler kan have. I Danmark anbefaler socialrådgivernes forening, at en sagsbehandler på børneområdet har 35 aktive familiesager. Der er ikke indført vejledende sagstal i Danmark, men mange kommuner kan se idéen i, at sagsbehandlerne har færre sager og dermed tid til en tættere opfølgning i sagerne, for der er god økonomi i det. De hjælpeforanstaltninger, der sættes i værk, iværksættes tidligere og behovet bliver ikke så omfattende. Dermed kan man opnå besparelser på sigt.

I Sverige har man tilsvarende erfaringer. I nogle kommuner har børne-familiesagsbehandlerne kun 15-20 sager. Det giver mulighed for en langt tættere opfølgning, der mindsker problemer og konflikter, og det medvirker til kortere forløb for børnene og deres familier. De svenske erfaringer bekræfter relevansen af lave sagstal og kan give inspiration til en anderledes måde at organisere arbejdet på. I Sverige arbejder nogle kommuner f.eks. med et pointsystem, hvor sagerne vægtes ud fra deres sværhedsgrad, og hvor hver sagsbehandler helst skal ligge på et bestemt pointtal. Det sikrer, at sagsbehandlerne har plads til en tæt opfølgning med familierne.

En helt tredje mulig løsning er at udarbejde en normeringsnøgle, som betyder, at f.eks. 35 sager pr. sagsbehandler automatisk udløser ekstra ressourcer. Denne løsning tager dog ikke individuelle hensyn f.eks. til omfang og kompleksitet i familiens problemer eller hensyn til den specifikke sagsbehandlers kompetencer.

SULIANIK ISUMAGINNITTUT TAARSEARAANNERAT

Meeqqat inooqataanermikkut ajornartorsiortut pillugit ilisimasalit-tut qanimut sullissisut oqaluttuaraat suliat ingerlannerini sulianik isumaginnittut taarseraattaqisut. Amerlasuutigut malinnaaffigi-umi-naattarpoq meeqqamut tunngatillugu suliami kina isumaginnittu-nersoq. Sulianik isumaginnittut kommunitulu sisamaasuni aqutsisut oqaloqatigisatta tamatuma nalinginnaaleriartuinnarnera upper-narsarpaat. Tamatuma nalinginnaaleriartornera qulakkeerniarlugu MIO-p isumaginninnermi siunnersortit peqatigiiffiat NIISIP oqaloqatigaa, taakkuli kisitsisitigut takussutissaqartingilaat ilaasorta-tik qanoq akulikitsigisumik suliffimminnik taarsisarnarat. Taak-kulu saniatigut sulianik isumaginnittut arlalissuit isumaginninnik-kut ilinniagaqarsimasuunngillat. Sulianik isumaginnittut oqaloqati-gisatta affai sinnerlugit maanna suliffigisartik ukiut pingasut ataal-lugit suliffigisimavaat, ataasiinnarlu ukiut tallimat sinnerlugit sulif-ik ataaseq suliffigisimallugu.

Suliassaqarfimmi matumani sulisut taarseraannerujussuat assigi-ingitsunik pissuteqarpoq, soorlu assersuutigalugu sulinnermi atugas-sarititaasut, suliat amerlavallaat, akissarsialunneq, inissisimanermi appassisumiinneq il.il. Sulianik isumaginnittuq ataaseq oqaluttuar-poq, immikkoortortami suliffigisamini sulinnermi ilorrisimaarneq sulinerlu assigiinngiartorujussuusoq. Suleruluffiusumik sulereer-nerup kingorna sulianik isumaginnittut ilaat qasullutik nukissaa-rupput, ilaallu suliunnaartarlutik. Piffissangaatsiarlu atorlugu aat-saat immikkoortortaq tamakkiisumik ingerlaqqissinnaalertarluni. **Allap sorsuffimmi sulinertut assersuuppaa.**

Sulianik isumaginnittut sulisut akornanni taarseraannerup soquti-gineranut pissutigaarput, meeqqat inooqataanermikkut ajornartor-siortut sullinneqarnerisa pitsaassusaannut tamanna kinguneqartar-mat. Suliamik isumaginnittut allanngorarnerisa kingunerisa ilagaat meeqqap suliampilu isumaginnittup akornanni attaveqatigiinneq kipitinneqartualersarmat, meeqqallu sulianik isumaginnittuq nu-taaq naqqaniit aallartilluni suliamik tiguisoq aallaqqaataaniit su-ngiunnaiaqqittussaammagu. Misissuinermi "Inuk inuuvooq" MIO-p ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni sulianik ilisimasallit aamma angajoqqaarsiat amerlasuut meeqqanik tigummiqartut, kommuni-mullu attaveqartartut oqaloqatigai. Suleqatigiinnerit pitsaanngitsut aammalu meeqqat pillugit paasissutissat amigartut amerlasuut oqaluttuaraat. Ilaanni allattugaatigineqanngillat meeqqat siusinne-rusukkut sumut inissinneqarsimanersut, aammalu suliniutiginnin-nerit suut aallartinneqarsimanersut. Tamannalu tunngavigalugu aamma meeqqamut tunngatillugu suliamik isumaginnittuq meeqqap qanorpiaq inissisimanagera pillugu ilisimasaqarneq ajorluni.

Aqutsisup ataatsip oqaluttuaraa, suliat pitsaasumik ingerlagaluartut sulianik isumaginnittut taarseraannerat pissutigalugu malinnaavigi-neqarsinnaajunnaarsinnaasartut. Sulianik isumaginnittut amerlasuu-tigut suliat sumut killissimanageranik nassuiaanneqaratik tigusarpaat. Tamatuma kingunerisarpaa paasissutissat pisariaqarlunnartut an-naaneqartarput, tamatumalu nalinginnaajartuinnarnerata ersiutigaa sumiiffiit ilaanni allattuilluni nalunaarsuisussaataanerup atuutsin-

SAGSBEHANDLERSKIFTE

Børneprofessionelle omkring udsatte børn har fortalt om utallige sagsbehandlerskifte i børnenes sager. Det er ofte vanskeligt at følge med i, hvem der er barnets sagsbehandler. Vores interview med sagsbehandlere og ledere i de fire kommuner bekræfter denne tendens. MIO har været i dialog med socialrådgiverforeningen NIISIP, for at få tendensen bekræftet, men de har ikke statistik på, hvor ofte deres medlemmer skifter job. Derforuden er der jo en stor del af sagsbehandlerne, som ikke er uddannet socialfagligt. Blandt de sagsbe-handlere, vi har interviewet, har over halvdelen haft deres nuværende job mindre end 3 år og kun en enkelt har haft samme job i over 5 år.

Den store udskiftning blandt personalet på området har forskellige årsager som f.eks. dårlige arbejdsfor-hold, store sagsmængder, dårlige lønninger, lav status m.v. En sagsbehandler fortæller, at trivslen og arbejdet i hendes afdeling kører meget i bølger. Efter at have kørt i høje omdrejninger en periode er der sagsbehand-lere, der bliver trætte og brænder ud, og så er der et par stykker, som siger op. Så varer det et stykke tid før af-delingen kører helt igen. **En anden beskriver det som at arbejde i en krigszone.**

Når vi interesserer os for udskiftningen blandt sagsbe-handlerne, så er det fordi sagsbehandlerskifte har kon-sekvenser for kvaliteten af arbejdet for de socialt ud-satte børn. En af konsekvenserne ved sagsbehandler-skifte er, at relationen mellem barnet og sagsbehandle-ren hele tiden brydes og barnet må begynde forfra med en sagsbehandler, som skal sætte sig ind i sagen. I forbindelse med undersøgelsen "Et menneske er et menneske" talte MIO med mange fagpersoner fra in-stitutioner og plejeforældre, som har børn i pleje og har kontakt til kommunen. Mange fortæller om samarbej-de, som ikke fungerer og om meget mangelfulde op-lysninger om børnene. Nogle steder er det ikke beskre-vet, hvor børnene tidligere har været i pleje og hvilke indsatser, der har været iværksat. Derfor har barnets aktuelle sagsbehandler heller ikke det fulde billede af barnets situation.

En leder fortæller, at sagsbehandlerudskiftning kan betyde, at man taber overblikket i sager, som ellers kø-rer godt. Ofte overtager den nye sagsbehandler sagerne uden en egentlig overdragelse. Det betyder, at vigtige informationer går tabt og denne tendens forstærkes af, at der nogle steder er store udfordringer i forhold til at overholde notatpligten. I de tilfælde, hvor notatpligten ikke holdes, betyder de mangelfulde oplysninger i sa-gen, at den nye sagsbehandler kun vil kunne få et be-

neqarnissaata annertuumik eqqumaffigineqartariaqarnera. Allattuilluni nalunaarsuisussaataaneq atorneqarsimatinnagu meeqqamut tunngatillugu suliami iliuuserineqartut aamma suliap killiffia pillugit paasisutissanik suliamik isumaginnittoq nutaaq amigaateqalissaaq. Sulianik isumaginnittup nalunaarsuisussaataanerup pinngitsoortarneranut (aamma iliuusissatut pilersaarutit suliarinngitsoortarneranut) piffissaasuaneq suliassaqpallaarnerlu kiisalu suliat aaqqissuusaa nginnerat pisuutippai. Ilaatigut allattugaatinut nalunaarsuinissaq kingulliunneqartarpoq, ilaqtariit amerlanerusut oqaloqatigineqarnissaat salliutikkumallugu. Tamatuma kingunerisinnaasaatut oqaatigaa meeqqamik inissiivigineqartup meeraq pappiaqqatigut paasisutissartaqanngitsoq tigusinnaasaraat.

Sulianik isumaginnittut oqaloqatigisatta arlallit nalunaarsuinngitsoortarnermik ajornartorsiuteqarneq qaqippaat uppersarlugulu sulianik isumaginnittut amerlasuut suliaminnut atatillugu nalunaarsuornissaminnut kinguaattoqqasorujussuusut, taamalu sulisunik napparsimasoqartillugu imaluunniit suliunnaartoqartillugu suliassamik tigusisumut tamanna ilungersunarsinnaasarluni. Assersuutigalugu sulianik isumaginnittup aallarlerlaap siulimi suliaasa tigu nerat oqaluttuaraa. Siulerisaa immikkoortortami taamaatippoq, sioqqullugulu oqaloqatigiissimangillat. Immikkoortortami ulappunneq pisutigalugu sulisut allat ikiuunnissaminnut piffissaasuapput, taamaalilluni nammineq paasisutissat pissarsiarisinnaasani naapertorlugit meeqqat oqaluttuassartaat paasinarsisimallugit. Isumaginninnermik suliallit tamarmik nalunngilaat taanna kisimi taama nalaataqanngitsoq – tamanna sulianik isumaginnittut taarsernerini sulianik tuniussisarnermut tunngatillugu ajornartorsiutaavoq nalinginnaasooq.

Sulianik isumaginnittut nikinnerat, aamma suliat pillugit paasisutisseeqatigiilluni tuniussisanginnerit sulianik isumaginnittunut ataasiakkaanut meeqqanullu suliamut attuumassuteqartunut kinguneqartarpoq, aammali suleqatigisanut angajoqqaanullu ajornartorsiutinngortitsisarpoq, amerlasuutigut taakku aallaqqaataaniit aalarteqqinnissartik pillugu iluaagusulertarmata.

Tamatuma naqissuserpaa isumaginninnermi sullissit sulineranni atugassarititaasut, suliaasalu amerlassusaat pillugit sukumiisumik aaqqiiviginiarneqarnissaat pisariaqartinneqartoq, taamaalilluni nuna tamakkerlugu aammalu kommunini politikerit sulianik isumaginnittut pingaaruteqarnerannik aamma meeqqat sullinneqarnerisa pitsaassusaannik eqqumaffiginninnerulernissaat anguneqarsinnaammat. **Inatsit malillugu kommunalbestyrelsit pisussaaffeqarpoq meeqqat inuusuttullu inuunerminni atugaat pillugit nakkutilliisussaatailluni, kiisalu taakku ineriartorneranni siuariartuutaasumik, ilorrisimaarnartumik namminer-sorsinnaassuseqarlutillu ineriartornissaannik atugassaqartit-sissalluni.** Pisussaaffik malinneqassappat isumalluutit qularnaarneqartariaqarnerannik tamanna kinguneqartariaqarpoq.

grænset indblik i den indsats og det forløb, der har været for det udsatte barn. En sagsbehandler kobler overholdelse af notatpligten (og handleplaner) sammen med tids- og arbejdspresset og manglende systematik. Nogle gange nedprioriteres det at lave notater i journalerne, for at man i stedet kan tale med flere familier. Hun beskriver, at det kan have den konsekvens, at anbringelsessteder nogle gange modtager et barn og et blankt stykke papir.

Flere af de sagsbehandlere, vi har interviewet, tager problemet med mangelfulde notater op og bekræfter, at mange sagsbehandlere er håbløst bagefter med notater i deres sager, hvilket gør det svært at overtage en sag, hvis der er sygdom eller hvis en sagsbehandler stopper. En nyansat sagsbehandler beskriver f.eks., hvordan hun overtog sin forgængers sagsliste. Forgængerens var stoppet i afdelingen og de fik ikke talt sammen inden. På grund af travlhed havde de andre i afdelingen dårligt tid til at hjælpe hende, så hun måtte sætte sig ind i det hele selv og forsøge at stykke børnenes historier sammen ud fra de få oplysninger, hun kunne få. Alle der arbejder med socialt arbejde ved, at det ikke er et enkeltstående tilfælde – der er et generelt problem med mangel på overlevering ved sagsbehandlerskifte.

Sagsbehandlerskifte og manglende overlevering får både betydning for den enkelte sagsbehandler og for de børn, sagerne handler om, men giver også problemer ift. samarbejdspartnere og forældre, idet de ofte bliver irriterede, når de igen skal starte helt forfra.

Dette understreger behovet for, at der kommer fokus på vilkårene for det sociale arbejde med børn og på sagstallene, så politikerne både på landsplan og kommunalt plan bliver opmærksomme på betydningen for både sagsbehandlere og kvaliteten af det arbejde, der kan ydes for børnene. **Kommunalbestyrelserne er via lovgivningen forpligtet til at føre tilsyn med de forhold børn og unge lever under, og til at skabe opvækstvilkår, som fremmer deres udvikling, trivsel og selvstændighed.** Det betyder, at der skal afsættes ressourcer til at denne forpligtelse kan efterleves.

Misissuineq aallaavigalugu takusinnaavara meeqqanut tamanut ataqatigiissumik periuseqarnissap qulakkeernissaa pisariaqartoq. Meeqqat kommunimit ikiorneqartussat mianersuuttariaqareersuupput. Taamaattumik pingaaruteqarpoq mianersuuttariaqartumik meeqqamut pisoqartillugu annertunerusumik eqqumaffiginnittariaqarnerput, soorlu meeqqap atuarfimmumit allamut nuunnerani, inissiivigineqartut allanngornerini, isumassuisut allanngornerini meeqqap sungiussiniarnerani aammalu sulianik isumaginnittut allanngornerini. Pingaaruteqarpoq sulianik isumaginnittut nikerinnerini meeqqamut tunngasut suliat pitsaaneerusumik sulianik isumaginnittumut nutaamut tunniunneqartarnissaat, aammalu meeqqamut tunngatillugu suliami paasisutissat naliliinerillu pisariaqartinneqartut nutarterneqartuarnissaat, taamalilluni sulianik isumaginnittup nutaap meeqqap oqaluttuassartaa inissisimaffialu ilisimaniassammagit. Aaja

ILISIMASANIK PIGINNAASANILLU INERIARTORTITSINEQ

Sulianik isumaginnittut sulinerikkut piginnaasaasa assigiinngit-sorujussuusut ersersippaat sulianut tunngatigllugu ilisimasaqassutsit suliffeqarfinni assigiinngitsuni, meeqqat inuusuttullu pillugit suliaqarfiusuni, ineriartorteqqinneqarnissaat pisariaqartinneqartoq.

Aqutsisut sulianillu isumaginnittut paasiniaavigaavut suliaminnut atatillugu ineriartortitsinissaminnut pikkorissarnissaminnullu periarfissaat pillugit.

Kommunini ataasiakkaani sulianik isumaginnittut ilinniaqinnissamik pikkorissarnissamillu periarfissaqarnertik assigiinngitsorujussuarmik misigisaqarfigaat. Isummersuutillu aamma suleqatigiit akornanni assigiinngiaarput.

Tamakkiisumik isigalugu apersuinerit takutippaat tunngaviusumik ilinniartitaanissaq sumiiffippassuarni periarfissaasoq, sulisut ataasiakkaat tamatumuunakkut namminneq ujartuuppata. Akerlianilli aajangersimasunik sammisaqarluni, soorlu tarnip pissusaanut tunngatillugu imaluunniit angerlarsimaffiup avataanut inissiinernut tunngatillugu pikkorissarsinnaanerit sulianik isumaginnittunut Nuup avataaneersunut periarfissat (periarfissaqartitaaneq pillugu sulisut aqutsisuminnik nersualaariffianni) annikitsuarsuullutik, Namminersorlutik Oqartussat pikkorissaanernik aqqissuussingikkaangata. Sulianik isumaginnittut ataasiakkaat ilinniagaqarnissamat aqutsisuminnit kaammattorneqartanniginnertik, aammalu kommunit kattussuunnerisa kingorna ilinniarnernut pikkorissarnernullu periarfissaqartitsinikkut annikillisaasimanerit tikkuarput. Sumiiffimmi ataatsimi aqutsisut oqaluttuaraat sulianut pikkorissuseq qaffassarniarlugu ilinniartitsinernut pikkorissarnernullu taarsiullugu ullut immikkut sammisaqarfiusut iluminni ingerlattaritsik.

Sulianik isumaginnittut aamma aperaavut, namminneq qanoq iliorlutik suliaminnut tunngatillugu pikkorissuseqarnissartik anguniartarneraat, sulianik isumaginnittut suliaminnut atatillugu piginnaasaqarnissartik namminneq aamma akisussaaqataaffiginninnerat

Jeg ser på baggrund af undersøgelsen et behov for at sikre større kontinuitet for det enkelte barn. De børn, som kommunerne skal hjælpe, er i forvejen sårbare børn. Derfor er det vigtigt, at vi er ekstra opmærksomme på sårbare overgange for barnet, f.eks. når barnet skifter mellem forskellige skoler eller anbringelsessteder, når barnet skal forholde sig til nye omsorgspersoner og ved sagsbehandlerskifte. Det er vigtigt, at der sikres en bedre overlevering af barnets sag til den nye sagsbehandler og herunder at barnets sag altid er opdateret med de relevante oplysninger og vurderinger, så den nye sagsbehandler kender barnets historie og situation. Aaja

VIDEN OG KOMPETENCEUDVIKLING

De meget forskellige faglige forudsætninger, som sagsbehandlerne har, understreger behovet for faglig udvikling i mange af de organisationer, der arbejder med sagsbehandling på børn- og ungeområdet.

Vi spurgte både ledere og sagsbehandlere om mulighederne for faglig udvikling og mulighed for kurser.

Det er meget forskelligt, hvordan sagsbehandlerne i de enkelte kommuner og forvaltninger oplever mulighederne for efteruddannelse og kurser. Holdningerne varierer også indenfor samme organisation.

På baggrund af interviewene tegner der sig et generelt billede af, at grunduddannelse er en mulighed mange steder, hvis den enkelte medarbejder selv er opsøgende ift. det. Der i mod synes kurser indenfor specifikke områder som f.eks. psykiatri eller anbringelser at være svære at få, hvis man er sagsbehandler uden for Nuuk (hvor medarbejderne roser ledelsen for mulighederne), med mindre der er tale om kurser arrangeret af Selvstyret. Enkelte sagsbehandlere peger på manglende ledelsesmæssig opbakning til uddannelse og på nedskæringer ift. uddannelse og kurser efter kommunesammenlægningen. Et enkelt sted fortæller ledelsen, at man i stedet arrangerer temadage internt for at højne det faglige niveau.

Vi spurgte også sagsbehandlerne om, hvad de selv gør for at blive eller holde sig fagligt orienteret, ud fra en betragtning om at en del af ansvaret for at være fagligt kompetent ligger hos den enkelte sagsbehandler. Det er meget individuelt, hvor meget man gør ud af at holde sig fagligt opdateret. Rigtigt mange svarer, at det ikke er muligt at bruge tid på at opdatere sin viden i

eqqarsaatigalugu. Suliat pillugit ilisimasaqarnissamik nammineerluni sulissutiginninnerit assigiinngiiaarput. Amerlasoorpassuit akisutigaat sulinerup nalaani suliainnut tunngatillugu ilisimasassaminnik ujartuinissartik piffissaqarfigissallugu ajornartoq, aammalu sulereermik kingorna sulinermut tunngasut eqqarsaatigissallugit pisariaqartitsinatik, suliat meeqqanut tunngasut oqimaareemata.

Apersuinerit takutipaat piginnaasat inerisarneqarnissaat pisariaqartinneqarlunilu kissaatigineqartoq, assersuutigalugu suliainik isumaginnittorpaaluit akornanni inatsimmut tunngatillugu pikkorissarneqarnissaq. Pisariaqartitsineq aqutsisunit oqaloqatigisatsinnit aamma ilalerneqartoq. Ajornartorsiut tamarmik ilisimavaat, taamaakkaluar-torli sulisorisatik ajornartorsiutinik qaangiisnaasarnerat pillugu nersualaarlugit. Aqutsisut ataasiakkaat suliainut tunngatillugu qaffasinnerusumik ilisimasaqartuunissaq ujartorpa, sulisunik isumaginnittut sullissassaat pillugit. Aqutsisoq ataaseq erseqqissuliorluni oqarpoq:

”Sulisut ilinniartitaanissaat pisariaqarpoq(...) siunnersortit ikiortaattut ilinniartitsinissamik periarfissaq kisimi naammannigilaq, meeqqanik inuusuttunillu ajornartorsiuteqartunik sullitaqaraanni. Naammannigilaq periutsit qanoq ittuusinnaarnerat pillugit quppersakkanik aalleriarlunga tuniorarukkit ilisimatissinnaagukkit, aammalu kaammattorlugit peqqussut, ilitersuut aamma nalunaarut atuqaqullugit (...).”

Sulianik isumaginnittut isumaginninnermi siunnersortitut ilinniarsimasut akornanni aamma ilisimasatigut qaffassarsinnaaneq pillugu ujartuisoqarpoq. Assersuutigalugu isumaginninnermi siunnersortip ataatsip oqaatigaa ilisimasanik nutaanik immersorneqartanngikkaanni unittoorutaasartoq. **Sumiiffinnili arlalinni pivusoq unaavoq, sulisut ilaat assersuutigalugu tunngaviusumik siunnersortit ikiortaattullunniit ilinniagaqarsimannigmata.**

Aqutsisup ataatsip sulisut suliainnut tunngatillugu tunngaviusumik ilisimasaqarnissaasa qulakkeernissaat assoroorutigaa. Aqutsisup oqaluttuaraa sulisut atorfeqareersut ilinniagaqalernissartik ajornakusoortittaraat. Taassuma saniatigut siunnersortimut ikiortitut ilinniartitaanermut tunngatillugu ajornartorsiutaavoq ilinniartitaaneq immikkoortukkuutaarlugu ukiunut marlunnut agguagaammat. Taanna ukiup affaata iluani ingerlanneqarsinnaagaluarpoq. Aqutsisup tikkuar-paa piffissaq sivikinnerusoq atorlugu sukkanerusumik suliainut tunngatillugu ilisimasassanik pissarsisoqarsinnaagaluar-toq. Ilutigitillugu ilinniarnepur ingerlanerani sulisut suliffimminniiginartut artukkerneqartarput suleqatigisap ilinniaqkikiartornerani.

Siusinnerusukkt eqqaaneqartut sumiiffinnit arlalinnit sulianik isumaginnittut taarseraannerujussuat oqaluttuarineqarpoq (aamma sumiiffinni suliassarpasuaqarfunngitsuni), tikkuarneqarlunilu suliainik isumaginnittut ilinniarsimannigikkaangamik artukkerneqartartut, ajornartorsiutit isumaginninnikkut suliassat annertuut aamma suliassaqarpaallaarneq pissutigalugit. Tamanna aamma apersuinit-sinni takutinneqarpoq, suliainik isumaginnittut tunngaviusumik ilinniagaqarsimannigitsut arallit suliainnut piaareersimanatik misigisimammata, inatsillu tunngavigalugu sulinissartik pillugu iluamik paasisimanagu. Soqutiginarsimassagaluarpoq misissussallugu ilinniarsimassuseq aamma sulisut akornanni taarseraanneq imminnut attuumassuteqarnersut.

arbejdstiden og at de har behov for ikke at tænke på arbejde, når de har fri, fordi arbejdet med børnesagerne i forvejen er meget belastende.

Interviewene viser et behov og et ønske om kompetenceudvikling f.eks. i forhold til lovgivningen hos en del af sagsbehandlerne. Det er et behov, som også anerkendes af de ledere, vi har talt med. De adresserer alle problemet, men roser også deres medarbejdere for deres engagement og evne til at løse problemerne alligevel. Enkelte ledere efterlyser faglig udvikling på et højere niveau pga. den målgruppe, som sagsbehandlerne arbejder med. En leder melder klart ud:

”Der er behov for uddannelse til medarbejderne(...) det er ikke nok, at man har rådgivningsassistentuddannelsen, når man arbejder med belastede børn og unge. Det er ikke nok, at jeg kan informere dem og jeg kan hente pjecer og udskrive en hel masse oplysninger om, hvordan metoderne kan være og opfordre dem til at læse forordningen, vejledningen, bekendtgørelsen (...).”

Også blandt de sagsbehandlere, som er uddannet socialrådgivere efterlyses muligheder for faglig opdatering. En socialrådgiver siger f.eks., at uden input med friske teorier går man i stå. **Virkeligheden er dog flere steder, at medarbejdere end ikke har en grunduddannelse som f.eks. rådgivningsassistent.**

En leder forholder sig til udfordringer ift. at sikre, at medarbejderne har de helt basale forudsætninger for arbejdet. Lederen fortæller, at det er svært for medarbejderne at få uddannelse, når de allerede sidder i en stilling. Derfor er det et problem i forhold til rådgivningsassistentuddannelsen, at uddannelsens moduler er spredt ud over op til 2 år. Den kunne ellers godt afvikles indenfor et halvt år. Lederen peger på, at man med et kortere forløb hurtigere ville få redskaber til sit arbejde. Samtidigt er det et problem, at uddannelsesforløb belaster de medarbejdere, der er tilbage, i den periode en kollega er på efteruddannelse.

Som nævnt tidligere fortæller man flere steder om stor udskiftning blandt sagsbehandlerne (også der hvor sagstallene ikke er høje) og peger på, at sagsbehandlerne har svært ved at magte de komplicerede sociale problemstillinger og arbejdspresset, hvis de ikke er uddannede til opgaven. Dette understøttes også af vores interview, hvor flere af de sagsbehandlere, som ikke har fået grunduddannelse, ikke føler sig klædt på til opgaverne og ikke rigtigt forstår at arbejde med loven. Det kunne have været interessant at undersøge sammenhængen mellem uddannelse og udskiftning af medarbejdere yderligere.

Sulianik isumaginnittut aqutsisullu aamma aperaavut immikoor-tortaminni ilisimasaniq qanoq agguaaassivigeqatigiittarnersut, soorlu sulisut ilaasa pikkorissareernerisa kingorna. Amerlanerpaat oqaluttuaraat tamanna eqqumaffigineqanngitsaq. Ilisimasat amerlanertigut suleqatinut ingerlateqqinneqarneq ajorput tamannalu sulianik isumaginnittut piffissaasuanagerannik tunngaveqarnerneqarpoq. Assersuutigalugu sulianik isumaginnittut ataatsip oqaluttuaraa pikkorissareernerup kingorna ”ingerlarsoqqinnartarlutik”. Ilisimalikkanik allanut ingerlatitseqqinnisaq piareersassallugu piffissaqarfigineqaranilu nutaanik ilisimasaqalersimasut tusarniaanissannut piffissaqartoqanngilaq.

Kommunimi ataatsimi oqaluttuarineqarpoq misilillugu aaqquissuusisimagaluarlutik pikkorissarsimasut suleqatiminnut saqummiusisarnissaannik, tamannali aamma pisariaqannginnerusutut kinguartinneqartarpoq piffissat ilaanni suleqatit amigarnerini ula-paarneq pissutigalugu. Sulianik isumaginnittut akissutaat naapertorlugit tamakkiisumik isigaluni oqartariaqarsorinarpoq ilisimasaniq ingerlatitseqqisarneq sumiiffippassuarni sulinermut atillugu pisartaq, amerlanertigullu paragraff-it sorliit pisumi aalajangersimasumi atorneqassanersut, imaluunniit immersugassat sorliit atorneqarnissaannut tunngasusarlutik. Sumiiffinni tamaginni sulianik isumaginnittut erseqqissaatigaat imminnut ikioqatigiillutillu taperserseqatigiillu artarlutik - aamma sulianut tunngatillugu.

Sumiiffiit ilaanni sulianik isumaginnittut suleqatigiiaani naapeqatigiinneq pissarsiffigillu artarpoq, suliani aalajangersimasuni siunerseqatigiinnissamik periarfissaqartarmat. Tamanna aamma suliamut tunngatillugu ilisimasaqalersitsisarpoq, suliamut pineqartumut attuumassuteqanngikkaluartunut, kisiannili MIO-p ornissimasaa ataaserluunniit ilisimasaniq ingerlatitseqqiffiusumik sulianilluunniit isumaginnittut ineriartuutiginnaasaannik aalajangersimasumik oqalliffiusinnaasumik peqanngilaq.

MIO-p apersuinerit naapertorlugit nalilertariaqarpoq, meeqqat inuusuttullu pillugit sulianik isumaginnittut ilaat suliassaqarfinnut taakkununga suliannut piukkunnangitsusut, kiisalu ilaannut tunngatillugu inatsit sulinerminnut tunngavigisartik namminneerlutik atorsinnaanngikkaat. Tamatuma tikkuuttutut ippaa sulianik isumaginnittut akornanni sulianut piginnaanngorsaanissaq annertusaavigissallugu pisariaqartoq.

Sumiiffinni tamani sulisut ilinniarsimasut pissarsiarinissaat tigummiinnarnissaallu ajornartorsiutaavoq, unammilligassallu annertupput. Isumaqaarpunga siunnerfilimmik ataqatigiissaakkamillu periusissiamik inerisaasoqarnissaannik pisariaqartitsisoqartoq, sulianik isumaginnittut aamma meeqqanik ilisimasallit allat piginnaasaasa ineriartortinnissaannut, piginnaasat pigineqartut aallaavigalugit, assersuutigalugu sulisut ataasiakkaat piginnaasaasa annertusarnissaannik pilersaarusiornikkut. Sulianik isumaginnittut pitsaasumik atugassaqlutik suliannik ingerlatsilersinnaanerannik tamanna kinguneqassaaq, immaqalu aamma meeqqanut ataasiakkaanut sulianik isumaginnittut nikerarnerat annikillisinneqarsinnaalluni.

Aaja

Vi spurgte også sagsbehandlere og ledere om, hvordan de vidensdeler i afdelingen f.eks. efter nogle medarbejdere har været på kursus. Langt de fleste fortæller, at det ikke er noget, man arbejder bevidst med. Oftest bliver viden ikke givet videre til kolleger, hvilket begrundes med det tidspres sagsbehandlere arbejder under. En sagsbehandler fortæller f.eks., at man efter et kursus ”bare løber videre”. Der er hverken tid til at forberede at dele sin viden med andre eller til at lytte til andre, som har fået ny viden.

I en enkel kommune fortæller man, at man har forsøgt at lave en ordning med, at de, der har været på kursus, laver oplæg for kollegerne, men i praksis er det også noget, som bliver nedprioriteret, når der i perioder er ekstra travlt f.eks. på grund af personalemangel. En generel observation må på baggrund af sagsbehandlernes svar være, at vidensdeling mange steder foregår på et meget praktisk niveau, og ofte bliver noget med hvilke paragraffer, der skal bruges i en bestemt sammenhæng eller hvilken blanket, der skal bruges. Alle de steder pointerer de interviewede sagsbehandlere, at de er rigtigt gode til at hjælpe og støtte hinanden - også fagligt.

Nogle steder har sagsbehandlere godt udbytte af teammøder, hvor der er mulighed for faglig sparring i specifikke sager. Dette giver også faglig viden til dem, der ikke har den konkrete sag, men ingen af de steder, hvor MIO har været, er der et egentligt forum for vidensdeling eller udvikling for sagsbehandlere.

MIO må, på baggrund af interviewene konstatere, at der er en række sagsbehandlere på børn- og ungeområdet, som ikke er klædt på til den opgave, de sidder med og som i nogle tilfælde ikke selvstændigt kan bruge den lov, som giver hjemmel til deres arbejde. Det tyder på et behov for styrkelse af kompetencerne hos sagsbehandlere.

Det er svært at få og fastholde uddannet personale alle steder og udfordringerne er store. Jeg mener, der er behov for at udvikle en målrettet og koordineret strategi for kompetenceudvikling af sagsbehandlere og andre børneprofessionelle, som tager udgangspunkt i de faktiske kompetencer og f.eks. udmøntes i en kompetenceudviklingsplan for hver enkelt medarbejder. Det vil give sagsbehandlere bedre vilkår til at håndtere deres arbejde og vil formentligt kunne mindske antallet af sagsbehandlerskift for det enkelte barn.

Aaja

i kraft 31. december

ds Hjemmestyre
15. april 2003

ans Enoksen

/ Kaj Kleist

Lifr. nr. 1 Lt. peqq. nr. 1

**Meeqqanik inuusuttunilla ikiorsiisarneq
pillugu Inatsisartut peqqussutaat**

Suliassaqartitsiniarnermik inunnilla isuma-
ginninnermik Kalaallit Nunaannut inatsit nr.
580, 29. november 1978-meersumi § 2 naaper-
torlugu makka aatajangersarneqarput.

**Udsforordning om hjælp til børn
og unge**

af § 2 i Lov nr. 580 af 29. november
1978 om Arbejds- og Socialvæsenet i Grønland

**INATSIMMIIT ATUUTSITSINERMUT
FRA LOV TIL PRAKSIS**

§ 2. Det påbyrder kommunalbestyrelsen at ska-
be oplysningsskilt, som fremmer børn og unges
udvikling, internt og selvstændighed.

§ 2. Der lægges vægt på tidlig støtte til gra-
viede kvinder, der lever under forhold som kan
bringe dem selv eller barnet sundhed og udvikling i
fare.

§ 3. Der skal ske en tidlig og målrettet ind-
sats over for børn og unge med indsat fysisk el-
ler psykisk funktionsnedsættelse eller med særlig be-
hov herfor.

§ 4. Lovbestemte og frivillige til et gennemført
forløb i samarbejde med Børns Rødt og andre
organisationer til den enkelte barnets og unges
behov.

§ 2. Kommunalbestyrelse pisussaavo
qat ineriartormerannik, ingeriallu
nammineersinnaanerannilla suarsa
artormeranni atugassaqartitsimissa
Inm. 2. Arnat naartusut mee
qinnissaamik ineriartormissaani
ortitsisannaasumik atugaaqar-
persorsorneqarnissaat ping-
Inm. 3. Meeqqat tim-
mikkuhaannit piginn-
nit immikkut tapere-
qertissut unassat
mik iluaneqarfige-

Misissuinerup ilaa una inatsiseqarnermut, ilaatigut Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-mi nassuiarneqartukkut, kommuninilu pissutsinut tunngavoq.

Pingaarnertut sammisimavarput meeqqat inuusuttullu sulianut imminnut tunngasunut akuutinneqartarnerat, aammali susassaqrarfiit allat kommunini sulianik isumaginnittut suliassaqrarfiinut tunngasutillit sammillutigit. Taamalu aamma nalunaarutiginninnertut tunngasut suliareqartarneri immikkut sammineqarput, pingaaruteqarmat meeqqat inooqataaermikkut ajornartorsiortut piaartumik iliuseqarfigineqartarnissaat.

Kommunit piumaffiginikuuagut suliassat suliareqartarnerini aalajangersimasunik isiginiagaqassasut, soorlu nalunaarutiginnittoqartillugu qanoq sukkatigisumik qisuariaateqartoqartarnerisq, suliat qanoq sivistigisumik suliareqartarnerisut, suliami meeraq qanoq akuutinneqartigisarnerisq, iliuusissatut pilersaarusiortoqartarnerisq il.il.

Aamma tamatumunnga atatillugu kommuninit arlalinnit paasissutissanik pissarniarneq ajornakusoorsimavoq, tamatumalu kingunerisaanik ajornartorsiutaavoq inatsisip kommuninit atortinneqarnera pillugu naliliinissamat, meeqqat pillugit suliat suliarinerini atugasarititaasut qulaajaaviginissaannut tunngatillugu.

NALUNAARUTIGINNINNERIT

Apersuinitisinni pingaartillugit sammisatta ilagaat nalunaarutiginnittarnerit, taakkulu qanoq suliareqartarnerat. Meeqqap peroriartornerani isumakulunnartoqartoq pillugu nalunaarutiginnittoqartillugu erngerluni qisuariaateqarnissaq pingaaruteqarpoq, sukkasuumik pitsaasumillu suliniutiginnittoqartariaqarmat, meeqqap tamanna pisariaqartippagu.

Meeqqat inuusuttullu inuuniarnerminni atugaat pillugit kommunit nakkutiginnissallutik pisussaaffeqarput. Taakku pisussaaffeqarput misissuinermik aallartitsissallutik, meeraq pillugu isumakulunnartoqarpat, aammalu piaartumik toraagalimmik iliuseqassallutik meeqqat tamanna pisariaqartippassuk.*

MIO-p kommunit piumasaqarfigai nalunaarutiginninnerit tigunearnerisa kingorna sulianik isumaginnittut suliamik aallartitsisar-

* Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-imeersoq.

Denne del af undersøgelsen handler om forholdet mellem lovgivningen, som blandt andet er defineret gennem Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge og den praksis, der er ude i kommunerne.

Vi har især fokuseret på inddragelsen af børn og unge i de sager, der handler om dem, men forholder os også på andre områder til den konkrete praksis hos sagsbehandlere og i kommunerne. Der har således også været et særligt fokus på sagsbehandling af underretninger, fordi det er vigtigt, at der sættes ind med en tidlig og kvalificeret indsats for de udsatte børn.

Vi har bedt kommunerne om at forholde sig til konkrete forhold i sagsbehandlingen, f.eks. hvor hurtigt der reageres på underretninger, sagsbehandlingstider, i hvor høj grad barnet inddrages i sagsbehandlingen, om der laves handleplaner m.v.

Også på dette område har det været vanskeligt at få oplysninger tilbage fra flere kommuner, hvilket er et problem i forhold til at vurdere, hvordan lovgivningen er implementeret i kommunerne og få afdækket de vilkår arbejdet med børnenes sager foregår under.

UNDERRETNINGER

Et af de områder, vi havde fokus på i interviewene, var underretninger og hvordan disse håndteres. Når der kommer underretninger med bekymring om et barns trivsel, er det vigtigt, at der reageres med det samme, så der kan sættes ind med en hurtig og kvalificeret indsats, hvis barnets situation kræver det.

Kommunerne har et ansvar for at føre tilsyn med de forhold børn og unge lever under. De har et ansvar for at sætte en undersøgelse i gang, hvis der er bekymring for et barn og lave en tidlig og målrettet indsats for de børn, som har behov.

MIO har bedt kommunerne vurdere den generelle sagsbehandlingstid fra en underretning indkommer til

* Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge.

nerat tamakkiisumik isigalugu qanoq sivistigisarnera pillugu nalileqqullugit. Taakku kommunit ilaannit pissarsiarissallugit ajornarsimavoq. Paasissutissat pissarsiarineqartut tamaasa naapertorlugit, suliassap tiguneqarneqartup nalilersorneqarnera apeqqutaasarpog.

QAASUITSUP KOMMUNIA

Paasissutissiisoqanngilaq.

QEQQATA KOMMUNIA

Maniitsumit ilisimatitsissutigineqarpoq ajornartorsiummik naliliineq aallavigineqartoq, tassunga ilaallutik nukinginnartuunersoq, imaluunniit pisoq tusatsiagaanersoq imaluunniit nutaatut saaffiginnissutaanersoq.

Sisimiunit ilisimatitsissutigineqarpoq sivisunerpaamik akunerit 24-t ingerlasartut, agguaqatigiissilluguli akunneq ataaseq.

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Tamakkiisumik isigalugu oqaatigineqarsinnaanngilaq, misissuinissamulli piffissalernerneqarnissamik ujtartuusoqarpoq.

KOMMUNE KUJALLEQ

Paasissutissiisoqanngilaq

Sulianik isumaginnittut aamma aperaavut, qanoq periuseqarlutik aamma qanoq sukkatigisumik nalunaarutiginninnerit qisuariarfigisarneraat. Sulianilli isumaginnittunit erseqqissumik akiuminaatsinneqarpoq, piffissaq qanoq sivistigisog ingerlakkajuttarnersoq suliassamik imaluunniit nalunaarutiginninnermik tiguserminniit misissuinnermik aallartitsisnaannissaminut. Tamarmik assigiisutigaaq suliat nukinginnartut aamma suliassat utaqqissunneqarsinnaasut immikkoortinneqarmata. Sumiiffiit ilaanni iliuusissanik malittarisassaqarpoq, imaluunniit ajornartorsit qanoq ittut nukinginnartut isigineqarnissaannik malittarisassiarineqarsimasunik. Siusinnerusukkut taaneqa-reersutut sulianut ilungersunarluinnartunut tunngapput, soorlu nakuu-sernertut, kinguaassiuutitigut atornerluinertut imaluunniit imminoortartillugu ilaqutaasuniluunniit toqusoqartillugu sulianut tunngallutik.

Sumiiffiit ilarpassuini suliassamut pinartumut qisuariartoqassanersoq aqutsisut imaluunniit suleqatigisat peqatigalugit aalajanger-toqartarpoq, kisiannili aalajangiinissamut piginnaatitsineq aqqis-suussamik suleqatigiiaat ataatsimiinneranni pineq ajorpoq. Sumiiffinni arlalinni nalunaarutiginninnerit toqqaannartumik isumaginninnermi siunnersortit aqutsisuinut imaluunniit aqutsisunut ingerlanneqartarput, taakkulu aalajangerarpaat suliassamut atatillugu qanoq ingerlariaqqittoqassanersoq, taamalu sulianik isumaginnittunut suliamik ingerlatitseqqissinnaasarlutik. Taama aqqisussinerup suliamik ilisimasalimmit naliliisoqarnissaa qulakkeerniarpaa.

Aqutsisup ataatsip oqaluttuaraa, ulloq nalunaarutiginniffik malilugu iliuuseqartoqartartoq, aammalu tamatigut ornigulluni suna pineqarnerisog paasiniarneqartartoq. Tamatuma kingorna aatsaat

kommunen, til den første indsats fra sagsbehandleren. Dette har ikke været muligt at få fra alle kommunerne. De oplysninger, der foreligger, lægger alle op til, at der sker en vurdering i forhold til den konkrete sag.

QAASUITSUP KOMMUNIA

Ingen oplysninger.

QEQQATA KOMMUNIA

Maniitsoq oplyser, at det afhænger af en vurdering af problemstillingen, herunder om der er tale om noget akut og om det er en verserende sag eller en ny henvendelse.

Sisimiut oplyser, at der maksimalt går 24 timer, men i gennemsnit 1 time.

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Kan ikke sige noget generelt, men efterlyser en tidsgrænse på undersøgelser.

KOMMUNE KUJALLEQ

Ingen oplysninger.

Vi har også spurgt sagsbehandlerne om, hvordan og hvor hurtigt de reagerer på underretninger. Det var dog svært for sagsbehandlerne at sige noget konkret om, hvor længe der typisk går, fra de får en sag eller underretning ind, til de kan sætte en undersøgelse i gang. Fællestræk er, at der skelnes mellem akutte sager og sager, som kan vente. Nogle steder er der formelle retningslinjer eller kategoriseringer, som afgør hvilke typer problemer, der gør, at en sag bliver akut. Som tidligere nævnt handler det om sager af meget alvorlig karakter, såsom sager med vold, seksuelle overgreb eller selvmord og dødsfald i familien.

En del steder tages beslutningen om, om der skal handles på en sag akut, i fællesskab med ledelse eller kollegaer, men kompetencen i forhold til beslutningen ligger de fleste steder ikke på formaliserede teammøder. Flere steder kommer underretninger direkte ind til den ledende socialrådgiver eller leder, som tager stilling til, hvad der videre skal ske og evt. uddelegerer opgaverne til de øvrige sagsbehandlere. Denne organisering skal sikre en faglig vurdering.

En leder fortæller, at der handles på underretninger samme dag, og at man altid tager ud og undersøger, hvad det handler om. Først derefter tages der stilling

aalajangerneqartarpoq kikkut suleqatigineqassanersut, aamma suut aallartisanerqassanersut. Taanna ima oqarpoq:

"Iliuuseqarnissarput pisariaqarpoq misissorlugulu suna ajornartorsiutaanersoq, aamma meeqqap suna pisariaqartinneraa paasissallugu".

Sumiiffinni allani suliasat nukinginnartuunersut ingerlatsivimmi nalilernerqartarput, nukinginnartuunngikkaangatalu kingusinnerusukut piffissaqartoqaleraangat paasissutissanik pissarsiniartoqartarpoq. **Paasisarput nalinginnaasoq tassaavoq sulianik isumaginnittut amerlavallaanngitsunik suliallit nalunaarutiginnissutinut sukkanerumik qisuariartartut, sulianillu isumaginnittut suliasarpassuallit oqaluttuaraat sukkasumik qisuariarnissaminut taaku apeqqutaasartut.** Pingaarnersuiisarneq ersarippoq, tamatumalu kingunerisaanik nalunaarutiginninnerit ilaat utaqqisinnegartariartartulik. Assersuutigalugu sulianik isumaginnittoq ataaseq ima oqarpoq:

"Nalunaarutiginnissutinik amerlasuunik uninngasuuteqarpunga suliarisimanngisannik. Politiit nalunaarusiaannik aamma isumaginninnermi sillimasuutitat nalunaarusiaannik tigummiarpunga suliarisimanngisannik.(...) Misissuataalaartarpakka. Nakuusernermut tunnganersut, toqusoqarsimaneranut tunnganersut, kinguaassiuutitigut atornerluinnermut tunnganersut - taamaanngikkaangat pingaarnersuiilluni suliasanut ilanngutiinnartarput".

Aqutsisup ataatsip oqaluttuaraa atuarfinniit peqqinnissaqarfimmi illu nalunaarutiginnissutinik amerlasoorujussuarnik takkutoqartarpoq. Taanna ima oqarpoq:

*"Nalunaarutiginnissutit tigusaartakkavut amerlasoorujussuit malersoqqisinnaaaneq ajorpavut. Avataaniit ikiorteqartariaqarpugut nalunaarutiginninnermik isumaginnittussamik, journalinut nalunaarsuisussamik, aggersaasoqartariaqarpallu aggersaassutinik pingaarnersuiilluni suliaqartussamik, taamaalilluta malinnaasinnaanngorniassagatta".**

Sulianik isumaginnittut paasiniaavigaavut, nalunaarutiginnissutinik tigusaqarnerminniit iliuuseqarnissaminut piffissaq qanoq sivistigisoq atortarneraat. Akissutit assigiinngitsorujussuupput, amerlanerpaalli oqaluttuaraat nalunaarutiginnissutinik ilunger-sunartunik tigusaqarniaraangamik angajoqqaanik aggersaasarlutik, oqaatigiuminaatsippaalli ikiorsiiniutinik aallartitsinissaminut piffissaq qanoq sivistigisoq atortarnerlugu. Sulianilli isumaginnittoq ataaseq missingersuivoq:

"Nalunaarutiginnissut tigugaangatsigu sapaatip akunnera ataaseq qaangiutereersimasinnaasarpoq allanneqarneranit. Tigugaangatsigu angajoqqaat aggersartarpavut paasissutissanik pissarsiniarfigalugit. Tapersorsorneqarnissamik pisariaqartitsisimappata ikiorserneqarnissaannut ukiup affaa ingerlasinnaasarpoq. Ilaanni sukkanerusinnaasarpoq, ilaannili arriinnerusinnaasarluni. Assersuutigalugu ataatsimut tunngatillugu sukkasoorujussuarmik pivoq. Taakku qaammatip ataatsip ingerlanerani ikiorserneqarput".

* Kommuniit ilaanit ikiortissarsiortoqarsinnaasarpoq, assersuutigalugu illoqarfinnit allanit imaluunniit immikkoortortanit allanit

til, hvem der skal samarbejdes med efterfølgende og hvad der skal sættes i gang. Hun siger:

"Vi er nødt til at handle på det og undersøge, hvad der er problemet og hvad det er, barnet har behov for."

Andre steder laves vurderingen af, om noget er akut eller ikke akut i forvaltningen og er det ikke akut, anmodes der om oplysninger senere, når der bliver tid. **Generelt hører vi, at de sagsbehandlere, som sidder med relativt få sager, reagerer hurtigt på underretningerne, mens de sagsbehandlere, som sidder med mange sager fortæller, at det har betydning for, hvor hurtigt de kan reagere.** Der sker en klar prioritering og det betyder, at der er underretninger, som får lov at vente. En sagsbehandler siger f.eks.:

"Jeg har mange underretninger liggende, som jeg ikke har taget mig af. Jeg har også politirapporter og socialvægtsrapporter, som jeg ikke har taget mig af. (...) Jeg skimmer dem igennem. Er der noget med vold, død, er der noget med seksuelt misbrug – hvis ikke der er, så kommer de over i prioriteringsstakken."

En leder fortæller, at der indkommer rigtigt mange underretninger fra skole og sundhedsvæsen. Hun siger:

*"Vi får så mange underretninger, som vi ikke kan følge op på. Vi må have hjælp udefra til at modtage de underretninger, journalisere dem og eventuelt indkalde dem, der skal indkaldes og prioritere, så vi kan følge med."**

Vi spurgte sagsbehandlerne, hvor lang tid der går, fra de får en underretning, til de kan sætte foranstaltninger i gang. Svarene var meget forskellige og de fleste siger, at de reagerer på alvorlige underretninger med det samme og indkalder forældrene, men de har svært ved at sige noget om, hvor lang tid der går, inden støtte eller foranstaltninger sættes i gang. En sagsbehandler giver dog et bud:

"Når vi modtager en underretning, kan der være gået en uge siden den er skrevet. Når vi får den, indkalder vi forældrene til samtale og henter oplysninger der. Hvis der er behov for støtte, kan der gå et halvt år, før de får det. Nogen gange kan det gå hurtigere og andre gange ikke. F.eks. var der en, der gik rigtigt hurtigt. De fik støtte indenfor en måned."

* Hjælp kan hentes fra andre dele af kommunen f.eks. andre byer eller fra afdelinger.

Tupaallaatigineqarsinnaanngitsumik nalunaarutiginnissutinik suliaqarnermi paasissutissanik suliaqarneq piffissamik annertuumik atuiffusarpoq. Siullertut sulianik isumaginnittut ulapputeqareeqisut angajoqqaatut oqartussaassulinnik oqaloqatiginnissamat piffissamik nassaarniarqartariaqarpoq, aappaattullu atuarfimmit, meeqqerivimmit peqqinnissaqarfimmiillu paasissutissanik pissarsiniartoqassaaq, amerlasuutigullu paasissutissat pissarsiariniarlugit arlaleriarluni nukingisaarisooqartariaqartarluni. Assersuutigalugu sulianik isumaginnittup ataatsip oqaatigaa nalunaarutiginnittoqarneranut atatillugu suliamini ukiup affaa sinnerlugu atuarfimmit paasissutissanik pissarsiniarluni utaqqisariaqarsimalluni, naak pingasoriarluni sisamariarluniluunniit nukingisaarisimagaluarluni.

Paasissutissanik, assersuutigalugu atuarfimmitt peqqinnissaqarfimmulluunniit, pissarsiniarnermi utaqqilaartariaqarsinnaaneq pinngitsoorneqarsinnaanngilaq. Isumakuluuteqarnartorli tassaavoq nalunaarutiginnissutit sukkasuumik naliliivigipallariarlugit, imaluunniit naliliiviginagilluunniit utaqqissunneqartarmata sulianik isumaginnittumik qisuariaateqarsinnaasumik piffissaqartoqalernissaata tungaanut. Akuersaarneqarsinnaanngilaq sulianik isumaginnittut sumiiffiit ilaanni ima suliaasaqartigimmata nalunaarutiginnissutit pingaarnersiorneqartariaqarlutik.

NALUNAARUTIGINNISSUTIT ATORSINNAAPPAT?

MIO-p misissuineranut ”Inuk inuuvoq – qanorluunniit mikitigilugaruni” aamma ”Inatsimmiit atuutsitsinermut” atatillugu sinerissami angalaarnitsinni meeqqanik sullissinermik ilisimasallit allallu arlallissuit oqaloqatigaavut. Aqutsisut sulisullu atuarfinni, peqqinnissaqarfimmi sullissisut, sunngiffimmi ornittakkani sulisut, politiit allallu oqaloqatigaavut.

Sumiiffinni arlalinni oqaloqatigisatta oqaatigaat, qanoq pisima-soqartillugu aammalu qanoq nalunaarutiginnittassanerlutik nalornissutigalugu. Taamaattumik sulianik isumaginnittut aamma paasiniaavigaavut nalunaarutiginnissutit tigusartagaasa pitsaasusaa pillugit. Amerlasuut isumaqarput nalunaarutiginnissutit tigusartakkatik atorsinnaasusartut, paasissutissanillu pisariaqartinneqartunik imaqartartut. Meeqqeriviit aammalu inuit meeqqamik isumakulunnartoqartissorisaminnik nalunaarutiginninnerminni ersarissunik oqaluttuuartarput. Sulianik isumaginnittut arlallit oqaluttuarput inuit nalunaarutiginnittut, soorlu sanilit sianerlutik paasinaaqqaartartut taamalu nassuianneqartarlutik qanoq iliorlutik nalunaarutiginnissummik suliaqassanersut. **Allat isumaqarput nalunaarutiginnittarneq pillugit sukumiinerusumik paasisitsiniasoqarnissaanik pisariaqartitsisoqartoq.** Sulianik isumaginnittup ataatsip tikkuarpaa, amerlasuut suli nalornissutigisaraat qanoq aammalu qaqugukkut nalunaarutiginnittoqassanersoq, aammalu isumakuluutigisat pillugit sumut saaffiginnittoqarsinnaanersoq.

Ilaasa oqaatigaat pitsaanngorsarneqarsinnaasut, nalunaarutiginnissutit amerlasuutigut paasiuminaassinnaasarmata. Ingammik meeqqanut mikisunut naalungiarsunnullu tunngatillugu assersuutigalugu peqqinnissaqarfimmit nalunaarutiginnissutit pitsaanerusinginnaanerat pisariaqartinneqarpoq, soorlu nalunaarutiginninnermi ersarinnerusumik aamma suna pillugu nalunaarutiginninnernut tunngatillugu.

Ikke overraskende tager oplysningsarbejdet i underretningssagerne tid. For det første skal der findes tid i sagsbehandlerens pressede kalender til at tale med forældremyndighedsindehaverne, og for det andet skal der indhentes oplysninger for skole, institutioner og sundhedsmyndigheder og nogle gange må der rykkes flere gange for at få oplysningerne. En sagsbehandler nævner f.eks., at hun i en underretningssag har ventet i over et halvt år på oplysninger fra barnets skole, selv om hun har rykket for dem 3-4 gange.

Det er svært at undgå, at der vil være lidt ventetid, når der indhentes oplysninger fra f.eks. skole eller sundhedsvæsen. Det, der giver anledning til bekymring, er de underretninger, som efter en hurtig vurdering eller slet ingen vurdering får lov til at ligge og vente til der er en sagsbehandler, som har tid til at reagere på dem. Det er uacceptabelt, at sagsbehandlerne nogle steder har så mange sager, så der må prioriteres i underretningerne.

ER UNDERRETNINGERNE GODE NOK?

I forbindelse med, at MIO har lavet undersøgelserne ”Et menneske er et menneske – lige meget hvor lille det er” og ”Fra lov til praksis”, har vi på rejserne rundt i landet talt med en række børneprofessionelle og andre, som har med børn at gøre. Vi har talt med ledere og personale på skolerne, sundhedsfagligt personale, personale i fritidsklubber og på væresteder, personale i daginstitutioner, politiet m.v.

Flere steder har de folk, vi har talt med, givet udtryk for tvivl om, hvornår og hvordan de skal lave en underretning. Derfor spurgte vi også sagsbehandlerne om kvaliteten af de underretninger, de modtager. Mange mener, at underretningerne er gode nok og indeholder de relevante informationer. Både institutioner og private er gode til at beskrive deres bekymring for barnet. Flere sagsbehandlere fortæller, at private underrettere, som f.eks. naboer, ofte ringer først og får en forklaring på, hvordan de skal lave underretningen. **Andre mener, at der er behov for mere oplysning om underretninger.** En sagsbehandler peger på, at mange fortsat er i tvivl om, hvordan og hvornår der skal underrettes, ligesom der mangler informationer om, hvor man henvender sig med sin bekymring.

Nogle fortæller, at der er plads til forbedringer, da underretningerne ofte er uklare. Specielt i forhold til små børn og spædbørn opleves et behov for, at underretningerne f.eks. fra sundhedsvæsenet bliver mere klare i beskrivelsen af baggrunden for underretningen.

Sumiiffiit ilaanni, soorlu atuarfiit nalunaarutiginnissutinik tunnius-singinnerminni nalunaarutiginnissutit pitsaassusaasa qulakkeeqqaar-neqartarnissaannik isumaqatigiissuteqartoqarpoq. Aqutsisut ilaata oqaluttuaraa, suliffiup iluani aammalumi meeqqerivinnut atuarfin-nullu tunngatillugu aalajangerneqarsimasoq nukinginnartumik aam-malu nalinginnaasumik nalunaarutiginnissutit immikkoortinne-qartarnissaat, taamaalilluni nalinginnaasumik periutsit, soorlu anga-joqqaatut oqartussaassusillit akuersiteqqaarnissannik imaluunniit e-mailikkut nalunaarutiginnissamuk isumaqatigiissutit atorunnaarsin-neqartartut, angajoqqaajusoq meeqqamut aarlerinartorsiortitsisuuppat.

Sulianik isumaginnittut amerlasuut suleqatiginninnerit apeqqutaat-tittorujussuaat, soorlu atuarfinnik, isumaqarlutillu meeqqamut pitsaanagerusassaq pillugu isumakululluni nalunaarutiginnittoqarner-soq, piffissaq sivisuallaartoq ingerlasimanersoq, imaluunniit ajor-nartorsiutit qaangerniarlugit atuarfiit nalunaarutiginninnerminni angajoqqaanik oqaloqateqqaarsimanersut.

Sulianik isumaginnittut akissutaasa ersersippaat nalunaarutiginniss-utit amerlasuut iliuseqarfiginnissamuk tunngavissiisumik nalunaarutiginninnerusut, nalunaarutiginnissutillu ikittuinnaat si-usinnerusukkut nalunaarutiginnissutaasimasariaqaraluartut. Taa-maattorli suli ujartorneqarpoq meeqqamik isumakuluuteqaraanni qaqugukkut, qanoq sumullu saaffiginnittoqarsinnaaneramik tamak-kiisumik paasissutissiinissaq.

Inassutigerusuppara, kommunini sulianik isumaginnittunut suliassarpasuaqarfusuni nalilersorneqassasoq, sulianik isuma-ginnittut naammattut pigineqarnersut, nalunaarutiginnissutit meeqqanut ajornartorsiortunut tunngasut suliarinissaannut, aammalu inatsit tunngavigalugu pisussaaffiit naammassineqartar-nersut. Ilutigitillugu naleqquttuussaaq najoqqutassiortoqarnissaa, meeraq pillugu isumakululluni kommunimut nalunaarutiginnit-toqartillugu piffissaq qanoq siviisutigisoq atorlugu qisuariartoqartar-nissaanut tunngasumik.

Aaja

Nogle steder laves aftaler f.eks. på skolerne om, at un-derretningerne kvalitetssikres, inden de sendes. En leder fortæller, at man har arbejdet med – både internt og ift. daginstitutioner og skoler - at skelne mellem akuthenvendelser og almindelige underretninger, såle-des at almindelige procedurer, såsom samtykke fra forældremyndighedsindehaver eller aftaler om under-retninger pr. mail, suspenderes, hvis det er forældrere-ne, der er truende overfor barnet.

Mange sagsbehandlere er meget optagede af samar-bejdsrelationen med f.eks. skolen, og mener den er af-gørende for, om en underretning kommer, når der er grund til bekymring for barnets bedste, om der går for lang tid eller om skolen sender underretninger uden selv at forholde sig til om en dialog med forældrene kan løse problemet.

Sagsbehandlernes svar vidner om, at mange underret-ninger har en kvalitet, som gør, at der kan handles på dem, og at kun få underretninger burde være indkom-met tidligere. Dog efterlyses stadig generel informati-on om hvornår, hvordan og hvor man henvender sig med sin bekymring for et barn.

Jeg vil opfordre til, at kommuner, hvor sagsbehand-lerne sidder med mange sager, laver en vurdering af, om der er nok sagsbehandlere til at håndtere de under-retninger, der kommer ind om udsatte børn og om man lever op til de forpligtelser, man har i henhold til lovgivningen. Samtidigt kunne det være hensigtsmæs-sigt, at der kom nogle retningslinjer for, hvor hurtigt der skal handles, når der på baggrund af bekymring for et barn sendes en underretning til kommunen. Aaja

AKUUTITSINEQ

MIO-p pingaarnertut suliassaasa ilagaat qulakkiissallugu meeqqat pisinnaatitaaffiisa eqqortinneqarnissaat, taakkununga ilaallutik inatsisit atuutsinneqarnerat Kalaallit Nunaata Naalagaaffiit Peqati-giit Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaanut tunnga-tillugu pisussaaffiinut naapertuunnersut.

Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqati-giissutaa naapertorlugu naalagaaffiit peqataasut meeqqat akuutin-neqarnissaminnut aamma aalajangeeqataasinnaanerminnut pisin-naatitaaffii qulakkiissallugit pisussaaffeqarput, meeqqat ukiui ineri-simassusaallu aallaavigalugit pisortat sulianik meeqqanut nammi-nermut tunngasunik suliaqarpata. Ilanngullugulu meeqqat inuusut-tullu isumaat naleqquttumik pingaartinneqartussaallutik. Meeqqat imminnut tunngasuni aalajangiiniarnermi akuutinneqarnissaasa pisussaaffiqeqarnera tamanut atuuppoq.

INDDRAGELSE

En af MIOs hovedopgaver er at sikre, at børns rettig-heder bliver overholdt, herunder at lovgivning og prak-sis er i overensstemmelse med de forpligtelser, som Grønland har i henhold til FN's Konvention om Bar-nets Rettigheder.

I henhold til FN's børnekonvention er deltagerstaterne forpligtet til at sikre børnenes ret til inddragelse og medbestemmelse, når myndigheder behandler sager, som omhandler dem, når de har en alder og modenhed, hvor det kan lade sig gøre. Børnenes og de unges syns-punkter skal endvidere tillægges passende vægt. Der er tale om en generel forpligtigelse til at involvere bar-net i beslutningsprocesser, som vedrører barnet.

Tusarniarneqarnissamik pisinnaatitaaffik aamma tunngavissinneqarpoq Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 15. april 2003-imeersukkut, meeraq qulinik uki-oqalereersimappat aalajangiisoqartinnagu sapinngisaq tamaat atorlugu meeqqap oqaloqatigineqaaqarnissaa pisussaammat, soorluttaaq meeqqap isummersuutaa naleqquttumik pingaartinneqassasoq. Aamma meeqqat qulit inorlugit ukiullit isummersuutaannik takusutissiortoqassaaq, meeqqap inerisimassusaata suliallu tamanna pisinnaatippassuk. Inuusuttoq 15-it sinnerlugit ukiulik pineqartil-lugu inuusuttoq misissorneqarnissaminut ikiorsiisutiginiarneqar-tunullu nammineq akuersissaq, pinngitsaalilluni aaqiisoqartari-aqarnera pisussanngortinneqarsimangippat.

Kommunit piumaffigaavut nassuiaateqaqqullugit suliap sularine-qarnerani meeqqap ukiui inerisimassusaalu apequttaatillugit qanoq akuutinneqartartiginersut. Kommunit ilaannaasa apequt akissute-qarfigaat.

INATSIT MALILLUGU AKUUTITSINISSAMIK PISUSSAAFFIK

QAASUITSUP KOMMUNIA

Paasissutissiisoqanngilaq.

QEQQATA KOMMUNIA

Sisimiut: ”Meeqqanut qulinik ukioqalereersimasunut sapinngi-saq tamakkerlugu”.

Maniitsoq: ”Meeqqat qulinik qummullu ukioqalereersimasut sapinngisaq tamakkerlugu. Ataasiakkaanik meeqqat qulit ataal-lugit ukiullit. Pineqartoq aallaavigalugu naliliineq apeqputaavoq”.

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

”Meeqqat tusaaneqarnissaat akuutinneqarnissaallu sapinngisaq tamakkerlugu ilungersuutigineqartarpoq. Tamatumunngarpiaq tunngatillugu sulianik isumaginnittut piginnaanngorsarnissaat sulissutigaarput”.

KOMMUNE KUJALLEQ

Kommunip sulianik isumaginnittut ataasiakkaat akitippaat, akissutillu assigiinneqaaq. Ilaasa pingaartittorujussuuat meeqqat qulit sinnerlugit ukiullit akuutinneqartarnerat, ilaasa meeqqat akuutinngivissortaraat.*

Takuneqarsinnaasut kommunit akissutaat tunuarsimaalaarput, naqissuserpaalli inatsit malillugu pisussaaffitsik eqqortinniartarlugu meeqqat qulinik ukioqalereersimasut sapinngisartik tamaat tusaa-niarlugillu akuutinniartaritit. Meeqqat qulit ataallugit ukiullit ataa-siakkaani akulerutsinneqartarput, naliliinerup takutikkaangangu tamanna illersorneqarsinnaasooq.

* Qaortuminngaanniit taamaallaat paasissutissanik pivugut.

Princippet om høringsret indgår også i Landstingsfor-ordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge, idet der i videst mulige omfang skal finde en samtale sted med barnet inden for træffes en afgørelse, hvis barnet er fyldt 10 år, ligesom barnets synspunkt skal tillægges passende vægt. Også for børn under 10 år skal barnets holdning foreligge i det omfang barnets modenhed og sagens art tilsiger det. Er der tale om en ung over 15 år, skal den unge selv give samtykke til både undersøgelse og hjælpeforanstaltninger med mindre, der er tale om forhold, som tilsiger tvangsfor-anstaltninger.

Vi har bedt kommunerne redegøre for, i hvor høj grad barnet inddrages i sagsbehandlingen under hensynta-gen til alder og modenhed. Ikke alle kommuner har forholdt sig til spørgsmålet.

LOVPLIGTIG INDDRAGELSE

QAASUITSUP KOMMUNIA

Ikke oplyst.

QEQQATA KOMMUNIA

Sisimiut: ”I videst mulige omfang for børn, der er fyldt 10 år”.

Maniitsoq: ”I så stort omfang som muligt for børn på 10 år og opefter. Enkelte gange når barnet er un-der 10 år. Det afhænger af en konkret vurdering.”

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

”Det bestræbes i videst mulige omfang at børnene høres og inddrages. Vi arbejder på at kompetence-udvikle sagsbehandlere i netop denne disciplin.”

KOMMUNE KUJALLEQ

Kommunen har ladet de enkelte sagsbehandlere svare og der er stor forskel på svarene. Nogen læg-ger stor vægt på inddragelsen af børn over 10 år, mens andre slet ikke inddrager børnene.*

Som det ses er kommunerne er lidt vage i deres svar, men understreger, at de tilstræber at inddrage og høre børn over 10 år, som lovpligtigt. Børn under 10 år ind-drages enkelte gange, hvor det efter en konkret vurde-ring findes hensigtsmæssigt.

* Vi har kun modtaget oplysninger fra Qaortoq.

SULIANIK ISUMAGINNITTUT

Taamaattumik aamma sulianik isumaginnittut assigiinngitsunik apeqquteqarfigaavut, qanoq aammalu qanoq annertutigisumik aalajangiiniarnerni meeqqat namminneq pineqartillugit tusaaniarneqartartiginersut pillugit. Sulianik isumaginnittut akissutaat assigiinngitsorujussuupput, ilaatigullu isumaqarnarsinnaalluni sulianik isumaginnittut ilinniarsimassusaannut attumaassuteqartut, taamalu isumaginninnerup iluani ilinniagaqarsimasut meeqqat akuutinneqarnissaannik pingaartitsinerusarlutik.

Sulianilli isumaginnittut amerlasuut meeqqat akuutinneqarnissaat pingaartilluinnarpaat, oqaluttuaralugu amerlasuutigut meeqqat tassaasartut angerlarsimaffiminni qanorpiaq pisoqarneranik oqaluttuartaat. Assersuutigalugu angajoqqaat atonerluisuusut pissutsit qanoq ittortopiaaneri isertuunniartarpaat, meeqqalli amerlasuutigut isertuuaatumik pissutsit oqaluttuarisarlugit. Sulianik isumaginnittut ilaatigut ima oqarput:

"Pingaartittorujussuuara meeqqat tusarnaarneqarnissaat, taakkuummata illersorniaqassavut. Angajoqqaaminnut imertorujussuarnut, imaluunniit bingorajuttunut unnuarluunniit naallugu bingooartartunut imminnut illersoriarsinnaanngillat".
"...Uaguuppullu qanoq tipeqarnerannik naamasinnaasut, isaasalu sinaasa qanoq taartiginerinnik takunnissinnaasut".

Meeqqap qanorpiaq akuutinneqartarnera pillugu apeqqutigisatsinni sulianik isumaginnittut ilaat nangaaraluttumik akisarput.

"Meeqqap inerisimassusaa apeqqutaavoq. Nalilertarpara susoqarnera meeqqap paasisimaneraa imaluunniit tunuarsimaarnersoq. Kingullermut atatillugu paasissutissat pissarsiarereersimasavut atortarpakka. Meeraq aperisarpara oqaloqatigiinnermut peqataarusunnersoq, oqaluttuutarlugulu pilersaarustiormut meeqqap peqataanisaminut pisinnaatitaaffia pillugu. Meeraq aamma tusarnaaginnarsinnaavoq - peqataaginnarluni".

Sumiiffiit ilaanni sulianik isumaginnittut oqaluttuarput isumaqarlutik meeqqat akuutinneqartarnerannut tunngatillugu inatsit malissallugu pikkorinnerulersimallutik. Ilutigitillugulu meeqqat pisinnaatitaaffiminnik ilisimaarinninnerulersimapput, kiisalu oqaaseqarnerusarlutik assersuutigalugu oqaatigisinnaallugu angerlarsimaffiminniiginassagunik imminnut pitsaasuunngitsaq. Nuummi sulianik isumaginnittut misilittagaqarfigaat meeqqat qulit aqqaneq-marlullu akornanni ikiullit namminneq ikiortissarsiorlutik saaffiginnittartut. Taakkulu isumaqarput tamanna atuarfinni isumaginninnermi siunnersortinik maanna atorfeqartoqarneranut tamanna attuumassuteqarsinnaasoq.

Sulianik isumaginnittut affaasa missaasa, inatsit malillugu meeqqat akuutinneqarnissaannik akuutitsisarnersut apeqqummut akissuteqartut oqaluttuaraat, meeqqat akuutissallugit pikkoriffiginagu, tamannalu piffissaasuaneermik suliaasaqarpallaarnermillu pissuteqarnerarlugu. Tassa inatsimmi aalajangersagaq naapertorlugulu meeqqat akuutinneqarneq ajorput. Ilaasa oqaluttuaraat tamanna tunulluittaritsik, suliat sakkortummata, aammalu sulianut tunngatillugu pitsaasumik allaffissornikkut suliaasat amerlasarmata. Illoqarfinnut allanut meeqqat inissinneqarsimasut akuutinneqarnissaat

SAGSBEHANDLERNE

Derfor har vi også stillet sagsbehandlerne forskellige spørgsmål om, hvordan og hvor meget børnene høres, når der skal træffes afgørelser, som vedrører dem. Sagsbehandlernes svar er meget forskellige og synes i nogen grad at hænge sammen med sagsbehandlerens uddannelsesbaggrund, således at de, der har en socialfaglig baggrund, i højere grad prioriterer inddragelse af barnet.

Mange sagsbehandlere lægger dog stor vægt på inddragelse af børnene og fortæller, at det ofte er børnene, som fortæller, hvordan tingene virkelig står til derhjemme. F.eks. forsøger forældre med misbrug ofte at skjule tingene, mens barnet ofte er ærligt og siger tingene ligeud. Sagsbehandlerne siger f.eks.:

"Jeg går meget op i, at man skal lytte til børnene, fordi det er dem, vi skal prøve at forsvare. De kan ikke forsvare sig selv mod forældre, der drikker meget eller spiller bingo eller minibingo hele natten."

"...Så er det os, der kan lugte, hvordan de lugter og se hvor mørke de er rundt om øjnene."

Nogle sagsbehandlere er meget reflekterende, når vi spørger om, hvordan barnet inddrages i praksis:

"Det kommer an på barnets modenhed. Jeg vurderer, om barnet har forståelse for situationen eller om barnet holder sig tilbage. I sidstnævnte tilfælde bruger jeg de informationer, vi allerede har fået. Jeg spørger barnet, om hun vil med til samtalen og fortæller barnet, om barnets ret til at være med til planlægningen. Barnet må også gerne lytte - bare være med."

Et af de steder vi har været, fortæller sagsbehandlerne, at de synes, at de er blevet bedre til at følge loven med hensyn til inddragelse. Samtidigt har børnene også mere viden om deres rettigheder og de er begyndt at sige mere og f.eks. fortælle, hvis det ikke er godt for dem at være hjemme. I Nuuk oplever sagsbehandlerne, at børn ned til 10-12 år selv henvender sig for at få hjælp. De mener, det kan have en sammenhæng med, at der nu er socialrådgivere på skolerne.

Ca. halvdelen af de sagsbehandlere, der svarer på, om de inddrager børnene, som loven foreskriver, fortæller, at de ikke er gode til at få inddraget børnene og fortæller, at det skyldes tids- og arbejdspress. Inddragelsen sker altså ikke, som loven foreskriver det. Nogle fortæller, at de nedprioriterer det, fordi sagerne er så komplekse og fordi der er så meget administrativt arbejde, som skal være i orden i sagerne. Det halter også med inddragelse af børn, som er anbragt i andre byer. For andre handler manglende inddragelse - f.eks. efter at et

aamma iluarpallaanngitsumik ingerlavoq. Allat akuutitsinnginnermut pissutigaaat meeqqap inissinneqareersimanera, aammalu suliasat nukinginnartut salliutillugit suliarineqartarnerat.

MIO-p aamma sulianik isumaginnittut ilaasa qaninnerpaatut aqutisui oqaloqatigai, taakkunanilu isuma ersarippoq, tassalu soorunami inatsit malinneqassasoq aammalu meeqqat akuutinneqassasut, taamaattorli aamma ersarippoq sumiiffinni arlalinni pitsannguissariaqarneq ilisimaneqartoq.

Assersuutigalugu aqutisuiq ataaseq oqaluttuarpoq, sulianik isumaginnittut meeqqat ukiui inerisimassusaallu isiginiartartorujussuugaat, tamatumalu kingunerisaanik amerlasuutigut meeqqat akuutinneqarneq ajortut. Aqutisup tamanna taamaallaat sulianik isumaginnittut piffissaqannginnerannit tunngaveqartoq isumaqanngilaq, aammali akuutitsinerup pingaassusaanik tamatumunngalu pisussaaffimminnik ilisimasakinnerannik ersersitsisoq. Aqutisup aamma uparuarpaameeqqanik oqaloqatiginneriaatsit sukumiisumik sammineqartariaqartut, taamaallillutik sulianik isumaginnittut meeqqat oqaasiini paasinnilluarnissamut, tamakkiisumillu isiginnissinnaalluni paasisallugu qaqugukkut angajoqqaat meeqqap qanoq oqarnissaanut sunniarsersut. Anguniarneqarpoq paasisallugu meeqqap angajoqqaaminut atassuteqarnini qanoq misigisimaneraa, angajoqqaanit piumarineqartut imaluunniit killissartinneqartut, taakkunanngaluunniit amigaaqarneq, pillugit. Tamanna anguneqanngikkaangat ilaatigut angajoqqaat pisinnaatitaaffii meeqqanut sanilliullugu salliutinneqartarput, aamma assersuutigalugu meeqqamut pitsaernerusussaqeqqarsaatiginagu angerlartitsisarnerit ilaatigut pisarlutik.

Aqutisup allap oqaluttuaraa, tunngaviatigut pisussat pillugit meeqqat akuutinneqartartut, meeqqat oqalussinnaalereersimatillugit, sunalu pineqarnerisooq pillugu ima inerisimatigippata paasinnissinnaallutik, kisiannili akuutitsisarneq allanngorarsinnaasoq sulisut akornanni taarsaattoqartillugu, aammalu akuutitsinngitsoortarneq amerlasuutigut suliat aaqjissuussaannnginnerannik pissuteqartartoq. Uani oqaatigineqassaaq immikkoortortami pineqartumi sulianik isumaginnittut amerlavallaanik suliasaqarlutik artorsartinneqanngimmata.

Sumiiffinni sulianik isumaginnittunut suliassarpassuaqarfungitsuni aqutisut isumaqarput meeqqat akuutinneqarnissaat piffis-saqarfigineqartoq.

TOQQISSISIMANEQ

Sulianik isumaginnittut meeqqanik akuutitsisarneq assigiinngitsorujussuarmik periuseqarfigaat. Sumiiffiit ilaanni meeqqat kommunimut oqaloqatiginnikkiartartarput (ilaatigut periuseq taanna atorneqarluni meeqqap sumut saaffiginnissinnaalluni ilisimaniassammagu), sulianik isumaginnittut allat - sumiiffinni minnerusuniittuni - meeqqanik ilisarisimannertik aallaavigalugu meeqqat oqaloqatigineranni toqqissisimasumik avatangiiseqartitsiniartarput. Assersuutigalugu sulianik isumaginnittoq ataaseq oqaluttuarpoq, meeqqat ilisarisimasareeramigit ornittagaanni naapittarlugit, imaluunniit sianerfigisarlugit. Aperigatsinni soq meeqqat ornittagaanni naapinnissaat qinertarneraa, nassuiaavoq: ”Pissutigalugu nalunnginnakku takanani toqqissisimasartut. Manna allaffinnaavoq”. Sulianik isumaginnittoq taanna isumaqarpoq, meeqqat kiinarsissallugit pingaartuusoq.

barn er blevet anbragt - om at mere akutte sager prioriteres.

MIO har også interviewet nogle af sagsbehandlernes nærmeste ledere og der er holdningen klart, at loven selvfølgelig skal overholdes og børnene skal inddrages, men det fremgår samtidigt tydeligt, at man flere steder er klar over, at der er plads til forbedringer.

En leder fortæller f.eks., at sagsbehandlerne fokuserer meget på barnets alder og modenhed og at det betyder, at de ofte ikke inddrager barnet. Lederen oplever det ikke kun som udtryk for, at sagsbehandlerne ikke har tid til at inddrage børnene, men også som udtryk for, at de ikke har fået indsigt i vigtigheden og det ansvar de har for inddragelsen. Lederen pointerer, at der også er behov for fokus på fagligheden i børnesamtalerne, så sagsbehandlerne kan indleve sig i det, barnet siger, have overblik og forstå, hvornår det er forældrene, der har påvirket barnet til at sige noget. Målet er at finde ud af, hvordan barnet oplever forholdet til forældrene og de krav eller grænser - eller mangel på samme -, der er hos deres forældre. Sker det ikke, betyder det, at forældrenes rettigheder somme tider bliver tilgodeset i stedet for børnenes, og at der f.eks. sker hjemgivelser, som ikke er i barnets bedste interesse.

En anden leder fortæller, at man som udgangspunkt inddrager børnene i det, der skal ske, når børnene har et sprog og har en modenhed, hvor de kan forstå det, der bliver talt om, men at inddragelsen varierer pga. udskiftning i personalegruppen og at manglende inddragelse ofte også handler om manglende struktur i arbejdet. Her skal det tilføjes, at sagsbehandlerne i den pågældende afdeling ikke er belastet af et højt sagstal.

De steder, hvor sagsbehandlerne har et relativt lavt sagstal, mener ledelsen ikke, at det er et problem at få tid til inddragelse af børnene.

TRYGHED

Sagsbehandlerne griber inddragelsen af børnene meget forskelligt an. Nogle steder kommer børnene ind på kommunen til samtaler (nogle gange et bevidst valg for, at barnet skal vide, hvor det kan henvende sig), mens andre sagsbehandlere - på mindre bosteder - bruger det kendskab, de i forvejen har til børnene, til at skabe trygge rammer om børnesamtalen. En sagsbehandler fortæller f.eks., at hun møder børnene på et værested eller ringer til dem, fordi hun kender dem godt i forvejen. Da vi spurgte hende, hvorfor hun vælger at mødes med børnene på værestedet, forklarede hun: ”Fordi jeg ved, at de føler sig trygge dernede. Det her er bare et kontor”. Samme sagsbehandler mener, det er vigtigt at få sat ansigt på børnene.

Sulianik isumaginnittut ilaatigut aperaavut, meeqqat toqqissisimaffigisaminnik ilaqarlutik kommunimut oqaloqatiginnikkiartortartarsut. Ataasiakkaat oqaluttuarput meeqqat tatigisaminnik ilaqarlutik oqaloqatiginnikkiartortartut, soorlu atuaqatiminnik imaluunniit ikinngutiminnik. Amerlasuutigut meeqqat angajoqqaatik ilagalugit oqaloqatiginnikkiartortartut, kisiannili angajoqqaat peqataangikkaangata, soorlu meeqqap tamanna kissaatiginnikkaangagu, taava meeqqat amerlasuutigut sulianik isumaginnittoq kisimeeqatigisarpaat. Sulianik isumaginnittut ataasiakkaat oqaluttuaraat, oqaloqatiginninnermi angajoqqaat peqataanerat ajornartorsiutaasinnaasartoq, pissutigalugu meeqqamut ajornarsinnaasarmat angerlarsimaffimmi susoqarnera oqaluttuarissallugu. Taamaattoqartillugu paasissutissat pissarsiarineqarsimasut, assersuutigalugu atuarfinit, atorqartariaqartarput.

Meeqqat oqaloqatiginninnerminni allanik ilaqarsinnaanerat sulianik isumaginnittut annertuumik pisariaqartinneqartut isiginngilaat, ataasiakkaalli oqaatigaat ilaatigut suliat ajornakusoortut suliarineqartillugit pissusissamisoortuussasoq meeqqap inersimasumik ilaqarnissaa, taannalu pinngitsoorani ilaqutaasuusariaqanggilag imaluunniit meeqqamut tunngatillugu suliamut misigissutsikkut ataveqartariaqarani. Taanna tassaasinnaavoq meeqqap nammineq toqqagaa, soorlu ilinniartitsisoq. Sulianik isumaginnittoq ataaseq ima oqarpoq:

”Misigisarpara meqqat toqqissisimannikkaangamik nipangersimaannartartut. ...Toqqissisimaffigisaminnillu ilaqaraangamik ammanerusarlutik. Kisianni apeqqutaavoq oqaloqatigiinnissatsinnut suna tunuliaqutaanersoq, aammalu meeraq qanoq tatiginnitsiginersoq. Taamaattumik aallaqqaa-taaniit meeqqap ilisarimalarniarnissaa pingaaruteqarpoq”.

Sumiiffimmi ataatsimi aqutsisoq oqaluttuarpoq, meeqqat angisuut akuutinnaarnissaat ilaatigut ajornartorsiutaasinnaasartoq, nalungikkaangassuk angerlarsimaffiup avataanut inissiinissaq oqaloqatigiissutigineqassasoq, taamalu sulianik isumaginnittumik oqaloqateqarususanatik. Taamaattoqartillugu Ilaqutariinnik Sullissivik suleqatigalugu meeqqat oqaloqatigitinneqartarput, meeqqallu isumersutaat paasiniarneqartarluni.

Suliani ilungersunartuni, imaluunniit meeraq sulianik isumaginnittunik oqaloqaterumannigtsillugu, MIO isumaqarpoq meeraq suliamut tunngatillugu ilisimasalimmit tapersorneqarnissaanik periarfississallugu pissusissamisuussasoq, susoqarneranik aammalu meeqqap suut pisinnaatitaaffiginerai pillugit nassuiaassisinnaasumik.

MEEQQAT PAPPIALAMI

Sulianik isumaginnittut aamma aperaavut, meeqqap akuutinneqarnera suliap ingerlanneqarneranut qanoq sunniuteqarsinnaanera isumaqarfigineraat. Sulianik isumaginnittut meeqqat suliamut akuutinneqangikkaangata kingunerisaannik qularuteqangillat. Meeqqap atugai pillugit malussarniarnissaq amigaatigilissavaat, tamannalu ikiorsiissutitut aallartinneqarsimasut meeraq oqaloqatigalugu malinnaavigineqarnissaannut kinguneqassalluni - imaluunniit naliinerit nalunaarusiat skemallunniit nassiunneqartut kisiisa tunngavigalugit pinersut.

Vi har bl.a. også spurgt sagsbehandlerne, om børnene har nogen med til samtaler på kommunen, som de er trygge ved. Enkelte fortæller, at børnene har nogen med, som de stoler på f.eks. en skolekammerat eller en ven. Mange gange har børnene deres forældre med til samtalerne, men i de tilfælde, hvor forældrene ikke er med - f.eks. fordi børnene ikke ønsker det, så er børnene ofte alene med sagsbehandleren. Enkelte sagsbehandlere oplyser, at det kan være et problem, hvis forældrene er med til samtalen, fordi det så er svært at få barnet til at fortælle om det, der foregår derhjemme. I de tilfælde må man støtte sig til oplysninger og beskrivelser fra f.eks. skolen.

Sagsbehandlerne oplever ikke et stort behov for, at børnene har mulighed for at have andre med, men enkelte peger på, at det nogen gange i komplicerede sager kunne være hensigtsmæssigt, at børnene kunne have en voksen med, som ikke nødvendigvis var en del af familien eller på anden måde var følelsesmæssigt involveret i barnets sag. Det kunne evt. være en person, som barnet selv har peget på f.eks. en lærer. En sagsbehandler siger:

”Jeg har oplevet, at børnene er tavse, når de ikke er trygge. ... Og at de er mere åbne, når de er sammen med en, de er tryk ved. Men det kommer an på, hvad baggrunden er for, at vi skal tale sammen og hvor tillidsfuldt barnet er. Derfor er det vigtigt at lære barnet at kende fra starten af.”

Et sted fortæller lederen, at det nogle gange er problematisk at få inddraget store børn, hvis de ved, at der skal tales om anbringelse, fordi de så ikke vil tale med sagsbehandleren. Der allierer man sig med Familiecentret, som snakker med børnene og forklarer, hvad der skal ske og hører hvad børnenes holdning til det er.

I de komplicerede sager eller der hvor barnet ikke vil tale med sagsbehandleren, mener MIO, at det kunne være hensigtsmæssigt, at barnet havde mulighed for at få støtte af en fagligt kompetent person, som kunne forklare barnet om det, der sker og hvilke rettigheder barnet har.

PAPIRBØRN

Vi spurgte også sagsbehandlerne, hvilken betydning, de mener, det har for en sag, om barnet inddrages. Sagsbehandlerne er beviste om konsekvenserne, hvis børnene ikke inddrages i sagsarbejdet. De kommer til at mangle fornemmelse for barnets trivsel, og det har betydning om opfølgning på de tiltag, der sættes i værk, sker ved, at der tales med barnet – eller om vurderingerne udelukkende sker på baggrund af indsendte rapporter eller skemaer.

Assersuutigalugu sulianik isumaginnittoq ataaseq suliassarpassualik oqaluttuarpoq, meeqqat qulinik ukioqalereersimasut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnerannut atatillugu pisussaaffini naapertorlugi akulerutsittarlugit, kisianni tamatuma kingorna suliap ingerlaqqinnerani meeqqat akuutinissaat piffissaqarfigineqarneq ajortoq, assersuutigalugu inissinneqarnerannut atatillugu annertuumik allannguisoqartillugu, meeqqat susoqarnissaa pillugu toqqissisimanatik qisuariaateqarneranni. **Sulianik isumaginnittoq isumaqanngilaq inatsisit pisussaaffilligaluartoq meeqqat akuutinneqarneq ajortut, tamannalu pingaarnersiuinerusoq aqutsisunit akuersarneqartoq.** Sulianik isumaginnittut meeqqat inissinneqareersimasut akuutinniarneqartarnerat pillugu ajornartorsiutip assinga oqaluttuaat, assersuutigalugu iliuusissatut pilersaarutit nalilersoqqinneqarnerini –tamannalu ajornartorsiut annertunerulersartoq meeraq illoqarfimmi allami, suliamik ingerlatsiviunngitsumik inissinneqarsimagaangat. Sulianik isumaginnittup ataatsip tamanna ima oqaasertalerpaa:

”Isumaqarpunga piffissarujussuaq allaffinni qarasaasiap saavani atortarlugu. Amerlasuutigut meeqqat pappialaannanngortarput –tassa taakku pillugit atuarlungalu allaaserinnittarlunga. Inuunerammi tamaat ilisimasaqarfigaara, takunikunngisaannarlugillu! (...) Amerlasuutigut angajoqqaavi taavalu pappialat galeriaat. Ingammik illoqarfiup avataanut inissinneqarsimasut –taakku takunngisaannarpakka!”

Sulianik isumaginnittut arllallit oqaluttuarput meeqqat suliani ilungersunartuni akuutinniassallugit sioragineqartartoq. Meeqqat ilaqutariinni susoqarnera pillugu oqaloqatigiissuteqarfigissallugit illersorniarneqaaqjaasarput, kisiannili sulianik isumaginnittut arllallit oqarnerattuut meeqqat nalunngeriinngisaat pillugit oqaloqatigineqarneq ajorput. Tamanna inuuneraat ulluinnaralugulu.

AKUUTITSINERUP PINGAARUTAA

Sulianik isumaginnittup ataatsip akuutitsinissamik piumasaqaat apeqquserpaa, oqarlunilu meeqqanik akuutitsinermik periutsit isornartorsiuerpalaartumik pissuseqarfiginissaat pisariaqartoq, taamaalliluni tulluurtumik ataavartumillu akuutitsisoqartariaqartoq, toqqaaneq aalajangiuteriigaq kisiat eqqarsaatiginagu. Tamanna pitsaannerusumik iluarsiissuteqarsinnaanermik periarfissiissaaq, akisussaassusermillu pilersitsilluni.

Sulianik isumaginnittut akuutitsinissamik pingaartitsisut erseqqisarpaat, meeqqat isumassarsioqataasinnaasut, immersueqataallutik ajornartorsiutiminnillu paasinninnerulersinnaasut ikiorsiiniutitut aallartinneqartut pitsaasumik ingerlanissaannut sunniuteqartumik. Ataatsip erseqqissarpaa, akuutitsineq pingaaruteqartoq, assersuutigalugu meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnermini akuersinissaanut atatillugu. Tamatuma kinguneranik meeraq eqqississaaq, atuarnerminik sunngiffimminillu aallussisinnaanngussalluni, inissiivigineqartorlu ”angerlarsimaffimmit” isigilissallugu. Meeqqap inissisimaffiani tamanna patajaallisaataassaaq. Meeqqap inissinneqarnerini akuerinngikkuniuk tamanna meeqqap inissinneqarfiani malittarisassanik akuersaarnissaanut sunniuteqarsinnaavoq, aammalu aporfinnik ajornartorsiutinilluunniit allanik pilersitsiviusanersoq, soorlu atuarfimmut aamma tunngatillugu. Arllallit aamma

En sagsbehandler, som har rigtigt mange sager, fortæller f.eks., at hun inddrager børn over 10 år, som hun skal i forbindelse med anbringelsen, men at der ikke er tid efterfølgende til at inddrage børnene i det videre sagsarbejde, f.eks. hvis der er sket store omvæltninger i deres anbringelse, hvor børnene reagerer og er præget af utryghed over, hvad der skal ske. **Sagsbehandleren mener slet ikke, at børnene inddrages, som loven foreskriver, og at det er en prioritering, som er accepteret fra ledelsen side.** Flere sagsbehandlere beskriver samme problematik ift. at inddrage børn, som allerede er anbragt f.eks. i forbindelse med revidering af handleplaner – og at denne problematik forstærkes, hvis barnet er anbragt i en anden by, end der, hvor sagsbehandlingen foregår. En sagsbehandler formulerer det således:

”Jeg synes, jeg bruger enormt meget tid ved skrivebordet bag computeren. Tit bliver det til papirbørn – altså noget jeg læser om og skriver om. Jeg kender jo alt til deres liv og har aldrig set dem! (...) Tit er det forældrene og så bunker af papirer. Og særligt dem, der er anbragt udenfor byen – dem ser jeg aldrig!”

Flere sagsbehandlere fortæller om berøringsangst i forhold til at inddrage børnene i de komplicerede sager. Der er en tendens til at ville beskytte børnene mod at snakke om det, der foregår i familien, men som flere sagsbehandlere siger, så bliver der jo ikke talt om noget, som børnene ikke allerede ved. Det er deres liv og hverdag.

BETYDNING AF INDDRAGELSE

En af sagsbehandlerne problematiserer kravet om inddragelse og siger, at der er behov for at man forholder sig kritisk til den måde børnene inddrages på, så det bliver reel og løbende inddragelse og ikke bare et spørgsmål om at forholde sig til valg, der allerede er taget. Det giver muligheder for bedre løsninger og skaber ansvarlighed.

De sagsbehandlere, som lægger stor vægt på inddragelsen, fremhæver, at børnene kan være med til at komme med idéer, input og deres egen problemforståelse, som kan have betydning for de foranstaltninger, der sættes i gang. En af dem pointerer, at inddragelsen er vigtig f.eks. i forbindelse med, at et barn bliver anbragt, for at barnet accepterer anbringelsen. Det gør, at barnet har ro og kan koncentrere sig om skole og fritid og kan opfatte anbringelsesstedet som sit ”hjem”. Det giver stabilitet i barnets situation. Hvis barnet ikke accepterer anbringelsen, kan det have betydning for, om barnet accepterer de regler, der er på anbringelsesstedet og om der bliver konflikter eller andre problemer f.eks. også i skolen. Flere peger også på, at den konti-

oqaluttuaraat ataavartumik meeqqanik akuutitsineq meeqqap perornermini ajunngitsumik ingerlanissaanut sunniuteqartartoq, aammalu pingaaruteqartoq meeqqat anginerit inuusuttuaqqallu ataavartumik siunissartik pillugu qanoq eqqarsaateqarnerannik, ilinniaqqinnissaq aammalu inissinneqarsimareerlutik angerlareernerminni qanoq eqqarsaatersuuteqarnerannik oqaloqatigineqartarnissaat. Pitsaaqutit ilaattut sulianik isumaginnittut oqaluttuarisaat tassaavoq, meeqqanik akuutitsinikkut ilaqutariinni nukissaqassutsikkut isumalluutit annertunerulernissaat, aamma attaveqarfeqalernernik periarfissat annertunerulersinnaanerit. Tamanna ilaqutariinnut ataqatigiinnerusumik akuulernissamik kinguneqassalluni.

Tamaat isigalugu apersuinerit ersersippaat Inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu meeqqanik akuutitsisarneq assigiinngitsorujussusoq, qanoq annertutigisumik meeqqat akuutinneqartarnersut aammalu sulianik isumaginnittut akuutitsinissaminut suut pingaartilugit tunngavigisarnerai.

AKUUTITSINEQ PILLUGU INATSIT IMA OQARPOQ

§8. Meeraq qulileereersoq pillugu suliami aalajangiisoqannginnerani ajornanngippat sapinngisamik meeraq oqaloqatigineqassaaq. Meeqqap isumai ilanngunneqassapput aammalu ukiuinut inerisimassusianullu naleqqiullugu naleqquttumik pingaartinneqassallutik.

Imm. 2. Meeqqanut quliliisimanningsunut meeqqap inerisimasusiata suliallu suussusaata taamaattariaqartippagu meeqqap suliniutissamat qanoq isumaqarnera pillugu paasissutissat sapinngisamik pigineqassapput.

- Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr.1, 15.april 2003-meersumit tigulaagaq.

nuerlige inddragelse har betydning for, hvordan børnene klarer sig, når de bliver større og at det er vigtigt, at der løbende er en dialog med de større børn og unge om, hvad de har tænkt sig med fremtiden, med uddannelse og hvad der skal ske efter hjemgivelse. En af de fordele sagsbehandlerne fortæller om er, at inddragelse af barnet også giver bedre mulighed for at få afdækket eventuelle ressourcer i familie og netværk og muligheder for netværksanbringelse. Det giver en mere helhedsorienteret tilgang til familien.

Helt overordnet kan man på baggrund af interviewene konstatere, at der er meget stor forskel på, om børn inddrages, som de skal iht. Landstingsforordningen, hvor meget børnene inddrages og hvilken vægt sagsbehandlerne tillægger inddragelsen.

DET SIGER LOVGIVNINGEN OM INDDRAGELSE

§8. Inden der træffes en afgørelse i en sag om et barn, der er fyldt 10 år, skal der i videst mulig omfang finde en samtale sted med barnet. Barnets synspunkter skal inddrages og tillægges passende vægt i forhold til alder og modenhed.

Stk. 2 For børn under 10 år skal der i det omfang barnets modenhed og sagens art tilsiger det, i videst mulige omfang foreligge oplysning om barnets holdning til den påtænkte hjælpeforanstaltning.

- Uddrag af Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge.

Suliat ilaanni suna pillugu akuutitsisoqartannginnera ilaatigut assi-giissuteqartoq takuneqarsinnaavoq. Sulianik isumaginnittut sulias-sarpassuallit meeqqanik akuutitsinissamik pingaartitsisut amerlanerpaartaat suliamik ilinniarsimasuupput, kisiannili suliassanik nukinnginnartunik amerlasuutigut salliutitsisariaqartarlutik. Sulias-sanik ikinnerusunik tigummiqartunit tamanna pinngikkaangat (taakkunani aamma arlalissuit akuutitsisarput), tamanna patsiseqar-sinnaavoq tamatuma pingaassusaanik paasinnissimanninneq, sulianut tunngatillugu ilisimasassatigut amigaateqarneq, assersuuti-galugu meeqqanik oqaloqateqarnerup qanoq ingerlanneqarnissaa-nik ilisimasaqanngikkaanni, imaluunniit aqqissuussamik suliner-mik ilikkarsimannikkaanni. Amerlasuutigullu aamma tassaasarp-ut sulianik isumaginnittoqarfiit ikinnerusunik isumaginnikkut ilinniarsimasortallit. Tamatuma naqissuserpaa meeqqanut ilaquta-riinnullu immikkoortortaqarfinni isumaginnikkut suliner-mi su-liassaqarfimmik ilisimasaqarnissap pingaaruteqassusaa.

Der ses nogen tendenser i forklaringerne på, hvorfor inddragelsen i nogle tilfælde ikke sker. De sagsbe-handlere, som har rigtigt mange sager er i overvejende grad fagligt uddannede til arbejdet og lægger stor vægt på inddragelsen, men må ofte prioritere andre akutte ting. Når det ikke sker hos dem, der sidder med færre sager (og en del her inddrager også), så kan det skyl-des, at man ikke klar over vigtigheden, ikke har kom-petencer indenfor området f.eks. i forhold til, hvordan man griber en børnesamtale an, eller ikke har lært at strukturere sagsarbejdet. Samtidigt er det også der, hvor der er færrest sagsbehandlere med en socialfaglig baggrund. Det understreger vigtigheden af, at de so-cialfaglige kompetencer øges i børn- og familieafde-lingerne.

ILIUSSISSATUT PERIARFISSAT ATORTUSSALLU

MIO-p misissuineranut ”Inuk inuuvoq – qanorluuniit mikitigigaluaruni”-mut atatillugu meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut oqaloqatigaavut, tassungalu atatillugu aamma meeqqanik sullissinermik ilisimasallit inissiisarfinni sulisut aammalu angajoqqaarsiat oqaloqatiginerini erserpoq meeqqanut immikkut pisariaqartitsisunut iliuuseqarnissamut periarfissat eqqarsaatigalugit unamilligassaartoq. Tamanna tunngavigalugu sulianik isumaginnittut aperaavut, angajoqqaat meeqqallu nalorninartumik inissisimasut tapersernissaannut neqerooruteqarlutilluunniit iliuuseqarnissaminnut periarfissaqarsorinersut.

Misissuinitinni Kalaallit Nunaanni kommunit sisamaasut tamaasa misissuivigaavut, tamannalu isumaqapoq sinerissami sumiinneq apequtaalluni isumaginnikkut sullissinermi atugassarititaasut assigiinngitsorujussuusut. Immini ersereerpoq sumiiffinni mikinerusuni Nuummisut periarfissagissaartigaluni iliuuseqarnissamut neqerooruteqartoqarsinnaanngitsuq. **Taamaattorli apersorneqartut tamarlunnangajammik tikkuarpaat iliuusissanik periarfissaasuarneq.**

INISSIIVIGINEQARTARTUT

Inissiivissanik naleqquttunik amigaateqarneq pingaarnertut sulianik isumaginnittunut artukkiisarpoq. Sumiiffinni arlalinni sulianik isumaginnittut oqaatigaat meeqqanut anginerusunut inuusuttunullu inissiiniartarneq ajornartorsiutaasooq. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnit taakku tigujumaneqarneq ajorput – pingaartumik atornerluinermik ajornartorsiuteqaraangata – aammalu angajoqqaarsiaasartut meeqqanik angisuunik meerarsiaqalertinniarlugit ajornakusoortarpoq. **Tamatuma ilaatigut kingunerisarpaa inuusuttut taperserneqaratik angerlartinneqartarnerat.** Aamma inuusuttunut pinerluuteqarsimasunut isertitsiviunngitsumik periarfissanik allanik amigaateqartoqarnera tikkuarneqarpoq.

Sumiiffimmi ataatsimi arlallit oqaluttuaraat inuusuttut ataatsimoortut inooqataaermikkut ajornartorsiuteqartorujussuit atornerluisusullu allamik periarfissaqanngimmat angajoqqaarsiaasartunut inissinneqartartut. Tamatuma kingunerisarpaa angajoqqaarsiat assigiinngitsut akornanni nooqattaartariaqartarnerat, angajoqqaarsiaasartut artortarmatigut. Inuusuttut tassaasarpud atuannitsoortartut imertartullu. Inuusuttuni ataatsimoortut iluini aamma kinguaassiuutitigut atornerluineq pisarpoq. Sulianik isumaginnittut taakkununga tunngatillugu iliuusissaasuapput, kiisalu suliasamat piginnaasaqarlutik inissiiviusinnaasut suliniutaasinnaasullu amigaatigalugit, inuusuttut inuunerminni ingerlariaqqinnissaannut atuarnernullu ikiorsiussutaasinnaasut.

Sumiiffinni allani angajoqqaarsianut tunngatillugu unammilligassat taakkartorneqarput. Siullertut sumiiffit ilaanni angajoqqaarsiat naammattut amigaatigineqarput – aamma nukinginnartumik inissiisoqassatillugu – naak kommuni tamanna pillugu iliuuseqaraluarpoq. Aappassaattut sulianik isumaginnittut arlalissuit oqaluttuaraat, angajoqqaarsiat amerlasuutigut meeqqamik tigumiaqarnissaminnut

HANDLEMULIGHEDER OG REDSKABER

I forbindelse med MIOs undersøgelse ”Et menneske er et menneske – lige meget hvor lille det er”, hvor vi interviewede anbragte børn og i den forbindelse også talte med en række børneprofessionelle i institutioner og plejeforældre, blev det tydeligt, at der er nogle udfordringer i forhold til handlemuligheder for børn med særlige behov. Vi har derfor spurgt sagsbehandlere, om de synes, at de har de handlemuligheder og tilbud, som de har behov for at kunne støtte udsatte familier og børn.

Vores undersøgelse dækker alle Grønlands fire kommuner, og det betyder, at der også er meget forskellige vilkår for det sociale arbejde alt efter, hvor i landet man er. Det giver sig selv, at der ikke kan være de samme muligheder og tilbud på mindre bosteder som i Nuuk. **Alligevel peger næsten samtlige interviewede på manglende handlemuligheder.**

ANBRINGESESSTEDER

Især mangel på egnede anbringelsessteder er noget af det, som fylder for sagsbehandlere. Flere steder oplyste sagsbehandlere, at der er problemer med at få anbragt store børn og unge. Døgninstitutionerne vil ikke have dem - især ikke hvis de samtidigt har et misbrug - og det er svært at få plejefamilier til at tage store børn. **Resultatet bliver nogle gange, at den unge hjemgives uden støtte.** Også i forhold til unge kriminelle peges der på behov for andre muligheder end anstaltsanbringelse.

Et enkelt sted fortæller flere om en gruppe unge med massive sociale problemer og misbrug, som anbringes i plejefamilier, fordi der ikke er andre muligheder. Det har den konsekvens, at de skifter rundt mellem forskellige plejefamilier, fordi plejefamilierne ikke magter dem. Det er unge, som pjækker og drikker. Der sker også seksuelle overgreb i gruppen. Sagsbehandlere mangler handlemuligheder i forhold til gruppen og herunder blandt andet kvalificerede anbringelsessteder og projekter, som kan rumme de unge og hjælpe dem videre med deres liv og skolegang.

Andre steder italesættes generelle udfordringer i forhold til plejefamilier. For det første er der nogle steder problemer med at finde plejefamilier nok – også til akutanbringelser – på trods af en proaktiv indsats fra kommunens side. For det andet fortæller en del sagsbehandlere, at plejefamilierne ofte ikke er klædt på til opgaven, især ikke hvis de får børn med massive pro-

tulluartauneq ajortut, pingaartumik meeqqat annertuunik ajornartorsiuteqartillugit imaluunniit meeqqat angisuut inuusuttuaranngulersut pineqartillugit. Tamanna ajornartorsiutinik pilersitsisarpoq, aammalu pissutaasarluni sumiiffiit ilaanni nalunaarutiginnissutinik arlalissuarnik tigusaqartoqartarneranut, meeqqat inuusuttullu angajoqqaarsiani inissinneqareersimasut pillugit.

Sulianik isumaginnittut aammalu aqutsisut oqaluttuaraat, angajoqqaarsianngoratarsinnaasut oqaluttuunniartarisik sunik nalaaqarsinnaanerit pillugit, aammalu Ilaqutariinnermut Pisortaarfip angajoqqaarsianik pikkorissaanermik aaqquuttuutaaganut peqataanissamut periarfissaqarneranik ilisimatitsisarlutik. **Taamaakka-luartoq arlallit naliliipput, siusinnerusukkut pikkorissaasoqartareeraluartoq angajoqqaarsiat suliassamut tamatumunnga piukkunnartut suli pikkorissarneqarnissaminnik pisariaqartitsisut aammalu pikkorissarnernut atatillugu pitsaanerumik atugassaqartitaalersartut**, tassunga ilanngullugu sulinerminni akissarsiaasarluaminnik annaasaqarnerminni taarsiiffigineqarnissamut periarfissaqarlutik. Angajoqqaarsiaasartunut annikippallaamik neqerooruteqarsinnaaneq pillugu ernumassuteqarlutik oqaatigaat, amerlasuutigut meeqqanik ajornartorsiuteqangaatsiartunik tiguisarmata. Akerlianik arlallit tikkuarpaat, angajoqqaarsiaqartitsilluni meeqqanik inissiisarneq meeqqap attaveqaateqalernissaanut periarfissagissaartitsinerusartoq, ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni sulisunut paarlagaattunut sanilliullugu, meeqqap angajoqqaarsiallu akornanni attaveqatigiinneq pitsaasumik ingerlagaangat.

**KALAALLIT NUNNAANI MEEQQAT 7 PROCENTIISA
MISSAAT ANGERLARSIMAFFIUP AVATAANUT
INISSINNEQARSIMAPPUT**

**TAAKKU 77 PROCENTIISA MISSAAT
ANGAJQQAARSIANUT INISSINNEQARSIMAPPUT**

*Deloittep 2011-mi Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinnut
tunngatillugu misissuina naliineralu.*

Sumiiffimmi ataatsimi sulianik isumaginnittup oqaluttuaraa meeqqanik arlalinnik ilaqutariinnit ataatsineersunik inssiivigineqarsinnaasunik nassaarnissaq ajornartorsiutaasartoq. Sulianik isumaginnittoq malillugu tamatuma kingunerisinnaasarpaa pingaarnersiuisariaqartarneq, meeqqat nukinnginnarnerpaamik ikiorneqartariaqartut salliutillugit inissinneqartariaqartarlutik, sinneri inissaqalernissamik tungaanut ilaqtutaminniiginnartut.

Sumiiffinni arlalinni aamma ajornartorsiutitut taaneqarpoq meeqqat mikisuaqqat inssiivissarsiniartarnerisa ajornartorsiutigineqartarnerat, angajoqqaarsiaasartut amerlanerit suliffeqartarmata, aammalu meeqqerivinnut meeraqqerivinnullu inissaqartitsisoqartanngimmat. Sulianik isumaginnittup ataatsip oqaluttuaraa, tamatuma kingunerisaanik meeqqat mikisut nunaqarfinni inissinneqartariaqartartut - arlaqarnerusut sulineq ajormata - angajoqqaaminnut attaveqarsinnaanissartik iluaqutigisinnaagaluarlugu. Sulianik isuma-

blemer eller store børn i pubertetsalderen. Det giver problemer og er en af årsagerne til, at man nogle steder modtager en del underretninger på børn eller unge, som allerede er anbragt i en plejefamilie.

Både sagsbehandlere og ledere fortæller, at de forsøger at fortælle potentielle plejefamilier om, hvad de kan forvente og at de informerer om mulighed for at deltage i plejefamiliekursus arrangeret af Departementet for Familie. **Alligevel vurderer flere, at der, på trods af tidligere kurser, er behov for at plejeforældre bliver klædt bedre på til opgaven** og at de får bedre vilkår i forbindelse med kurser, herunder mulighed for at få dækket tabt arbejdsfortjeneste. De giver udtryk for bekymring i forhold til, at der er for få tilbud til plejefamilier, som ofte modtager meget belastede børn. Omvendt peger flere på, at anbringelse i plejefamilier giver barnet bedre mulighed for at danne relationer end institutionsanbringelse med skiftende personale, hvis matchet mellem barnet og plejefamiliens kompetencer er vellykket.

**CA. 7 % AF ALLE BØRN
I GRØNLAND ER ANBRAGT**

**CA. 77 % AF DISSE ER
ANBRAGT I PLEJEFAMILIE**

*Deloitte's analyse og evaluering af
Døgninstitutionsområdet, 2011.*

Et enkelt sted italesætter en sagsbehandler en problematik ift. at finde anbringelsessteder, som kan tage flere børn fra samme familie. Resultatet bliver iflg. sagsbehandleren ofte en prioritering som gør, at kun de mest akut truede børn anbringes, mens resten bliver i familien til der findes pladser.

Flere steder peges også på problemer i forhold til at finde anbringelsessteder til helt små børn, fordi de fleste plejeforældre arbejder og der ikke er tilgængelige daginstitutionspladser herunder vuggestuepladser. En sagsbehandler fortæller, at konsekvensen nogle gange er, at små børn anbringes i bygder i stedet – hvor flere ikke arbejder - selv om de ville have gavn af kontakt til deres biologiske forældre. En sagsbehandler efterlyser flere muligheder for døgnanbringelse for hele familien

ginnittup ataatsip ujjartorpa aangerlarsimaffiup avataanut inissiinginnissaq pinaveersaarniarlugu inissiisarfinnik ilaqutariinnut tamarmiusunut periarfissaqarsinnaaneq, meeqqap aangerlarsimaffiminit qimagutinneqarnissaa pinngitsoortinniarlugu. Taassuma ilaqutarit 70-it missaanniittut pisariaqartitsisutut nalilerpai, taakkunangali ikittuinnarnut inissaqarpoq.

AAQQIISUTISSAT, SULIARINNINNEQ TAPERSIINIUTINILLU ILIUUSEQARNEQ

Allat akissuteqarput suliniuteqarfiginninnissamut tapersiiniutinillu iliuuseqarfiginninnissamut periarfissat amigaataasut. Meeqqanut aammalumi ilaqutariinnut periarfissat taamaattut amigaatineqarput.

Meeqqanut tunngatillugu arlallit ujjartorpaat – ingammik aqutsisut – **aaqqiisutissanik periarfissat pitsaanerusut, periarfissatut piuk-kunnaateqartutut toqqarneqarsinnaasunik**. Taakku ilaata ataatsip oqaatigaa meeqqat siusissukkut ajoquserneqarsimasut amerlasuutigut illersorneqarsinnaanngitsumik inissinneqartartut. Assersuutitut taavaa meeqqat siusissukkut ajoquserneqarsimasut qanimut attaveqatiginninnermik pilersitsisinnaassuseqanngitsut ilaqutariinnut inissinneqartarnerat. Tamatuma kingunerisaanik meeqqamut ilaqutariinnullu ajornartorsiutit annertuut pilersitsiviusarput, aallaqqaataaniilli inissivigineqarsinnaasumik allamik neqerooruteqartoqartariaqarsimasinnaasarualuni.

Amerlasuutigut meeqqanut tarnip nakorsaaniq oqaloqateqarnissamut utaqqineq sivisoorujussusinnaasarpoq, arlallillu tikkuarpaat eqqortumik neqerooruteqarsinnaaneq kigaallassimaartinneqartartoq nappaatip suussusersinissaa amigaatineqaraangat. Meeraq inuusuttorluunniit arlalitsigut ajornartorsiuteqarsinnaavoq pisariaqartitsilluniluunniit, nappaataa suussusersineqanngikkaluartoq, taamaattorli assersuutigalugu Ulloq unnuarlu aangerlarsimaffinnut immikkoortortap ujjartorpa iliuusissatut pilersaarut naappaammik suussusiliineq pissarsiaasariaqartoq, meeqqap eqqortumik neqeroorfigineqarnissaa siunertaralugu.

Sumiiffiit ilaanni aamma ajornartorsiutaavoq nukingertumik inissiisoqartillugu tarnip pissusaanik ilisimasalimmik qanimut suleqateqarsinnaaneq, meeqqamut angajoqqaanullu tapersersuinissaa siunertaralugu pilertortumik pilersaarusiortoqarnissaa pisariaqartinneqartillugu.

Nuummi allaat, iliuuseqarnissamut periarfissagissaarnerpaaffiusutut oqaatineqarsinnaasumi, sulianik isumaginnittut iliuuseqarnissamut periarfissaalatsisarneq nukillalaarnartutut oqaatigaat, tamatuma ajornarpaatut kingunerisinnaasarlugu meeqqat suliap aallartisimalaaginarnarnerani aangerlarsimaffiup avataanut inissinneqartariaqartarnerat, ilaqutariit ajornartorsiutaat suliarineqarsinnaanngimmata. Ilaqutariit Ilaqutariinnut sullissiviup suliaanut naleqqutinngikkaangata – assersuutigalugu annertuumik atornerluisoqartillugu imaluunniit tarnikkut napparsimasoqartillugu – imaluunniit ikiorserneqarnissaminnik taakani iluaquserneqarsinnaanngippata taava neqeroorutaasinnaasunik allanik soqanngilaq. Sulianik isumaginnittut atornerluisunut katsorsarneqarnissamik periarfissiisinnaanissat ujjartorneqarpoq, (massakkut inersimasoq imminut tunngatillugu sulianik isumaginnittumut saaffiginnilluni akuerineqarsinnaavoq), tarnikkut peqqissaatit

med henblik på at undgå, at barnet skal fjernes fra hjemmet. Hun vurderer, at der er ca. 70 familier, der har behov, mens der kun ganske få pladser til familier.

UDREDNING, BEHANDLING OG STØTTENDE FORANSTALTNINGER

En anden gruppe svar handler om manglende muligheder for behandling og støttende foranstaltninger. Det gælder både ift. børn, men i høj grad også muligheder for familier.

I forhold til børnene efterlyser flere – især ledere – **bedre udredningsmuligheder, som der kan træffes kvalificerede valg på baggrund af**. En af dem siger, at en konsekvens bl.a. er, at tidligt skadede børn ofte bliver placeret i anbringelser, som ikke er hensigtsmæssige. Hun nævner som eksempel tidligt skadede børn, som ikke er i stand til at knytte tætte relationer, som anbringes i plejefamilier. Det giver i det lange løb store problemer både for barnet og for familien, og der burde måske fra starten være givet et andet anbringelsestilbud.

Ofte er der lang ventetid på at tale med en børnepsykiater og flere peger på, at det rette tilbud nogle gange bremses af mangel på en diagnose. Barnet eller den unge kan have en række problematikker og behov, uden at have fået en diagnose, men alligevel efterspørger f.eks. Døgninstitutionsafdelingen en handleplan med en diagnose for kunne give det rette tilbud til barnet.

Nogle steder er det også et problem at få en psykolog tilknyttet i forbindelse med akutanbringelser, hvor der er behov for hurtigt at få lagt en plan for, hvordan barn og forældre kan støttes.

Selv i Nuuk, hvor handlemulighederne alt andet lige må antages at være flest, giver sagsbehandlerne udtryk for frustrationer over manglende handlemuligheder, som i yderste konsekvens betyder, at børn bliver anbragt ret tidligt i et forløb, fordi der ikke kan arbejdes med familiens problemstillinger. Hvis familien ikke passer i målgruppen for Familiecentret – f.eks. pga. massivt misbrug eller psykisk sygdom – eller ikke kan profitere af et forløb der, så er der mangel på andet at tilbyde. Der efterlyses mulighed for at sagsbehandlerne kan bevilge misbrugsbehandling (nu skal den voksne henvende sig til egen sagsbehandler for at få det bevilget), terapi, behandling til barnet eller voksne i familien. Nogle gange er der individuelle problemstillinger, som der må arbejdes med, før der kan arbejdes med familien. Der efterlyses også tid til

sinissamat, meeqqanut imaluunniit ilaqutariit iluanni inersimasunut katsorneqarnissamik periarfissiinnaanerit ujtartorneqarluni. Ilaatigut inuit ataasiakkaat ajornartorsiutaat aaqiiviginiarneqaaqqaartari-aqartarput, ilaqutariit sullinneqalertinnagit. Oqaloqatiginnittarnissamik neqeroornissamat piffissaqarfiginninnissaq aamma ujtartorneqarpoq, aammalu inuit qanimut attaveqatigisartagaat annertunerusumik suleqatiginissaat kiisalu oqilisaassinissamik neqerooruteqarsinnaanissaq ujtartorneqarlutik.

Sulianik isumaginnittut amerlasuut ilaqutariit ajornartorsiortarneranut atornerluineq annerpaatut pissutaanerarpaat, aammali taakkununga tunngatillugu iliuuseqarnissamik ajornartorsiutaanerarlugu. Pingaartumik sinerissami illoqarfinit ujtartorneqarpoq najugaq qimannagu atornerluisunik katsorsaasinnaanissamat pitsaanerumik periarfissaqarnissaq. Sulianik isumaginnittut arlalinnit aamma tikkuarneqarpoq meeqqanik, aqqanillit tikillugit allaat, inuusuttunillu atornerluinermik katsorsaasinissamat pisariaqartitsisoqartoq. Atornerluinermi katsorsartinnissamat inersimasut ullumikkut kisi-mik neqeroorfineqarsinnaapput.

INUUSUTTUNUT TUNNGATILLUGU ILIUUSEQARNISSAMUT PERIARFISSAT

Inuusuttut tassaapput, sulianik isumaginnittut arlallit isumaat malillugu, meeqqat atuarfiannit anereerermik kingorna soriarfissamin-nik aallunneqarnissaminillu amigaateqartartut. Taakku amerlasuut neqeroorutini periarfissanilluunniit amigaateqartarput, meeqqat atuarfianni aalakkaasumik atuarsimangikkaangamik.

Meeqqanik inuusuttunillu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peq-qussutaat nr.1, 15.april 2003-imeersoq periarfissiivoq suliniuteqareerermi malinnaanissamik, aammalu iliuuseqarluni aallartereersimasat ingerlatiinnarnissaannut inuusuttut pisariaqartitaanut naapertuuppat, aammalu inuusuttup tamanna akuerisimappagu. Taa-maattorli, sulianik isumaginnittut arlallit naapertorlugit, suliniuteqareerermi malinnaasqartarpoq tamanna qinnutigineqarsima-gaangat, naak arlaqartut pisariaqartitsisaraluartut. MIO-p misissu-inerani ”Inuk inuuvoq – qanorluunniit mikitigigaluaruni”-mi meeqqanik sullissinermut ilisimasallit amerlasuut ujtartorpaat, inuu-suttut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut inersima-sunnngornermut ikaarsaariarneranni tapersorsorneqarnissaasa ami-gaatigineqarnerat, oqaluttuaraallu inuusuttut qanoq ajornartorsiute-qaleqqittarnersut tassangaannartumik namminiilernermi, qanoq ingerlaqqinnissaminik pilersaarutitaqangitsumi aammalu ilisimasalinnik qanimut attaveerukkaangamik. Tamanna sulianik isumaginnittut naqissuserneqarpoq. Sulianik isumaginnittut arlal-lit aamma oqaluttuaraat, inuusuttut 18-it tungaannut ukiullit oqaloqatiginissaannut piffissaqaratik, siunissami periarfissaat pilersaarutaallu pillugit, taamatutaaq inuusuttoq 18-ileereeraangat inersimasunut sulianik isumaginnittut pitsaasumik ikaarsaartinneqarnissaa pinngitsoortinneqarluni.

Kommunit piumaffigaavut suliniuteqareerermi malinnaanissaq kommuniminni qanoq atugaritigineeraat pillugu nassuiaateqaqqul-lugit, kommunilli marluinnaat tamanna akissuteqarfigaat. Nuummit ilisimatitsissutigineqarpoq suliniuteqareerermi malinnaaneq/sivit-

at tilbyde samtaleforløb og arbejde mere med netværket, samt mulighed for at tilbyde aflastning.

Rigtigt mange af sagsbehandlerne taler om misbrug, som den store årsag til problemerne i familierne, men også et område, hvor der i stor grad mangler handlemuligheder. Især byerne på kysten efterlyser bedre muligheder for misbrugsbehandling lokalt. Der peges af flere af sagsbehandlerne også på behov for misbrugsbehandling til børn og unge helt ned til 12 år. I dag er der kun tilbud om misbrugsbehandling til voksne.

HANDELMULIGHEDER I FORHOLD TIL UNGE

De unge er en gruppe, som flere af sagsbehandlerne mener, der mangler tilbud til og fokus på, i tiden efter de går ud af folkeskolen. For mange af dem er der ingen tilbud og ingen muligheder, hvis de ikke har haft en stabil skolegang.

Landstingsforordning nr. 1 af 15. april 2003 om hjælp til børn og unge giver mulighed for at yde efterværn og fortsætte igangværende foranstaltninger, hvis det stemmer overens med den unges behov og hvis den unge samtykker. Alligevel etableres der iflg. flere sagsbehandlerne kun efterværn, hvis der søges om det, selv om flere har behov. I forbindelse med MIOs undersøgelse ”Et menneske er et menneske - lige meget hvor lille det er” var mange af de børneprofessionelle omkring de anbragte børn også optagede af den manglende støtte til de unge anbragte ved overgangen til en voksertilværelse og de beskrev, hvordan unge får problemer igen, når de pludseligt skal klare sig selv, uden en plan for hvad de videre skal og uden kontakt og støtte fra det professionelle netværk. Dette understøttes af sagsbehandlerne udtalelser. Flere sagsbehandlerne fortæller også, at der ikke er tid til at have en dialog med de unge, i tiden op til de fylder 18 år, om muligheder og planer for fremtiden, ligesom der heller ikke sker en ordentlig overlevering til voksensagsbehandleren, når den unge fylder 18 år.

Vi har også bedt kommunerne redegøre for omfanget af efterværn i deres kommune, men kun to kommuner har forholdt sig til dette. Nuuk oplyser, at der er etableret efterværn/forlænget børneforsorg for en mindre gruppe på ca. 15 unge. I samme kommune efterlyser

sukkamik meeqqamik isumaginnineq inuusuttunut 15-it missaan- niittunut ingerlanneqartoq. Kommunimi tassani sulianik isumagin- nittut ujartorpaat inuusuttunut nalorninartorsiulernissaminut qa- nittunut iliuuseqarnissamut periarfissaqarsinnaanissap sukumiine- rusumik sammineqarnissaa. Qeqqata Kommuniata suliniuteqareer- nermi malinnaasarnerup qanoq annertutigisumik atorneqarnera pillugu paasisutissiinnigilaq, paasisutissiissutigaluguli ikiorsiiniu- tinik arlalinnik atugaqartarlutik, soorlu immikkut ikiorteqar- tisinikkut, assigiinngitsutigut aningaasanik ikiorsiinikkut, asser- suutigalugu nammineq initaarnermut atatillugu, atornerluinermi katsorsartinnermut atatillugu, aammalu ilaqutariinnut sullissivim- mut innersuussisarnikkut.

NEQEROORUTISSAQ EQQORTOQ PIGINEQARPA?

Sulianik isumaginnittut aqutsisullu ikiorsiiniutitut pigineqartut pil- lugit sukumiinerusumik oqaluserinninnissaq ujartorpaat, taakkulu aamma ilaqutariinnut meeqqanullu pisariaqartitsisunut naleqqut- tuunersut ujartorlugit. Sulianik isumaginnittut arlallit isumaqarput, ilaqutariinnik ilisimanninnertik pisariaqartitaat naapertorlugit sul- lissinissaminut iluaqutaassagaluartoq.

Aqutsisup ataatsip tamakkiisumik isigalugu pingaarnertut neqerooru- taasinnaasunik iliuuseqarnissamullu periarfissanik periuseqarnissa- mik pisariaqartitsisoqarnerarpa. Taasariaqartoq tassaavoq, mee- rarpassuit ullumikkut ulloq unnuarlu angerlarsimaffinniittut assi- giinngitsorpassuarnik ajornartorsiuteqarmata, assersuutigalugu su- miginnagaanertik aallaavigalugu ajoqusersimasunik, tarnimikkut ajornartorsiortunik, atuarfimmi angusalunnermikkut atassuteqarner- mikkullu ajornartorsiuteqartunik, kiisalu inooqataanermi ajornartor- siuteqartunik. Ajornartorsiutit ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit ne- qeroorutaannut tulluannigitsut. Amerlasuutigut tassaasarpur meeqqat periarfissiissummiit periarfissiissummut allamut ingerlatinneqaqat- taartut, assersuutigalugu attaveqaatinut inissiinermiit angajoqqaarsia- nut imaluunniit ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut, imaluunniit angajoqqaarsiaminnit imaluunniit ulloq unnuarlu angerlarsimaffim- mit anisitaasut pissusilersuutitik pissutigalugit. Aamma tassaasin- naapput meeqqat neqeroorutigineqartut iluini tigummineqarsinnaan- ngitsut, imaluunniit nappaataasa sunaassusersineqarnerani periarfi- siissummut tulluarunnaartut. Tassaapput meeqqat aaqqissussaanerup iluani uteqattaartinneqalersartut, taamaalillutillu aaqqissuussaaner- mik aammalu periarfissiissutit pitsaasumik imminnut kinguneqarnis- saannik tatiginnikkunnaartartut. Aqutsisoq isumaqarpoq, tamanna meeqqanik amerlasuunik unammilligassanik ullumikkut pilersitsisi- masoq, tikkuarlugulu periarfissiissutinik meeqqat ajornartorsiutaan- nik iluarsiniutaasinnaasunik aalajangersimasumik pisariaqartit- sisoqartoq. Iluarsiniutaasinnaasoq tassaasinnaavoq meeqqat pinga- sunut sisamanulluunniit ikittunnguakkuutaarlugit sammineqartarnis- saat, taamaalilluni meeqqat ataasiakkaat qanimut aallunneqarnis- saannik periarfissiilluni, imaluunniit meeqqanut inuusuttunullu ataasi- akkaanut allanik periarfissiinnissaq. Kingullertut taaneqartoq aqutsi- sumit allamit aamma ujartorneqarpoq, periarfissiissutinik sumiiffim- minillu unammilligassaqaereersumit.

Tikkuarneqartut ilagaat inuttut ataasiakkaatut aaqqissuussamik angajoqqaanut neqerooruteqarsinnaaneq, assersuutigalugu aningaa-

sagsbehandlere mere fokus på handlemuligheder ift. gruppen af sårbare og udsatte unge. Qeqqata Kommu- nia forholder sig ikke til omfanget af efterværn, men oplyser, at man der arbejder med en række hjælpefor- anstaltninger, som spænder fra bevilling af støtteper- son, forskellige former for økonomisk støtte f.eks. til etablering i egen bolig, misbrugsbehandling og hen- visning til familiecenter.

ER DET DE RETTE TILBUD, DER ER TIL RÅDIGHED?

Både sagsbehandlere og ledere efterlyser dialog og drøftelse af de hjælpeforanstaltningen, der er til rådigh- ed og om disse passer til familiernes og børnenes be- hov. Flere sagsbehandlere mener, at deres viden om familierne kunne være med til at målrette indsatserne til behovene.

En leder peger helt overordnet på et behov for en mere helhedsorienteret tilgang til tilbud og handle- muligheder. Pointen er, at mange af de børn, der er på døgninstitution i dag, har en række problemer f.eks. både skade som følge af omsorgssvigt, psykiske pro- blemer og evt. diagnose, ringe skolekundskaaber og tilknytning, samt sociale problemer. Problemer som ikke passer til døgninstitutionernes tilbud. Det er ofte børn, som går fra det ene tilbud til det andet f.eks. fra netværksanbringelse til anbringelse i pleje- familie eller på institution eller som bliver smidt ud af plejefamilie eller døgninstitution på grund af de- res adfærd. Det kan også være børn, som ikke kan rummes i tilbuddene eller har fået en diagnose, som gør, at de ikke længere er i målgruppen for et bestemt tilbud. Det er børn, som bliver kastebolde i systemet og som mister tilliden til systemet og til, at tilbud- dene vil dem noget godt. Lederen mener, at det har skabt en gruppe børn, som er en stor udfordring i dag og peger på behov for tilbud, som kan rumme børne- nes forskellige problemstillinger og arbejde med de specifikke børns specifikke problemstillinger. En mulig løsning kunne være mindre enheder med 3-4 børn, som kan give et tættere fokus på det enkelte barn eller alternativt tilbud til enkelte børn eller unge. Sidstnævnte efterlyses også af en anden leder, som i forhold til tilbud også er udfordret af geografi- en.

Der peges også på behov for mere individuelt tilret- telagte tilbud til forældre med f.eks. økonomisk råd- givning, psykologbehandling, misbrugsbehandling eller hjælp til at udvikle arbejdsmarkedskompetencer, så hjælp til forældrene kan forebygge, at barnet får

saqarnerup tungaatigut siunnersuineramik, tarnip pissusaanik ilisimalimmit katsorsarneqarnissamik, atonerluinermit katsorsarneqarnissamik imaluunniit sulisinnaassutsikkut piginnaangorsarnissamik ikiorneqarnermik, taamaalilluni angajoqqaanik ikiuinikkut meeqqap ikiortariaqarnermik pisariaqartitsinera imaluunniit ajoquserneqarnissaa pitsaaliorneqarsinnaammat. Amerlasuut aamma isumaqarput qanimut attaveqarfigisartakkat nukissaqarluartut tapersuisutut maligassiuisutullu annertunerusumik atorneqarsinnaasut.

Apersuinermi akissutini amerlasuuni maluginiagassaasumik sammineqartoq tassaavoq, itinerusumik ajornartorsiutinik ajornartorsiutillu pilersarnerannut pissutaasunik samminnissinnaaneq, ersiutaasut kisiisa aallaavigalugit iluarsiiviginiarlugillu qisuariarfiginagit. Assersuutigalugu arlalinnit taaneqarpoq imigassamik ajornartorsiuteqarneq immiini kisimi isiginiarneqarsinnaanngitsoq, kisiannili inooqataanikkut ajornartorsiuteqarneq tunngavigalugu aallaaveqartutut isiginiartariaqartut, iluarsiiisuteqarniarnerillu tamakkii-sumik isiginninnermik aallaaveqartariaqarlutik.

behov for hjælp eller bliver skadet. Flere mener også, at der i højere kan trækkes på netværk og ressourcerpersoner i nærmiljøet, der kan fungere som støtte og rollemodeller.

Et gennemgående tema i mange af de svar, vi har fået ved interviewene, er behovet for at gå skridtet dybere og arbejde med årsagerne til problemerne i stedet for kun at behandle eller handle på symptomerne. Flere nævner f.eks., at alkoholproblemer ikke kan ses isoleret, men må ses på baggrund af de sociale problemer, som ligger bag og at tilgangen må være helhedsorienteret.

AAQISSUUSSANIKKUT AJORNARTORSIUTIT

Sulianik isumaginnittut aperigaangatsigit pisariaqartitatik naapertorlugit neqeroortutissaqarnersut, taakkunangga arlallit sulianik isumaginnittutut iliuuserisinnaasamittut periarfissatik aallaavigalugit akissuteqarneq ajorput, kisiannili sumiiffimmini meeqqanut inuusuttunullu periarfissiisutit tamakkiisumik isigalugit akissuteqartarlutik. Arlallit erseqqissarpaat inuusuttunut sunngiffimmi sammisassat amigaatigineqartut, tamatumalu kingunerisaanik inuusuttut akornanni ajornartorsiutit amerliartortut. Inuusuttut susassaaleqipput. Naggaterpiaatigit tamatumala kingunerisarpaa inuusuttut ajornartorsiutillit pillugit suliasat amerlanerulernerat. Sulianik isumaginnittut ataatsip kingunerineqarsinnaasut ima oqaatigai:

”Perulluliornerit, aserorterinerit, naamaarniarnerit, tillinniarnerit allallu taava amerlanerulissapput...”

Taakku saniatigit pisariaqartinneqartutut tikkuarneqarpoq inuusuttut tikillugit suliniarnerit, ulluunerani unnukkullu ujartuilluni eqeersimaartumillu suliniarnerit annertusarneqarnissaat pisariaqartinneqartoq, taamaalilluni ajornartorsiutit pitsaaliorneqarsinnaammata imaluunniit annertusivallaannginnerini aquneqarsinnaaniassammata. Sumiiffinni amerlasuuni sulianik isumaginnittut aamma oqaluttuaraat, ilaqutariinnik inooqataanikkut ajornartorsiuteqartunik sullissinermi meeqqerivinni inissat amigaataasarnerat ajornartorsiutaasoq (aamma nukinginnartumik pisoqartillugu) taamatullu inissanut tunngasut. Arnat inuusuttut meerartaartut nammineq initaarnissamik periarfissaqanngitsut angajoqqaaminni, inooqataanikkut ajornartorsiutilerujussuarni, soorlu atornerluinermik annertuumik ajornartorsiutilinni najugaqaannartariaqartarput. Suliniummut Siusissukkut iliuuseqarnissamut tamanna annertuumik unammilligassaqartitsivoq, nassaarsiullaqqissutsimillu pisariaqartitsiviulluni.

ILIUUSISSATUT PILERSAARUTIT

Inatsit atuuttoq malillugu angerlarsimaffiup avataanut inissinermi tamatigit iliuusissanik pilersaarusiortoqassaaq – suleqatiginnilluni aamma pinngitsaaliisummik inissiisoqartillugu – aamma annertuumik ikiorsiiniutinik aallartitsisoqartillugu, imaluunniit angajoqqaat meeqqalluunniit tamanna kissaatigippassuk. Iliuusissatut pilersaarut inunnut ataasiakkaanut tunngasuusaaq, siunnerfilimmillu meeqqamut ikiorsiinissaq qulakkiissallugu. Siunertaq, ikiorsiisutit siviussusaa aammalu ilaqutariinnut ikiorsiisutinik taanna imaqassaaq. Ukiumoortumik naliliiffigineqartassaaq inissinermi siunertarineqartoq eqqutitinneqarnerisooq, iliuusissatullu pilersaarut pisariaqartitsineq naapertorlugi nalilersoqqinneqartassalluni.

STRUKTURELLE PROBLEMER

Når vi har spurgt sagsbehandlerne, om de har de tilbud, de synes, der har behov for, så forholder flere af dem sig ikke udelukkende til de handlemuligheder, de har som sagsbehandlere, men til de tilbud, der er til børn og unge generelt i deres samfund. Flere understreger, at der mangler fritidstilbud til de unge og at konsekvensen er stigende problemer i netop denne gruppe. De unge keder sig. Det betyder i sidste ende, at der bliver flere sager om unge med problemer. En af sagsbehandlerne siger om konsekvenserne:

”Så sker der masser af uroligheder, hærværk, snifning og tyveri og alt muligt...”

Derforuden peges der på behov for at styrke miljøarbejdet og det opsøgende og aktive arbejde i nærmiljøerne både i dag og aftentimer, så problemer kan forebygges eller håndteres i opløbet. Mange steder fortæller sagsbehandlerne også om mangel på daginstitutionspladser (også akut) og boliger, som et problem i arbejdet med familier med sociale problemer. Unge piger, som får børn, bliver pga. manglende mulighed for egen bolig, boende hos forældre med massive sociale problemer som f.eks. omfattende misbrug. Det er en stor udfordring i forhold til projekt Tidlig indsats og betyder, at man må være meget kreative.

HANDLEPLANER

Ifølge gældende lovgivning skal der udarbejdes handleplaner ved alle anbringelser - både frivillige og tvangsanbringelser – samt ved omfattende foranstaltninger eller hvis forældre eller barn ønsker det. Handleplanen skal være individuel og sikre en målrettet indsats for barnet. Den skal angive formål, varighed af indsatsen, samt støtteformer til familien. Der skal årligt tages stilling til, om anbringelsen stadig opfylder formålet og handleplanen skal revideres ved behov.

Kommunit paasissutissanik piumasaqarfigaavut, meeqqat kommunimit ikiorserneqartillugit iliuusissamik pilersaarusiortarfingeqartarnerut pillugit. Kommunit paasissutissiissutai:

QAASUITSUP KOMMUNIA

Paasissutissiissutigineqanngilaq

QEQQATA KOMMUNIA

Sisimiut: Qaqutigoortumik iliuusissatut pilersaarusiortarfingeqartarpoq

Maniitsoq: Paasissutissiissutigineqanngilaq

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Sapinngisamik meeqqat tamarmik iliuusissatut pilersaarusiortarfingeqartarput, ukiumoortumik nutarsarneqartartumik. Nutarsaanissaq suliaasaqarpallaarnej pissutigalugu ajornartorsiutaasinnaasarpoq.

KOMMUNE KUJALLEQ

Qaqortoq: Iliuusissatut pilersaarusiortarfingeqartarpoq, taakkulu atavartumik nutarternegarlutillu nalilersoqqinneqartarput. Ataat-sip paasissutissiissutigaa iliuusissatut pilersaarusiortarfingeqartarput (pissutaa oqaatigineqanngilaq)*

Illoqarfinnit allanit kisitsisinik tunniussisoqanngilaq.

Kommunit paasissutissiissutigineqartut tunngavigalugit, sumiif-fiit ilaanni inatsit tunngavigalugu iliuusissatut pilersaarusiortarfingeqartarnerut pillugit amigaateqarpoq, meeqqanullu ataasiakkaanut tamanna annertuumik kinguneqarsinnaalluni, ikiorsiiniuti-tut ingerlanneqartoq meeqqap pisariaqartitaanut ineriartorneranullu naleqqutinngippat.

SULIANIK ISUMAGINNITTUT

Sulianik isumaginnittut iliuusissatut pilersaarutininik suliaqartarnerat pillugu aamma aperaavut. Tamatumani anguniarparput paasissalugu iliuusissatut pilersaarusiortarnerut, annertuumik suliniuteqarfinginninnernik aallartitsisoqartillugu, aammalu iliuusissatut pilersaarutit nalilersuivigeqqinneqartarnerut, kiisalu meeqqat iliuusissanik pilersaarusiortarnerut qanoq akuutinneqartarnerut paasiniarlugu.

Iliuusissatut pilersaarusiortarnerit pillugit ataatsimoortumik takusutissiisoqanngilaq, immikkoortortami aalajangersimasumi ataat-simi iliuusissatut pilersaarusiortarnej pingaartillugu sulissutigineqartartoq eqqaassanngikkaanni, taannalu aqutsinikkut pingaarnerutitsinermik aallaaveqarsorinarluni. Tamatuma saniatigut iliuusissatut pilersaarusiortarnerup pingaartinneqannginnerusarnera assi-giissuteqarpoq sulianik isumaginnittut suliaassarpassuaqaraangata, aammalu suliaassat nukinnginnartut amerlagaangata.

* *Qaqortuminngaanniit paasissutissat sullissisinik ataasiakkaanit nalunaarsugaapput. Immikkoortortaminngaanniit katersagaanatik.*

Vi har bedt kommunerne komme med oplysninger om, om der laves handleplaner, når børn modtager hjælp fra kommunen. Kommunerne oplyser:

QAASUITSUP KOMMUNIA

Ikke oplyst.

QEQQATA KOMMUNIA

Sisimiut: Der laves sjældent handleplaner.

Maniitsoq: Ikke oplyst.

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Det tilstræbes, at alle børn har en handleplan som opdateres årligt. Det kan knibe med opdateringen grundet sagsmængden.

KOMMUNE KUJALLEQ

Qaqortoq: Der laves handleplaner og de opdateres og revurderes løbende. En enkelt oplyser, at hun ikke har lavet handleplaner (årsagen oplyses ikke)*

Der foreligger ikke tal fra de øvrige byer.

Som det fremgår af oplysningerne fra kommunerne, er der nogle steder store mangler ift. det lovpligtige arbejde med handleplaner og det kan have store konsekvenser for det enkelte barn, hvis den iværksatte indsats ikke støtter op om barnets behov og udvikling.

SAGSBEHANDLERNE

Vi spurgte også sagsbehandlerne om arbejdet med handleplaner. Målet var dels at finde ud af, om de laver handleplaner, når der bliver sat omfattende foranstaltninger i værk og om handleplanerne blive revideret, og dels at finde ud af, hvordan børnene bliver inddraget i arbejdet med handleplanerne.

Der tegner sig ikke et samlet billede af arbejdet med handleplaner, ud over at prioriteringen af arbejdet ofte er gennemgående i en specifik afdeling og synes at hænge sammen med en ledelsesmæssig prioritering. Derfor er der en tendens til, at handleplanerne nedprioriteres, hvis sagsbehandlerne har mange sager og mange sager, der skal handles i akut.

* *Fra Qaqortoq er der indkommet oplysninger fra de enkelte sagsbehandlere, istedet for en samlet vurdering for hele afdelingen.*

Sumiiffimmi ataatsimi sulianik isumaginnittunik aamma qaninnerpaatut aqutsisuanik apersuinitinni iliuusissatut pilersaarutit aalluluarneqarput, oqaluttuarineqarlunilu meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut tamarmik iliuusissatut pilersaaruisorfigineqarsimasut. Aqutsisulli ilutigittillugu paasissutissiisutigaa pilersaarusiit pitaassusaat assigiinngiaartoq. Ilaat pitaasorujussuarmik suliaapput, ilaalli taamaallaat *suliarineqartussaanerat* pissutigalugu suliarineqartarlutik.

Sumiiffinni iliuusissatut pilersaaruisorfiuneeq ajortuni, imaluunniit annikinnerusumik pissusissaatut suliaqartarfiusuni, sulianik isumaginnittut assigiinngitsunik nassuiaateqarput. Ilaat isumaqarput suliassat amerlassusaannut tunngatillugu pingaarnersiuneq taamalu aamma piffissaq apeqqutaasoq, ima paasillugu sulianik isumaginnittut ilaqutariinnik amerlasuunik oqaloqateqarnissartik pingaarnerutittaraat, taavali aamma journalinut allattuilluni suliassat aammalu iliuusissatut pilersaaruisornissat salliutinneqannginnerusarlutik.

Iliuusissatut pilersaarutit nalilersoqqinneqarnissaasa pimoorusamik aallunneqannginnerat pingaartumik maluginiagassaavoq, naak inatsisip atuuttup naqissuseraluaraa angerlarsimaffiup avataanut inissiinerit ukiumoortumik nalilersoqqinneqartassasut, aammalu iliuusissatut pilersaarut meeqqap pisariaqartitaanut naleqqusarneqartassasoq. Sulianik isumaginnittut amerlasuut oqaluttuaraat, meeqqat ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmiittut, imaluunniit angajoqqaarsiani ingerlalluartutut nalilerneqarsinnaasuni najugaqartut taakkuusartut salliutinneqakkajuttanngitsut. MIO-p meeqqat inissinneqarsimasut kommuninut attaveqartarnerat pillugu misissuinerani paasisanut tamanna assingusorujussuavoq, pasitsaassimanarmat meeraq inissinneqareeraangat attaveqarneq, pisariaqartitanullu assigiinngitsunut tunngatillugu naleqqussaasarneq killeqalersartoq. Tamanna sulianik isumaginnittumit ataatsimit naqissuserneqarpoq, taassuma oqaluttuarimmagu taakkuusartut nipitunerpaamik nilliasut, imaluunniit assersuutigalugu efterskolemut qinnuteqartut malitseqartitsivigineqartartut. Tamanna ingerlaavartumik pineq ajorpoq, aammalu meeqqamut amusartumi tulleriaattut akornanni nalaatsornerinnarmik inissisimasumut pineq ajorluni.

Assersuutigalugu sulianik isumaginnittoq ataaseq, meeqqanut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasunut iliuusissatut pilersaarutit malitseqartinneqarlutilluunniit nalilersoqqinneqartarneranut apeqqummut ima oqarpoq:

”Maannakkorpiaq piffissaqanngilagut. Ukiut kingulliit attaveqarataluunniit angerlarsimaffinnut pulaarsimanngilagut. Angajoqqaarsiat pulaarnissaat periarfissaqarfigisimanngilarput, taamaaliortussaagaluarluta. (...) Misilissavarput, pissutigalugu takusinnaagatsigu sulianik amerlanerpaani iliuusissatut pilersaaruisortoqarsimanngitsoq”.

Et enkelt af de steder, vi har interviewet sagsbehandlere og nærmeste leder, er der meget fokus på handleplanerne og det oplyses, at der er handleplaner for alle anbragte børn. Ledelsen oplyser dog samtidigt, at kvaliteten af planerne er svingende. Nogle er rigtig gode og nogen laves kun, fordi de *skal* laves.

De steder, hvor der ikke eller mindre konsekvent bliver lavet handleplaner, har sagsbehandlere forskellige bud på hvorfor. Nogle mener, at det er et spørgsmål om prioritering ift. sagsmængde og tid forstået på den måde, at sagsbehandlere prioriterer at have samtaler med mange familier, men så nedprioriterer det skriftlige arbejde med journalføring og udarbejdelse af handleplaner.

Især synes revidering af handleplaner at være et område, som der ikke er stort fokus på, selv om gældende lovgivning slår fast, at anbringelser skal revurderes årligt og handleplanen tilpasses barnets behov. En stor del af sagsbehandlere fortæller, at det ofte er de børn, der er på institutioner eller i plejefamilier og hvor man umiddelbart vurderer, at det går godt, der bliver nedprioriterede. Det hænger meget godt sammen med de oplysninger, MIO fik ved undersøgelsen af anbragte børns kontakt med kommunen, hvor indtrykket var, at når barnet først var anbragt, så var kontakt og tilpasning i forhold til specifikke behov begrænset. Det understøttes bl.a. af en sagsbehandler, som fortæller, at det kun dem, der råber højest eller laver en reel ansøgning f.eks. om efterskoleophold, der bliver fulgt op på. Det sker ikke regelmæssigt og det bliver ikke lavet for et tilfældigt barn i skuffen.

En sagsbehandler siger f.eks. til spørgsmålet, om der følges op og revideres handleplaner for de børn, som er anbragte:

”Lige for tiden har vi ikke tid. De sidste år har vi ikke haft kontakt eller taget på hjemmebesøg. Vi har ikke haft tid til at besøge plejefamilierne, som vi ellers skulle have gjort. (...) Vi vil forsøge, for vi kan se, at der i de fleste sager ikke er handleplaner.”

Sumiiffiit ilaanni pingaarnersuineq, sulianik isumaginnittup oqaluttuarnera naapertorlugu, aqutsisoqatigiinnit ilisimaneqarlunilu inner-suussutigineqarpoq, taamaalilluni meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasunut malinnaavigineqarnissaat kingullinneqarluni, sulianut nukingernarusunut sanilliullugu. Kingulliusineq aamma pisarpoq suliani angerlartitsinissanut tunngasuni, tamannalu meeqqanut ataasiakkaanut annertuumik kinguneqarsinnaalluni.

Iliusissatut pilersaarusionermi meeqqat akuutinneqartarnerannut tunngatillugu, sulianik isumaginnittup oqaluttuarnerisa takutippaat, iliuusissatut pilersaarutit ilaat sulianik isumaginnittunit suliarineqartartut, ilaallu angajoqqaat ilaatigullu meeraq inuusuttorluunniit peqatigalugu suliarineqartarlutik. Tamatuma paatsugassaangitsumik qularnaangilaa meeqqap suliap suliarineqarnerani akuutinneqarnissaminut ukiuinut atatillugu peqataatinneqartariaqartuunersoq.

Sulianik isumaginnittut arlallit uparuurpaat inuusuttunut annertuumik inooqataanermikkut ajornartorsiuteqartunut suleqataarusungitsunut tunngatillugu ajornartorsiut, taamalu iliuusissatut pilersaarusionerfigineqarsinnaaneq ajortut. Sulianik isumaginnittut assersuutigalugu nalaattarpaat inuusuttut angajoqqaaminut angerlartinneqartartut, naak taakku inuusuttumik tigusinissaminut nukisaqannginnertik erseqqissumik nalunaarutigereeraluaraat. Sulianik isumaginnittut oqaluttuarput, inatsit tunngavigalugu inuusuttup pingitsaalissummik inissinneqarnissaa periarfissaqaraluartoq tamanna atorneqarneq ajortoq, inuusuttup ineriartorneranut aarlerinartoqaraluartorluunniit. Tamatuma piviusumik kingunerisarpaa inuusuttut inooqataanermikkut annertuumik ajornartorsiuteqareersut siunnerfeqanngitsumut angerlartinneqartarnerat. Sulianik isumaginnittut pi-sortat sumiginnaaneratut tamanna isigaat, isumaqarlutillu inuusuttorpassuit tamatumani eqqorneqartut.

Iliusissatut pilersaarutit suliarineqartartut pitsaassusaannut tunngatillugu, aqutsisup ataatsip ajornartorsiut sulianut amerlasuunut aamma iliuusissatut pilersaarusionermit tunngatillugu nalaattakani tikkuarppaa. Iliusissatut pilersaarusionermi piffissalersuineq amigaatigineqartarpoq. Taanna ima oqarpoq:

”Uannut sakkortunerpaasarpoq meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqaraangat, nalullugulu qanoq siviisutigisanersooq, nalullugu qaqugu anaanartik ataartarillu takoqqissanerlugit, aamma nalullugu sulianik isumaginnittoq qaqugu takoqqissanerlugit. Tamanna pinngitsoorata aaqqiissuteqarfisariaqarparput. Pissutigalugu tamatigut meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissiinitsinni meeraq paasitinneqartariaqarpoq ”Massakkuugallartooq ukioq ataaseq tassaniisaatit, kingornalu oqaloqatigeqqikkumaarpugut”. Siviisusuligaanngitsumik angerlarsimaffiup avataanut inissiisarneq, imaluunniit suna pillugu angerlarsimaffimmiiginnarsinnaannginneq pillugu erseqqissumik nassuiaanneqannginneq atorsinnaanngilaq”.

Apersuinerit aammalu kommuninit paasissutissiissutigineqartut takutippaat, iliuusissatut pilersaarusionernut tunngatillugu sukaterisoqartariaqartoq, meeqqanut ikiorsiiniutinik aallartitsivigineqartunut tunngatillugu, taamaalilluni meeqqap inuusuttulluunniit nalunnginniassammagu ikiorsiiniut suna pilersaarutigineqarnerisooq, sumik siunertaqarluni, sooq pilersaarutaanersoq aamma qanoq siviisutigisumik ingerlassanersoq.

Nogle steder er prioriteringen, ifølge sagsbehandleres udsagn, kendt og anvist af ledelsen, så opfølgning nedprioriteres i sager med anbragte børn til fordel for mere presserende sager. Nedprioriteringen sker også i sager, hvor der skal tages stilling til hjemgivelse, hvilket kan have stor betydning for det enkelte barn.

I forhold til om børnene inddrages i arbejdet med handleplanerne, så viser sagsbehandleres udsagn, at nogle handleplaner laves af sagsbehandleren, mens andre laves i samarbejde med forældre og evt. barnet eller den unge. Dette afhænger ikke entydigt af, om barnet har en alder, hvor det bør inddrages i sagsbehandlingen.

Flere sagsbehandlere påpeger en problemstilling i forhold til unge med store sociale problemer, som ikke vil samarbejde og som der derfor ikke kan laves handleplaner for. Sagsbehandlerne oplever, at de unge så hjemgives f.eks. til forældre, som ellers klart har meldt ud, at de ikke magter den unge. Sagsbehandlerne fortæller, at man på trods af muligheder i lovgivningen vælger ikke at tvangsanbringe den unge i stedet, selv om der er risiko for den unges udvikling. Det betyder i realiteten at disse unge med massive og komplekse sociale problemer hjemgives til ingenting. Sagsbehandlerne oplever det som et svigt fra myndighedens side og mener, at det er noget, som berører mange unge.

Ift. kvaliteten af de handleplaner der laves, peger en leder på en problemstilling, som hun støder på i mange af de sager og handleplaner, hun ser. Der mangler tidsangivelser i handleplanerne. Hun siger:

”For mig at se er det værste, at et barn bliver anbragt, og de ved ikke hvor lang tid, de ved ikke, hvornår de skal se deres mor og far igen og de ved ikke, hvornår de ser sagsbehandleren igen. Det er virkeligt noget, vi skal have rettet op på. For hver gang vi anbringer et barn, skal barnet have at vide ”Foreløbigt skal du være her et år og så snakker vi sammen igen.” Det der med at være anbragt på ubestemt tid eller ikke få klar besked om, hvorfor man ikke kan bo hjemme, det dur ikke.”

Interviewene og oplysningerne fra kommunerne viser, at der er et behov for at stramme op på arbejdet med handleplaner for de børn, hvor der iværksættes foranstaltninger, så det enkelte barn eller den unge ved, hvilken indsats der er planlagt, med hvilket formål, hvorfor og hvor længe.

SULIASSAQARFIIT / SULIANILLU ILISIMASALLIT AKIMORLUGIT SULINEQ

Isumaginnikkut meeqqanik ilaqutariinnillu ajornartorsiortunik sullissinermi amerlasuutigut piumasaqaataasarpoq sulianik ilisimasalinnik suliassaqarfinni allaneersunik imaluunniit isumaginnitoqarfinni allaneersunik suleqateqarnissaq. Assersuutigalugu kommunimi sulianik isumaginnittoq, meeraq inatsit tunngavigalugu immikkut ikiorneqarnissaminik pisariaqartitsinersoq misissuiviginerani, atuarfinni, isumaginnitoqarfinni peqqinnissaqarfinnilu sulisunik suleqateqassaaq. Aamma suliniummi Siusissukut Iliuuseqarnermi, meeqqat isumagineqarnerminni sumiginnarneqannginnissaannik pinaveersaartitsinermik suliaqartussat, peqqinnissaqarfimmik, ikiorsiissutinik katsorsaannissamillu neqeroorteqartunik kiisalu inunnik isumaginnitoqarfimmik suleqateqarnissaat pisariaqarpoq.

Sulianik isumaginnittut aperaavut, kommuniminni suliassaqarfiit akimorlugit suleqatiginninnerminni suna pitsaasumik ingerlanersoq. Arlallit tamakkiisumik isiginnilluni periuseqarneq taavaat, tamanna pitsaasumik angusaqarnissamut periarfissiisarmat. Allat isumaqarput, suleqatigiinnerup pitsaasumik ingerlanissaanut suliassat ersarissumik ilisimaneqarnissaat apequtaasoq, aammalu assersuutigalugu aalajangersimasumik oqaluuserisassaqartarnissaq, taamaalilluni peqataasut tamarmik nalunnginniassammassuk suna suleqatigiissutigineqarnersoq.

Sumiiffinni tamani, sulianik isumaginnittunik aqutsisunillu oqaloqatiginniffitsinni, suliassaqarfiit akimorlugit, sulianik ilisimasallit akimorlugit aammalu isumaginnitoqarfiit akimorlugit suleqatigiinnerit pitsaasuunissaat tunngavigineqarpoq, taamaalilluni meeqqap ilaqutaasullu ikiortariaqartut ikiorneqarnissaat qularnaarneqassammat. Sumiiffiit ilaanni suliassaqarfiit akimorlugit suleqatigiinnerit periutsit atorneqarput, angajoqqaanut meeqqanullu iliuusissatut pilersaarusiortnerit suleqatigiissutigisarlugit, taamaatut qulakkearniarlugu meeqqat kisi-mik ikiorneqannginnissaat. Assersuutigalugu aalajangerneqartarpoq angajoqqaat atorneqarnissamut katsorsartinnissaannut iliuusissatut pilersaarusiortoqassanersoq. Aamma meeqqerivinnik, atuarfimmik peqqinnissaqarfinnilu suleqateqarnerit aallartinneqarsimapput, piaartumik iliuuseqarnissaq pisinnaaniassammat.

Sumiiffiit ilaanni suleqatigiinnerit pitsaavallaangitsumik ingerlapput, kommunip iluani aaqqissuussamik aaqqissuussaanginnerusumilluunniit suliassaqarfiit akimorlugit suleqatigiinnissamut ataatsimiititaliami suleqatigiinnerit pineqarlutik. Suliassaqarfiit akimorlugit aamma pitsaaliuinermi suleqatigiinnerit assigiinngitsorpasuumik unammilligassaqarfiupput. Sulianik isumaginnittut oqaluttuarnerat naapertorlugu tamakkiisumik eqikkaalluni naliliinissaq ajornakusoorpoq. Taamaatorli oqaatigineqarsinnaavoq amerlasuutigut suleqatigiinnerit pitsaane-rusinnaagaluartut, aammalu ingerlatsiviit assigiinngitsut tamatumunnga pisuutinneqartartut. Sumiiffiit ilaanni politiit ulapippallaarnertik pissutigalugu suleqatigiinnermut peqataasinnaaneq ajorput, allanilu inunnik isumaginnitoqarfiit suliassaqarfallaarnertik pissutigalugu ataatsimiinernut takkunneq ajorput. Suliassaqarfiit akimorlugit suleqatigiinniarnermi unammilligassat ilaattut taaneqarpoq - pingaartumik Kujataani Tunumilu - sulisut akornanni, soorlu peqqinnissaqarfinni, paarlakaan-nerujussuaq. Suleqatigiinnerup pitsaasumik ingerlalnissaanut piffissaq sivosooq atorneqartarpoq, suleqatigiinnerlu oqimaatsorujussuunngorsinnaasarpooq aallaqqaataaniit aallartittariaqartuarneq pissutigalugu.

TVÆRFAGLIGT/TVÆR- PROFESSIONELT ARBEJDE

I det sociale arbejde med udsatte børn og familier stilles der ofte krav om samarbejde med fagpersoner fra andre fag eller sektorer. F.eks. skal kommunens sagsbehandler i forbindelse med, at der laves en undersøgelse af, om et barn har behov for særlig støtte iht. gældende lov, samarbejde med fagfolk fra skole-, social- og sundhedsvæsen. Også projektet Tidlig Indsats, som skal forebygge omsorgssvigt, kræver samarbejde mellem sundhedsvæsenet, støtte- og behandlingstilbud og socialforvaltningen.

Vi spurgte sagsbehandlerne om, hvad der fungerer godt i tværfagligt arbejde i deres kommune. Flere udpeger den helhedsorienterede tilgang, det giver mulighed for, som den store gevinst. Andre mener, at en betingelse for et velfungerende samarbejde er en forventningsafstemning og f.eks. en fast dagsorden, som sikrer, at alle ved, hvad der samarbejdes om.

Alle de steder, vi har interviewet sagsbehandlere og ledere, er udgangspunktet, at der skal være et stærkt tværfagligt, tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde for at sikre, at der tages hånd om det udsatte barn og familien. Nogle steder bruger man bevidst det tværfaglige samarbejde som metode og arbejder sammen om at lave handleplaner for både forældre og børnene, som skal sikre, at ikke bare børnene støttes. F.eks. tages der stilling til, om der skal udarbejdes en handleplan med misbrugsbehandling for forældrene. Der er også etableret samarbejde med daginstitutioner, skolerne og sundhedsvæsen med henblik på, at der kan sættes tidligt ind.

Andre steder fungerer samarbejdet ikke helt så godt - det gælder både det formaliserede tværfaglige samarbejde i kommunernes tværfaglige samarbejdsudvalg og det mere uformelle. Der er mange udfordringer i det tværfaglige og forebyggende samarbejde. Det er vanskeligt at uddrage nogle generelle tendenser af sagsbehandlernes udsagn. Det kan dog siges, at der ofte er knas i samarbejdet og at det er forskellige instanser, der får skylden. Nogle steder er det politiet, der har travlt til at deltage i samarbejdet, og andre steder er det socialforvaltningen, som ikke møder pga. travlhed. En af de udfordringer, der nævnes for det tværfaglige arbejde - især i Syd- og Østgrønland - er den store udskiftning i personalet f.eks. i sundhedsvæsenet. Det tager tid at få et godt samarbejde i gang og samarbejdet bliver meget tungt, når der hele tiden startes forfra.

Flere sagsbehandlere fortæller, at der rykkes fra diverse samarbejdspartnere for, at der sættes forskellige foranstaltninger i gang, og at der generelt mangler for-

Sulianik isumaginnittut arlallit oqaluttuaraat, suleqatigisat assigiingitsut ikiorsiisutit assigiingitsut aallartinnissaannut nukingisaarisartut, aammalu isumaginninnerup iluani inatsisit ingerlatseriaatsillu pillugit suleqatigisat akornanni paasinninninneq annikittartoq, tamatumalu kingunerisaanik taakku piumasaat piviusunngortikkuminaattarlutik. Assersuutigalugu sulianik isumaginnittoq ataaseq oqarpoq, isumaginnittoqarfimmit sulissutiginnittoqarnerinnaanik suna tamarmi iluarsineqarsinnaanngitsoq – ilaqutariit aamma suleqatiginnikkusussuseqartariaqarput. Alla oqaluttuarpoq sulianik isumaginnittut tamatigut suleqatigisanit allanit nuannarineqarneq ajortut, amerlasuutigut taakku siusinnerusukkut kommunimik imaluunniit sulianik isumaginnittunik pitsaanngitsumik misigisaqarsimasuusarlutik, sulianut tunngatillugu iliuuseqarsimanngitsunik, taamaalillutillu suleqatigiinnissamut takkuttartut kamasaqarlutik, imaluunniit ilimasullutik sulianik isumaginnittoq taanna aamma pakatsisitsissasoq. Taanna isumaqarpoq, tamanna suliasaqarfiit akimorlugit suleqatigiinnissamut piffissaq annikippallaartoq, aammalu suliniutiginnissutissat allat amerlasuutigut sulianik isumaginnittunit aalajangerneqarnissaat apequtaasartoq, soorlu aningaasaqarnermut tunngatillugu. Piffissalersuineq suleqatigiinnermi arlallit ajornartorsiutaasutut isigaat, pissutigalugu sulianik isumaginnittoq ileqqoq malillugu tassaasarmat ataqatigiissaarillunilu pilersaarusiortuusartoq. Amerlasuutigut sulianik isumaginnittunut suliasarpassualinnut akornutissaasumik takkuttoqartarpoq. Ilaat ataaseq oqarpoq:

”... Suliassagut amerlangaarmata nalunartarpoq qaqugu pisinnaanerluta. Tamatigorluinnangajammi suliassat nukinginnartut suliarisarpavut”.

SULIFFIUP ILUANI SULEQATIGIINNEQ

Ingerlatsivinni ataasiakkaani suliffiup iluani suleqatigiinnerit amigaataanerat sulianik isumaginnittut tikkuarpaat, ilaqutariinnik sullissinernut pitsaanngitsumik kinguneqartartumik. Sulianik isumaginnittoq ataaseq ima oqarpoq:

”...Isumaqarpunga attaveqatigiinnippallaarlutalu suleqatigiinnippallaartugut, ilaqutariit tamakkiisumik isigaluni qanoq ikiorlugillu tapersorsornissaat eqqarsaatigalugu. Tassaniippoq iluatsinngitsoortarneq”.

Taassuma nassuiaatigaa assersuutigalugu tassaasinnasoq angajoqqaanut sulianik isumaginnittut akornanni attaveqatigiinneq amigaatigineqartoq, angajoqqaat tarnimikkut nappaateqarpata, imaluunniit angajoqqaat suliffissarsiuussisarfimmi sullissisuata aammalu meeqqamut suliamik isumaginnittup akornanni. Aamma aqutsisut angajoqqaanik meeqqanillu sullissisut akornanni sullisigineqartut aammalu neqerorutigineqartut assigiingitsut ataqatigiissarnissaannut pisariaqartitsisoqartoq takusinnaavaat. Assersuutigalugu meeqqanut piffissalikkamik oqilisaassinermik neqerooroqarsinnaanera, angajoqqaanullu tapersiiniutinik katsorsartinnernilluunniit neqerooruteqartoqarsinnaanera ataqatigiissassallugit periarfissaqassagaluarluni. Angajoqqaat ajornartorsiuteqartut sullisiginissaat aamma meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut angerlartinnissaannut tunngaviusussavoq. Ilaqutariit katsorsarneqarnissaat qitiussaaq, pissutigalugu ajornartorsiutit assigiingiiartut amerlasuujupput, taakkulu suliasaqarfiit akimorlugit suleqatigiinnikkut taamaallaat aaqiivigineqarsinnaallutik.

ståelse for lovgivning og procedurer indenfor det sociale område hos de øvrige parter, hvilket gør, at deres krav ikke står i forhold til det mulige. **En sagsbehandler siger f.eks., at alt ikke kan løses ved en indsats fra socialvæsnet – familierne skal også ville samarbejde.** En anden fortæller, at sagsbehandlere altid er populære hos samarbejdspartnere, som ofte tidligere har haft dårlige erfaringer med kommunen eller sagsbehandlere, der ikke har fået handlet i sagerne, og som derfor møder til samarbejdet med en vrede eller forventning om, at også denne sagsbehandler vil svigte. Hun mener, at det skyldes, at der ikke er tid nok til det tværfaglige arbejde, og at indsatserne ofte er afhængige af beslutninger fra sagsbehandlerne f.eks. i forhold til økonomi. **Netop tidsfaktoren ser flere som et problem i samarbejdet,** fordi sagsbehandleren traditionelt har den koordinerende funktion og står for planlægningen. Der kommer ofte noget i vejen for de sagsbehandlere, som har mange sager. En af dem siger:

”... Vi har bare så mange sager, at det ikke er til at vide, hvornår man kan. Vi arbejder jo nærmest altid på noget akut”.

INTERNT SAMARBEJDE

Også internt i de enkelte forvaltninger peger sagsbehandlerne på mangelfuldt samarbejde med negative konsekvenser for sagsarbejdet med familierne. En sagsbehandler siger:

”... Jeg synes ikke, vi kommunikerer nok og samarbejder nok for at have et helhedsperspektiv på, hvordan vi kan hjælpe og støtte op omkring familien. Det er der, hvor det går skævt.”

Hun forklarer, at det for eksempel kan handle om, at der mangler kommunikation mellem forældrenes sagsbehandlere, hvis forældrene er psykisk syge eller forældrenes sagsbehandlere i arbejdsmarkedsafdelingen og børnenes sagsbehandler. Også lederne ser et behov for, at indsatserne mellem forældre og børns sagsbehandlere og forskellige tilbud koordineres. Det giver f.eks. mulighed for at koordinere aflastende tilbud for børnene tidsmæssigt med støttende eller behandlende tilbud til forældrene. Det er også en forudsætning for, at børn, som er anbragt, kan hjemgives, at der arbejdes med forældrenes problemer. Fokus skal ligge på at behandle familien, for problemerne er mangeartede og meget forskellige og kan kun løses ved tværfaglighed.

NAAMMAGINARPA? ER DET GODT NOK?

Misissuinerup qularnaarpaa kommunit ilaanni isumaginnikkut sulianut piunasaqaatit, meeqqanut inuusuttunullu ikiorsiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu, naammassinissaat annertuumik unammilligassaqarfigigaa.

Inatsisip atuutisneqarneranut tunngatillugu unammilligassat assi-giinngitsorujussuupput, suliat Nuummi imaluunniit sinerissami suliarineqarnersut apeqqaalluni, ilaatigut tamatumunnga pissutaalluni isumalluutit iliuuseqarnissamullu, sulianik isumaginnittut periarfissaat. Assersuutigalugu katsorsaatitsinissamut periarfissaqarpa, isumaginninnerup iluani suliffissanut sulianik ilisimasaqarluartut kajungilersinneqarsinnaappat, aamma sulianik isumaginnittut ataasiakkaat suliaassat qanoq amerlatigisut tigummivaat? Taamaattumik meeqqanut tunngatillugu sulianik isumaginnittut sulinerminni atugaat tamakkiisumik isigaluni inerniliivigineqarsinnaanngilaq, taamaatorli pingaarnertut ajornartorsiutigineqartut tikkuarneqarsinnaallutik.

Misissuinermi sulianik isumaginnittut aqutsisullu namminneq suliamik pitsaassusaat, meeqqanullu ikiugassaminnut tunngatillugu kingunerisartagai pillugit naliliippat, assersuutigalugu nalunaarutiginnittoqartillugu qanoq sukkatigisumik qisuariatarnermut tunngatillugu, aammalu suliani meeqqat qanoq akuutinneqartarneranut tunngatillugu. Apersuinerit tunngavigalugit pingaarnertut iliuuserineqarsinnaasut pingasuupput:

- Sulianik isumaginnittut ilaasa suliassaasa amerlanerujussui – pingaartumik Nuummi – ajornartorsiutaavoq, suliat tamaasa naammassillugit suliarinissaannut, aamma nalunaarutiginnittoqartillugu sukkaasumik qisuariaateqarnissamut. Tamatuma takutippaa suliassaqarfimmi tamatumani amerlassusiliilluni, soorlu sulianik isumaginnittumut ataatsimut suliassat 35-40-nik, suliqartarnissap atuutisneqarnissaa pisariaqartinneqartoq, aammalu **sulisut amerlanerusut sulisorineqarnissaat** pisariaqartinneqartoq.
- Sulianik isumaginnittup suliassarpasuaqartarnera aamma suliamik suliqarnerup, soorlu akuutitsinissamik inatsisip malinneqarnissaata ajornartorsiutaasarnera, pinngitsoorani imminnut attuumassuteqartariaqanngillat. Tamanna ilinniagaqassutsip qaffasisusaanut attuumassuteqarnerusorinarpoq. Taamaattumik sulianik **isumaginnittut piginnaasaasa qaffassarneqarnissaat** suliassaavoq annertooq, sumiiffinni isumaginnikkut sullissinermi ilinniarsimasunik amigaaateqarfusuni.
- **Iliusissatut periarfissarititaasut** naammannersut, aamma ilaqtariinnut meeqqanullu annertuumik ajornartorsiuteqartunut sullissisut piginnaasaqarluarlutillu iliuuseqarsinnersuut misissorneqarnissaat pisariaqarpoq.

Undersøgelsen bekræfter, at kommunerne nogle steder har store udfordringer med at leve op til de krav, som stilles til sagsbehandlingen i Landstingsforordningen om hjælp til børn og unge.

Udfordringerne i forhold til, hvordan loven udmøntes, er meget forskellige alt efter, om sagsbehandlingen foregår i Nuuk eller ude på kysten, hvilket bl.a. hænger sammen med de ressourcer og handlemuligheder sagsbehandlerne har. Er der f.eks. tilgængelig behandling, er det muligt at tiltrække fagligt velfunderet personale til stillinger indenfor det sociale arbejde, og hvor mange sager sidder den enkelte sagsbehandler med? Der kan derfor heller ikke konkluderes noget generelt om vilkårene for sagsbehandlerens arbejde med børnesager, men der kan peges på nogle overordnede problemstillinger.

Det er sagsbehandlerne selv og lederne, som i undersøgelsen har vurderet kvaliteten af deres arbejde og betydningen for de børn, som de skal hjælpe for eksempel i forhold til, hvor hurtigt der reageres på underretninger og hvordan børnene inddrages i deres sager. På baggrund af interviewene kan man gøre tre helt overordnede betragtninger:

- Det høje sagstal, som nogle sagsbehandlere – specielt i Nuuk – sidder med, er et problem i forhold til at nå at arbejde i alle sager og reagere hurtigt på underretninger. Det viser et behov at få indført et vejledende sagstal for området f.eks. på 35-40 sager pr. sagsbehandler, samt et behov for **flere hænder til arbejdet**.
- Der er ikke nødvendigvis en sammenhæng mellem det, at en sagsbehandler sidder med mange sager og sagsbehandling, hvor der er problemer med at følge loven for eksempel i forhold til inddragelse. Dette synes snarere at hænge sammen med uddannelsesniveau. Der er således en stor opgave med at **opkvalificere sagsbehandlere**, de steder hvor der ikke er socialfagligt uddannede sagsbehandlere.
- Der er behov for at få set på om de **handlemuligheder**, der er til rådighed, er tilstrækkelige og kompetente til at håndtere til de komplekse problemer, de berørte familier og børn har.

KINGUNERI

Sulianik isumaginnittoq suliassaqarpallaaraangat, imaluunniit suliassaminut piukkunnangikkaangat meeqqanut tamanna kinguneqartartoq MIO-p apersuinerata paasinarsisippaa. **Tamakkiisumik isigalugu meeqqap ikiorserneqarnissani pisariaqartikkaa kommunip paasigaangagu, imaluunniit nalunaarutiginnittoqartilugu pilertortumik pitsaasumillu iliuseqarsinnaannginnek inuiaqatigiinni ajornartorsiutaavoq annertooujussuaq. Tamanna akuersaarneqarsinnaanngilaq.**

Meeqqat ikiorneqarnissaminik utaqqisariaqartarnerisa, imaluunniit pisariaqartitartik naapertorlugit ikiorneqanngivissortarnerisa saniatigut piffissaasuaneq isumaginninnerup iluani sullissinerup pitsaassusaanut aamma apeqqutaavoq.

Apersuinerit paasinarsisippaat, Inatsisartut peqqussutaatigut piumasaaqatigineqartutut meeqqat amerlasuutigut akuutinneqarneq ajortut. Tamatuma ilaatigut kingunerisinnaavaa, angerlarsimaffiup avataanut inissiiniarnermi asattuussinissaq ajornakusoortinneqartoq, sulianik isumaginnittut ilaqutariinnik oqaloqateqarnissaminut piffissaasuasarmata, aamma meeqqap paasisinnaasaanik eqqissimasumillu nassuiaanneqarnissaanut, taamaalilluni meeqqap eqqarsaatersuutiminik oqaatiginissinnaanera aammalu aalajangerneq pilugu paasinninnerunissaa anguneqarsinnaassagaluarimat. Ajornartorsiut aamma taanna ilaqutariinnut ikaarsaartitsinermi ajornartorsiutaavoq, taakku paasissutissat pisariaqavissut pissarsiarissagaluarimatigut, aammalu pisoq meeqqamut sakkortuallaannginnerussamat.

Ikorsiiniutit ataqatigiinnissaannut, soorlu angerlarsimaffiup avataanut inissiisoqartillugu aamma ajornartorsiutaavoq, pissutigalugu malittarinninnginnerup kingunerisarmagu meeqqap inuusuttulluunniit pisariaqartitaa aallaavigalugu ikorsiissutigineqartup atavartumik naleqqussarneqartannginnera. Misissuinerup takutipaa, sumiiffiit ilaanni qaqutigunnaq iliussisunik pilersaarusiortoqartartoq, aammalu sumiiffiit ilaanni inatsisikkut pisussaaffik naapertorlugi nalilersueqqittoqarneq ajortoq. Tamatuma inernerisarpaa meeqqat aaqqissuussaanerup iluani neqeroorutigineqartunut assignngitsunut ingerlateqattaarneqalersarmata, imaluunniit pisariaqartitartik aallaaviginagu neqeroorutitut tunniunneqartumiiginnersarnerat – paasingitsoorneqartumik. Tamanna meeqqat inuusuttullu ajornartorsiutaannik annertunerulersitsisumik assignngitsunut inisseeqattaarnernik kinguneqartarpoq. Taakku aaqqissuussaanermit sumiginnarneqarput. Meeqqat tassaapput peroriartornermini atugarliortut, aammalu inersimasunngornermini ingerlalluarlutik nammineersinnaassuseqarlutillu ingerlallernissaminut annertuunik unammilligassallit. Ajornertulersitsisartut ilagaat inersimasunngornermut ikaarsaarneranni annikitsuinnarmik sullinneqarlutik aallunneqartarnerat, aammalu inuusuttut suliuniteqarfigineqareersut 18-ileereernermini tapersorsorneqarnissaminik pisariaqartitsisut aaqqissuussamik suliniarfigineqarneq ajornerat.

Ajornartorsiut alla, sumiiffinnit arlalinnit taakkartorneqartoq tassaavoq ilaqutariit ajornartorsiutaat ataatsimut isigalugit suliariarfigineqarnissaannut periarfissaqartannginneq. Tassalu taannarpiaq, tassa ilaqutariinni ajornartorsiutit sulissutigineqarnissaat – aamma meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimagaluarpuunniit – siunissaq isigalugu meeqqap angerlarsimaffiminut uternissaanut apeqqutaalluinnartuuvoq.

KONSEKVENSER

Når sagsbehandlerne har for mange sager eller ikke er klædt på til det arbejde, de skal lave, har det konsekvenser for børnene, viser de interview, MIO har lavet. **Helt konkret er det et enormt samfundsmæssigt problem, at der ikke er ressourcer til en hurtig og kvalificeret indsats, når kommunerne finder ud af eller får en underretning ind på, at et barn har behov for hjælp. Det er ikke acceptabelt.**

Ud over at der er børn, som kommer til at vente på at få hjælp eller slet ikke får den hjælp, de har behov for, har tidspresset også betydning for kvaliteten af det sociale arbejde.

Interviewene viser, at børn ofte ikke inddrages, som de skal iht. Landstingsforordningen. Det kan blandt andet betyde, at det kan være svært at lave en nænsom anbringelse, fordi det er svært for sagsbehandlerne at få tid til at snakke med familien og barnet stille og roligt i et sprog, som barnet forstår, så barnet udtrykke sine tanker om det, der skal ske og så barnet kan få en bedre forståelse af de valg, der er taget. Samme problematik gælder ift. overlevering til plejefamilier, så de har den nødvendige information, og så situationen ikke er så voldsom for barnet.

Det giver også problemer ift. kontinuitet i foranstaltningerne for eksempel ved anbringelser, fordi manglen på opfølgning gør, at indsatsen ikke løbende tilpasses barnets eller den unges behov. Undersøgelsen viser, at der nogle steder sjældent laves handleplaner, og at de flere steder ikke revideres i henhold til lovgivningen. Resultatet er børn, som kastes rundt i systemet mellem forskellige tilbud, eller børn som forbliver i tilbud, som slet ikke tilgodeser deres behov – uden at det opdages. Det giver en gruppe af børn og unge, som oplever mange skift og forskellige anbringelsessteder, som gør at problemerne forværres. De svigtes af systemet. Det er børn, som mistrives under deres opvækst, og som har meget dårlige odds for et velfungerende og selvstændigt voksenliv. Det forværres endvidere af, at der er meget lidt fokus på overgangen til voksentilværelsen og på at tilrettelægge efterværn for de unge, som har behov for støtte, efter de bliver 18 år.

En anden problematik, som der flere steder peges på, er manglende muligheder for at arbejde helhedsorienteret med familiernes problemer. Netop det, at der arbejdes med problemerne i familien – også selv om barnet evt. er blevet anbragt – er forudsætningen for, at barnet på sigt skal kunne komme hjem.

Undersøgelsen bekræfter, at ud over sagsmængde og kompetencer har også handlemulighederne stor betydning for den sociale indsats sagsbehandlerne kan lave. Når man spørger folk om, om de synes, de har det, de har brug for – i det her tilfælde handlemuligheder – så

MEEQQAT ILLERSUISUATA INNERSUUSSUTAI

BØRNETALSMANDENS ANBEFALINGER

MIO-p misissuineratigut kissaatigisimavara inunnik isumaginnittut sulinerminni atugassarisaasa meeqqanik ajornartorsiortunik sullisinerisa pitsaassusaannut qanoq sunniuteqarfigisarneraat qulaa-jaavigineqassasut, aammalu sammineqalernissaat kissaatigalugu. Siunertaanngilaq arlaannik assuarinninnissaq, kisiannili meeqqat pillugit sulianik isumaginnittut sulinerminni atugaasa pitsaanerulernissaannik kinguneqartussamik siunnersuuteqarnissaq, taamaalillutik meeqqanik ikiorneqarnissaminnik pisariaqartitsisunik ikiuinissaminnut pitsaanerumik periarfissaqaleqqullugit.

Meeqqat ajornartorsiortut pillugit suliat naammaginatut nalilernerqarpat, taava uanga isumaqarpunga, isiginiassallugu pingaaruteqartoq sulianik isumaginnittut taakkuunngimmata meerartatsinnik inuusuttortatsinnillu suliniuteqarfiginninnerup pitsaassusissaanik aalajangiisartut. Isumaginninnikkut (piukkunnartumik) pisoq, aammalu ikiorsiinitut sorliit pisariaqartinneqarnersut pillugu naliisarput - tamanna piffissaqarfigineqaraangat. **Sulianik isumaginnittut meeqqamut ilaqatariinnullu pisut pillugit pitsaasumik suliaqarnissaannut aqutsinerup qanoq ittuunera aalajangiisuvooq, sulisussanik naammattunik tunisinikkut, aaqqissuussinikkut aammalu sulianut ilisimasaqarnissamik qulakkeerinninnikkut. Taamaammat suliat ingerlanneqarnerinut akisussaasuseq – aamma inatsit tunngavigalugu sulinermi amigaatigineqartut ilanngullugit – sulianik isumaginnittunut kisimi tutsineqarsinnaanngilaq.**

Isumaqarpunga ernumanartoqartoq kommunit ilaasa suliat amerlassusaannik, tulleriiaareriaatsimik aammalu suleriaatsimut tunngatillugu apeqqutit MIO-p nalunaarutigeqqullugit piumasaasa kinissaat ajornakusoortimmassuk akisinnaanngivillugilluunniit.

Meeqqanut ikiortariaqavissortunut atugassarititaasut pitsanngortineqassappata tamanna politikikkut piumassuseqarfigineqartariaqarpoq, sulisussaartariaqarluni aammalu suliat ilisimasaqarfigineqartariaqarlutik, kiisalu suliat qanoq pitsaanerumik suliarineqartarnissaannik pilersaarusiortoqartariaqarluni.

Jeg har med MIOs undersøgelse ønsket at sætte fokus på og afdække, hvordan vilkårene for sagsbehandlingen påvirker kvaliteten af sagsarbejdet med udsatte børn. Målet har ikke været at banke nogen oven i hovedet, men at komme med konstruktive forslag til at skaffe bedre forhold for de sagsbehandlere, som arbejder med børnesager, så de bliver i stand til bedre at hjælpe de børn, som har behov for hjælp.

Når det vurderes om det arbejde, der gøres for de udsatte børn, er godt nok, så synes jeg, at det er vigtigt at holde for øje, at det ikke er sagsbehandlerne, som prioriterer og lægger niveauet i forhold til den indsats, der gøres for vores børn og unge. De foretager (ideelt set) en socialfaglig vurdering af situationen og de indsatser eller hjælpeforanstaltninger, der er behov for - hvis de har tid til det. **Sagsbehandlerne muligheder for at kunne lave en god udredning af barnet og familiens situation afgøres på ledelsesmæssigt niveau i form af tildeling af ressourcer, organisering og sikring af faglige kompetencer. Ansvar for praksis - og de mangler der er ift. lovgivningen – kan derfor ikke udelukkende placeres hos sagsbehandlerne.**

Jeg synes, det er bekymrende, at det for nogle kommuner har været svært/umuligt at redegøre for både sagstal og prioritering og praksis ift. de spørgsmål, MIO har bedt om redegørelser for.

Hvis det skal lykkes at bedre vilkårene for de mest udsatte børn, så kræver det politisk vilje, ressourcer og faglighed, samt en plan for hvordan vilkårene for sagsarbejdet kan bedres.

AAJA CHEMNITZ LARSEN

Meeqqat Illersuisuat – Børnetalsmand

TAAMAATTUMIK INNERSUUSSUTIGAARA

- ◉ *Kommunalbestyrelsit qaammatit pingasut iluini suliaasaqarfimmik tamatuminnga namminneq misissuissasut – iliuuseqarlutillu!*
- ◉ *Kommunit aamma Kalaallit Nunaanni isumaginninnermi siunnersortit peqatigiiffiat NIISIP suliaassat aalajangersimasumik amerlassuilerneqartalernissaat pillugit oqaloqatigiissasut.*
- ◉ *Suliaasaqarfunerpaani sulianik isumaginnittut atorfillit amerlineqassasut.*
- ◉ *Sulianik isumaginnittut isumaginninnikkut ilinniagaqanngitsut piginnaangorsarneqarnissaannut pilersaarusiortoqassasoq.*
- ◉ *Sulianik isumaginnittut sulinerannut pitsanngorsaataasinnaasut misissorneqassasut, taakkununnga ilaallutik suliat suliarineqarnissaannut najoqqutassat imaluunniit – kissaatigineqartutut – elektroniskimik sulianut aaqqissuussissummik peqalernissaq.*
- ◉ *Iliuuseqarnissamut periarfissat misissuataarneqassasut, aammalu ilaqutariit meeqqallu annertuunik ajornartorsiuteqartut ikiorneqarnissaannut periarfissat pitsanngorsaaviginissaat sulissutigineqassasoq.*
- ◉ *Iliuusissatut pilersaarusiornissat suliarineqartarnissaat aallunneqassasoq, meeqqallu ataasiakkaat toraagalimmik ataqatigiissumillu ikiorserneqarneranut qulakkeerinnittussatut atorlugu.*
- ◉ *Naalakkersuisut kommunillu nalinginnaasumik nakkutilliisussaataaernerat nukittorsarneqassasoq.*

JEG ANBEFALER DERFOR AT

- ◉ *kommunalbestyrelsen indenfor 3 måneder laver deres egen undersøgelse på området – og handler!*
- ◉ *kommunerne indgår i en dialog med Grønlands socialrådgiverforening NIISIP om at få fastsat vejledende sagstal.*
- ◉ *der ansættes flere sagsbehandlere, de steder hvor sagstallet er højt.*
- ◉ *der er udarbejdes en plan for et kompetenceløft for de sagsbehandlere, som ikke har socialfaglige kompetencer.*
- ◉ *der ses på redskaber, som kan støtte sagsbehandlerne i sagsarbejdet, herunder arbejdsgangsbeskrivelser eller – på ønskesedlen – elektroniske sagsstyringsprogrammer.*
- ◉ *der ses på de handlemuligheder, der er til rådighed og arbejdes på at udvikle tilbud, der understøtter familierne og børnenes komplekse problemstillinger.*
- ◉ *der sættes fokus på, at handleplaner skal laves og bruges som et værktøj til at sikre kontinuitet og en målrettet indsats, som understøtter det enkelte barns behov.*
- ◉ *det generelle tilsyn både i Naalakkersuisut og kommunerne styrkes.*

INATSIMMIT PIVIUSUMUT

**MEEQQANIK INISSIINERUP NALAANI
ISUMAGINNINNERMI SULLISSINERMI PISSUTSIT**

AAQQISSUISUT Aaja Chemnitz Larsen aamma Jørgen Chemnitz

ALLAASERINNITTOQ Trine Nørby Olesen

APERSUISUT Aaja Chemnitz Larsen,
Helle Hammeken-Holm aamma Trine Nørby Olesen

NUTSERISQQ Else Jensen

ILUSILERSORNERA Nuisi

ASSIT Jørgen Chemnitz, Nuisi

NAQINNEQARFIA DAM grafisk

MIO 2014, nr. 1

**SAQQUMMERSITAQ UUNGA SAAFFIGINNILLUNI
PISSARSJARINEQARSINNAAVOQ**

Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit sullissivik MIO

Issortarfimmut 1A

Postboks 1290

3900 Nuuk

Kalaallit Nunaat

mio@mio.gl

FRA LOV TIL PRAKSIS

**EN UNDERSØGELSE AF VILKÅRENE FOR
DET SOCIALE ARBEJDE MED BØRN**

REDAKTION Aaja Chemnitz Larsen og Jørgen Chemnitz

TEKST Trine Nørby Olesen

INTERVIEWS Aaja Chemnitz Larsen,
Helle Hammeken-Holm og Trine Nørby Olesen

OVERSÆTTELSE Else Jensen

LAYOUT Nuisi

FOTOS Jørgen Chemnitz, Nuisi

TRYK DAM grafisk

MIO 2014, nr. 1

**PUBLIKATIONEN KAN FÅS
VED HENVENDELSE TIL**

Børnerettighedsinstitutionen MIO

Issortarfimmut 1A

Postboks 1290

3900 Nuuk

Grønland

mio@mio.gl

Kommunip ingerlatsiviini meeqqat pillugit suliaqarnermi atugassarititaasut, meeqqanullu kinguneqaataasartut nalunaarusiami matumani qulaajarneqarput. Kommunini sisamaasuni sulianik isumaginnitunik aqutsisunillu oqaloqateqarnernik nalunaarusiaq aallaaveqarpoq, takussutissiivorlu meeqqanik pisariaqartitsilluinnartunik sukkasuumik suliassanillu ilisimasalinnit sullissinissamut qulakkeerininnissamut annertuumik unammilligassaqartoq. Ajornartorsiutit sukumiilluinnartut pingasut nalunaarusiami ersersinneqarput, inuiaqatigiittut iliuseqarfigisariakkavut.

- Sumiiffiit ilaanni **sulisukippallaarpoq**, tamatumalu kingunerisaanik sulianik isumaginnittut sukkasuumik suleriarnissaminut periarfissaqarneq ajorput, meeqqat ikiorneqarnissamik pisariaqartitsisut kommunimut nalunaarutigineqartillugit.
- Sulianik isumaginnittut **piginnaasamik qaffassarneqarnissaat** pisariaqartinneqarpoq, taamaalilluni pingaartumik isumaginninnerup iluani ilinniagaqarsimanngitsut sulianik imaannaanngitsunik suliaqarsinnaanermut piginnaanngorsarneqassammata.
- **Suleriarnissamut periarfissiissutit** naammannersut, aammalu meeqqanut ilaqaataasunullu ajornartorsiutinik qaangiiniarnermi atorsinnaassuseqarnerisut misissorneqartariaqarput.

Amigaateqarpoq, inuiaqatigiinni ikiorneqarnissaminut pisariaqartitsinerpaajusunut meeqqanut toqqaannartumik sunniuteqarnerluttumik. Nalunaarusiaq takussutissiivoq, sulianik isumaginnittut qanoq sukkatigisumik suliakkiissummut qisuariarnerat, meeqqat qanoq innerannik malittarinninneq aammalu meeqqat namminneq pillutik suliaqartoqarneranut malinnaatinneqartarnerat sunniuteqartartut. Taamatuttaaq sunniuteqartarput iliussissatut pilersaarusiortoqarsimanersaq, tassuunakkut qulakkeerneqarluni ataqatigiissumik siunnerfilimmillu sulisutiginninneq, meeqqat ataasiakkaat pisariaqartitaat aallaavigalugit.

Nalunaarusiornermi siunertarineqanngilaq sulianik isumaginnittut, annertuumik suliaqartut – amerlasuutigut pitsaavallaanngitsumik sulinerminni atugassaqartitaallutik – uparuartorneqarnissaat. Nalunaarusiornermi unammilligassat tungavissinneqarlutillu erseqqissarneqarput, kiisalu isumaginninnikkut sullissinermi atugassarititaasut pitsaanngorsarneqarnissaasa pisariaqartinneqarnerat takutinneqarluni. Tamatumani politikikkut sulinermi piumassuseqartoqarnissaa aamma isumalluutit annertusarneqarnissaat pisariaqartinneqarpoq.

Denne rapport beskriver vilkårene for arbejdet med børnesager i de kommunale forvaltninger og de konsekvenser det har for børnene. Rapporten er baseret på interviews med sagsbehandlere og ledere i de fire kommuner og viser, at der er store udfordringer i forhold til at sikre en hurtig og kvalificeret indsats for de børn, som har allermest brug for det. Rapporten viser tre helt overordnede problemer, som vi som samfund er nødt til at få gjort noget ved.

- Der er nogle steder for få **hænder til arbejdet**, og det betyder, at sagsbehandlere ikke kan reagere hurtigt, når der kommer underretninger til kommunen om et barn, som har behov for hjælp.
- Der er behov for at få **opkvalificeret sagsbehandlere**, så især de, som ikke har en socialfaglig uddannelse, får redskaber og viden til at handle i de komplekse sociale sager.
- Der er behov for at få set på om de **handlemuligheder**, der er til rådighed, er tilstrækkelige og kompetente til at løse de problemer børnene og deres familier har.

Det er mangler, som har direkte konsekvenser for de børn, som er mest udsatte i vores samfund. Rapporten viser, at det har betydning for, hvor hurtigt sagsbehandlere reagerer i sagerne, hvor meget der bliver fulgt op på om børnene trives, om - eller hvor meget - børnene bliver inddraget i deres egen sag. Derudover har der betydning for, om der bliver lavet handleplaner, så der sikres kontinuitet og en målrettet indsats, som understøtter det enkelte barns behov.

Målet med rapporten er ikke at udstille de sagsbehandlere, som gør en stor indsats - ofte under vanskelige arbejdsforhold - men at komme med konstruktive forslag til at bedre forholdene. Rapporten belyser og underbygger udfordringerne, samt behovet for at bedre vilkårene for det sociale arbejde. Det kræver politisk vilje og ressourcer.

